

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 59.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Hitlerjev govor

Trije vodilni državniki evropskih velesil so sedaj že spregovorili k zunanje-političnemu položaju Evrope, ki mu daje pečat zlom boljševiške Španije in objava italijanskih teženj do Francije v italijanskem časopisu. Govoril je francoski zunanji minister Bonnet, ki je bil v svojih izjavah njej miroljuben, le voljo Francije, da brani svojo lastnino, je podčrtal z velikim poudarkom. Govoril je angleški ministrski predsednik Chamberlain, ki je menil, da je Anglija svoje dokaze miroljubne in od spoštovanja do človečanskih vrednot prežete politike iztrpala, in da je sedaj prišel čas, da tudi drugi pokažejo enako dobro voljo. Z največjo radovednostjo pa je Evropa brez dvoma pričakovala govor nemškega državnega kanclerja Hitlerja in je treba reči, da v svojem pričakovanju ni bila razočarana. Zelo verjetno je, da bomo te dni slišali tudi še besedo kakšnega vodilnega italijanskega državnika, nakar bo položaj kolikor toliko razčiščen in bodo diplomatske fronte jasno potegnjene.

Ves poudarek Hitlerjevega, dve uri in četrtrajajočega govora je bil položen v tisti del, kjer je nemški državni kancler pojasnil stališče Nemčije, ako bi bila Italija zapletena v vojno. Uprav o tem pa so ostale velesile tudi najbolj želele pojasniti. Italijansko-francosko nesoglasje je z razvojem dogodkov v Španiji dobilo neposredno prečnost in je bilo potrebno, da sta si obe protivnici na jasnem, koga bosta pri merjenju — za enkrat samo besednem merjenju — imeli ob sebi in koga proti sebi. Medtem ko je bil angleški državnik precej zdržen in ni izrekel nobene besede, ki bi ga za določene položaje vezala, ali ki bi vsebovala le trohico grožnje proti komurkoli, je bil nemški državni kancler prodorno jase in je slovesno in z velikim poudarkom povedal, da vsaka vojna, v katero bi bila vpletena Italija, tudi vojna proti Nemčiji, in da bi Nemčija v tem primeru svojo silo postavila v službo italijanskega zaveznika. Bolj jasno in bolj slišno tega ni mogoče povedati. Italija torej sme pri razčiščevanju svojega spora s Francijo brezpogojno računati na polno pomoč nemške države, Francija pa mora računati s tem, da bi v morebitnem bojnem prerekanju z Italijo imela proti sebi na svoji severni meji vso nemško oboroženo silo. Na tej osnovi se bo sedaj razvijal razplet italijansko-francoskega nesoglasja. Razumemo, da tega ne smemo sprejeti kot neke vrste ultimatum, ki na kratek rok zahteva sprejem postavljenih zahtev. Saj je Hitler v svojem govoru večkrat podčrtal, da je Nemčija fanatično miroljubna in da do Francije in Anglije nima — iz vzemši kolonialnega vprašanja — nobenih zahtev po kakšnih novih ozemljih. Iz tega smemo s polno upravičenostjo sklepati, da Hitlerjeve besede glede Italije ne pomenijo, da bo Nemčija z zaprtimi ušesi ter z zavezanimi očmi in usti šla v vsak oborožen nastop, ki bi ga ji javila njena južna zaveznica, marveč da se bo Nemčija najprej potrudila, da z neposrednimi posredovanji pri Franciji in Angliji kakor tudi pri zavezniški Italiji izžepa vse možnosti mirnega sporazuma in da bi šele potem, ko bi bil ves trud zaman in vsi poskusi jalovi, skupno s svojo italijansko zaveznico šla v borbo za ono, kar Italija smatra, da je njena upravičena, naravna težnja. Vseeno pa bodo Hitlerjeve besede, izrečene v trenutku, ko se pričena stvarni razgovor med Italijo in Francijo, težko padle v diplomatsko tehniko. V obliki, kot so bile izrečene, tudi ne dovoljujejo tolažbe, da bi se nemška obljuba Italiji dala morebiti razveljaviti s kakšnimi ponudbami, ki bi jih zapadni velesili Nemčiji dali. Hitlerjeva pomoč Italiji je torej ena najbolj trdnih stvarnosti v sedanjem zamotanem evropskem političnem položaju. Morda bo ta stvarnost blagodejno vplivala pri končni ureditvi španskega vprašanja, ki ga proti vsem nasvetom človeškega uma in srca nekateri brezvestneži še hočejo zavlačevati.

V svojem zunanje-političnem pregledu je Hitler posvetil izredno veliko pozornost vzhodni in južnovzhodni Evropi, in moramo z velikim veseljem ugotoviti, da na tem velikem področju tja do Sovjetske Rusije — ki je Hitler niti z besedo ni omenil — ni pozabil imenovati nobene države, poudarjajoč, da je Nemčija z njimi v dobrih odnosih. S posebno zadovoljnostjo pa je Jugoslavija, o kateri je nemški kancler menil, da spoštovanje do nje v Nemčiji vedno bolj raste in da se je spremenilo v prijateljstvo, vzela na znanje kanclerjeve besede, kajti v medsebojnem spoštovanju, to je v spoštovanju osebnih neodvisnosti vsakega naroda, ležijo osnove za prijateljsko sožitje, ki ga, nasprotno, medsebojna nezaupljivost in negotovost le zastrupljata.

Gafencu v Belgradu

Bukarešta, 31. jan. AA. Danes ob 10.05 je romunski zunanji minister Gafencu s soprogo in v spremstvu ravnatelja svojega kabineta Dopa in šefa kabineta odpotoval v Belgrad, da se tam sestane s predsednikom jugoslovanske vlade dr. Stojadinovičem. V Belgradu bo ostal nekaj dni. Na postajo je Gafenca pospremil jugoslovanski veleposlanik Jovan Dučić z vsem osebjem veleposlaništva. Poleg tega so Gafenca pospremili na postajo tudi vsi višji uradniki zunanjega ministrstva, kakor tudi novoimenovani romunski poslaniki v balkanskih državah in tukajšnji turški poslanik Suhi Tanrier.

Francoska meja natrpana

Najbolj hitro so bežali rdeči voditelji

s španskimi begunci

V Francijo smejo samo žene, otroci in starčki

Pariz, 31. jan. TG. Vsi francoski listi so polni popisov strašnega bega španskih beguncev iz Katalonije, ki vsi silijo proti francoski meji in hočejo na francoska tla. Francoski listi imajo na meji številne dopisnike, ki poročajo o tegobnih prizorih, ki se odigravajo na cestah, ki vodijo proti francoski meji ter na meji sami.

Boljševiški vodje so med ljudstvom raztrosili lažnjive vesti, da nacionalisti vse, kar dobijo pod roke, uničujejo in vsakega Katalonca pobijejo. To je ljudstvo tako prestrašilo, da je trumoma zapustilo bivališča in odbežalo v negotovost, pa čeprav bi dejansko nikomur ne

bilo treba bežati, ker nacionalistične čete nikomur niti lasu niso skrivile. Nacionalistični generali so po radiu in po letakih razglasili, naj ljudje nikar ne beže, naj ostanejo na svojih domovih, toda armada beguncev je že na potu in od zadaj pritiskala na njo tolpe miličnikov, ki streljajo na begunce, ki bi se obotavljali. Boljševiški voditelji, ki so skozi več kakor dve strašni leti trpinčili ljudstvo, ga trpinčijo še sedaj, ko mu je zasijala zarja svobode.

Rdeči kolovodje ne vedo, kam bi se dali

Prvi so pribežali na francosko mejo kajpada boljševiški voditelji sami. Ti so se najprej rešili na varno. Largo Caballero, »španski Ljening« je bil med prvimi, ki je pridrvel čez mejo. Sedaj je prišel tudi Negrin, predsednik boljševiške vlade s trumo zbeganih ministrov in diplomatov. Časnikarji so na meji Largo Caballero spraševali, kam je namenjen. Odgovoril jim je, da ne ve, kam naj gre in da nima pojma, kaj se sedaj v Španiji dogaja. Spraševali so bivšega rdečega poslanika v Parizu Araquistana, ki je privlekel številne trebušnate kovčke čez mejo, kam namerava, pa je prav tako odkimal, da nima pojma, kaj se okrog njega dogaja in da mu je edina želja, da se iz Španije reši.

Velikanske so trume miličnikov, ki kar v skupinah po več sto in v polni bojni opremi prihajajo na mejo. Minil jih je vsak pogum. Samo na to mislijo, kako bi se spravili na varno.

Na potu pred seboj vse pometajo stran, žene in otroke, samo, da imajo pot za beg prosto. Na njihovo veliko presenečenje pa je francoska vojska odredila, da

zdravi moški ne morejo čez mejo. Francoske straže so jih ustavile in jih ne puste čez mejo. Samo ženske, otroci in starčki smejo v Francijo. Vse ostale pa mora nazaj.

Na meji pri Puigcerdi, pri Perthusu in pri Port Verdeu je natlačeno polna miličnikov, ki bi radi čez mejo ter svoj bes znašajo nad civilnimi begunci, ki prihajajo od vseh strani in silijo v ospredje.

60.000 na vratih Francije

Severno od Figuerasa je po poročilih časnikarjev natlačeno 30.000 civilnih beguncev, ki se počasi stekajo proti pirenejskim prehodom. Pri

Chamberlain:

„Obiska pri sv. očetu ne bom nikdar pozabil“

London, 31. jan. c. Med zunanje-politično razpravo v spodnji zbornici je govoril danes tudi predsednik vlade Neville Chamberlain.

Takoj uvodoma je Chamberlain izjavil, da prav rad govori o zunanji politiki, ker lahko tako pove svoje vtise o potovanju v Rim. V Rimu je šel na Mussolinijeva vabilo. Na poti skozi Pariz se je sestal z Daladierom in Bonnetom. Iz Rima pa sem ponese predvsem ta vtis, da Mussolini prav zatrdno želi ohranitev miru. Na sestankih je Mussolini večkrat poudarjal, da Italija hoče mir. To je dokazal Mussolini že v septembru in v Rimu je ponovno izjavil, da je pripravljen zopet napraviti tako uslugo kakor tedaj.

Za italijansko zunanjo politiko pa je os Rim-Berlin temelj vsega njenega delovanja. Toda v Rimu so mi poudarili, da to sodelovanje v osi ne izključuje prijateljskega sodelovanja med Italijo in Anglijo ali pa med Italijo in kako tretjo državo. Mussolini tudi želi razpravo o razorožitvi, in sicer v tem smislu, da naj se govori o kvalitativnem razoroževanju.

Toda moje poročilo o bivanju v Italiji ne bi bilo popolno, če ne bi omenil našega obiska pri sv. očetu. Telega obiska ne bom nikdar pozabil. Sv. oče je sporočil pozdrave kraljevski dvojici in želel srečo vsemu angleškemu narodu. In s kakšnim pogumom in s kakšno zavestjo človečnosti prenaša sv. oče vse tegobe sedanjega časa! Ves ta obisk me je zelo prevzel!

Nato je Chamberlain govoril še o Španiji in rekel, da je sedaj pač jasno, da ni tu slehernega vmešavanja v španska zadevo izzvalo vojno v Evropi.

Port Bou jih je 3000, pri Prats de Mollo 8000, pri Urgelu pa 20.000, ki vse čakajo na svojo usodo. Povsod je velik nered, kajti begunci nimajo kje spati, nimajo od česa živeti in se je med njimi, ker so brez nadzorstva, razneslo strahotno prerievanje. Republikansko vojno vodstvo je moralo poslati posebne vojaške čete, katerih naloga je, naj, če potrebno, z orožjem v roki preprečijo častnikom in državnim uradnikom nasilen prehod čez francosko mejo, tako da bi se civilno prebivalstvo moglo hitreje odmakati.

Na stotine beguncev je, ki se ne poslužujejo gorskih cest, marveč gredo kar skrivaj po noči čez gorsko pobočja ter se razlivajo anstran Pirenej po francoskih vaseh. Takšnih so francoske oblasti naštele že več tisoč. Francoska obmejna straža je morala biti ojačena in tvori sedaj že neke vrste eklenjena verigo vzdolž vse pirenejske meje.

Največje presenečenje so doživeli na meji, ko se je pojavilo skoraj 3000 francoskih miličnikov, ki so se borili v rdeči mednarodni brigadi in so sedaj kot skupine utekli in se predstavili na meji v polni opremi ter prosili za prehod. Te so pustili čez mejo, a so jih takoj poslali v koncentracijska taborišča.

Sestradani, lačni...

Koderkoli se pojavijo španski begunci, ista slika. Vsi so sestradani, lačni, raztrgani, prestrašeni. Vsi se sprašujejo, če so sedaj na varnem, če ni rdečih, če ni nacionalistov. Pod milim nebom spe, vsake hrane so veseli. Samo, da so na varnem.

Kaj bo francoska vlada napravila s tolikimi begunci. Saj jih bo več kot 150.000, ako vse pusti čez mejo. Toda vseh ne bo. Zdravi moški morajo nazaj. Francoske oblasti pa upajo, da se bodo begunci, kakor hitro se pomiri in ko bodo v Kataloniji spet redne razmere, radi šli nazaj v Španijo na svoje domove. Samo oni ne, ki imajo na vesti zločinstva. Kajti ti vedo, da bi se nad njimi maščevala ljudstvo samo, četudi bi jim Francoska oblast grehe odpustila. Ti pa bodo šli v francoske kolonije...

Zemunska vremenska napoved. V vsej večji severni polovici države bo nekoliko mrzleje. Po večini oblačno v vsej državi z dežjem in snegom posebno na južni polovici.

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje in oblačno.

Množica na trgu pred Beneško palačo v Rimu ob Mussolinijevem govoru, ko je Barcelona padla

Velik plen v Barceloni

Komunisti lažejo, ko pravijo, da je bila rdeča armada brez orožja

Hendaye, 31. januarja. dl. Iz Barcelone poročajo o velikem plenu vojnega materiala, ki so ga rdeče čete zapustile v naglici. Med drugim so dobili 100 letalskih motorjev ameriške znamke, dalje 8 popolnoma novih, že sestavljenih letal, prav tako ameriškega izvora, potem ogromne množine bencina za letalstvo in nad 100 strojnih pušk, ki so bile še v zabojih. Dalje so Francove čete v mestu in okolici zbrale okrog 60 topov, ki so jih zapustile bežeče čete. Razen tega je še kakih 20 ton najmodernejšega vojnega materiala, ki je vse bilo poslano iz inozemstva. Vidi se, da so bile rdeče čete izvestno preskrbljene z orožjem in je neresnica, ki so jo širili komunisti, da so se morali umakniti zaradi pomanjkanja orožja. V zadnjih 24 urah je bilo ujetih 3000 miličnikov.

Dež in sneg ovirata vojaško gibanje v Kataloniji

Lepo vreme, ki je skoraj mesec dni trajalo v Kataloniji in ki je zelo pospešilo vojne operacije zadnjih tednov, se je naenkrat sprevrglo v moker in mrzle zimske dneve. V ravnini trajajo neprestano močni nalivi, v Pirenejih pa že nekaj dni

sneži. Zaradi tega so tudi vojaške operacije na bojišču deloma v zastoju. Nekoliko so se Francovi oddelki pomaknili naprej ob morju in pa v podnožju Monsenya. Večjih bojev pa ni bilo.

Madrid, 31. januarja. AA. Ponoči ob eni je nacionalistično topništvo velikih kalibrov začelo strahovito streljati na Madrid. Streljanje je trajalo pol ure.

Kaj pripovedujejo talci

V Barceloni je divjala boljševiška „SIM“ - 70.000 žrtev

Burgos, 31. januarja. Med ujetniki, ki so jih nacionalistične čete osvobodile v Barceloni, so tudi mnogostevilni talci, ki so jih republikanci zapirli z namenom, da napravijo pritisk nad rodbinami teh ljudi. Poleg drugega so se nacionalistične oblasti podrobno seznanile z organizacijo, ki je bila izvedena po intencijah socialističnega voditelja Indelasiaja Prieta. Ta organizacija je imela za cilj s terorjem zadušiti vsak poizkus vstaje proti rdeči tiraniji. Generalu Pozasu je bilo naloženo kot dolžnost, da s rdečimi agenti organizira osebno službo »Sim«. Ta služba je pod krinko, da zbira vojaška obvestila, bila v resnici politična policija. Organizacija »Sim« je imela zelo razkošne prostore v vili Tamarita. Organizirala je številne podružnice. Ena takšnih podružnic je imela svoje prostore v seminarju. Tu je bil tudi pravi arzenal priprav za mučenje po vzoru sovjetske čete. Številne osebe, ki so opravljale dolžnost krvnikov, so zdaj ugotovljene. Med njimi je tudi boksač Hirones. »Sim« je organizirala poleg tega tudi koncentracijska taborišča po sovjetskem vzoru. Računajo, da število žrtev te organizacije v Barceloni presega 70.000. Prav tako so odkrili v Barceloni, v hiši, v kateri je nedavno bival Negrin, vizidano blagajno, v kateri je bilo mnogo dragocenosti in denarja. Delavci, ki so delali pri tem delu, so izjavili, da blagajne ni bilo mogoče tako hitro odnesti zato, ker so nacionalistične čete tako hitro prodirale.

Posvet baltskih držav

Kovno, 31. jan. c. Jutri se začne v Kovnu konferenca zunanjih ministrov baltskih držav. Konferenca bo trajala tri dni.

Politični zapiski

»Brezverec od rojstva« v mariborskem »Večerniku«

Znani ideolog nekdanjih samostojnih kmetij-
cev in njihovih organizacij g. dr. Igor Rosina je
sedaj stopil v krog Ribnikarjevega mariborskega
»Večernika«, kjer piše svoje ideološke članke.
Zlasti njegov zadnji članek od 28. prosinca je tak,
da kaj takega v slovenskih listih že dolgo nismo
brali. Predmet njegovega članka, ki mu je na-
slov »Eppur, si muove« je vera, cerkev, dogme,
prav kakor so pisarili nekdanji svobodomislci
pred 30 leti. Očitno je g. dr. Rosina tega mne-
nja, da se je znova treba iti kulturni boj, čeprav
sam pravi, da je to brez pomena. Mož, ki na eni
strani trdi, da ni nikogar med nami, ki bi hotel
vero izbrebiti, ki pa se na drugi strani čini-
nočeje iz verskega udejstvovanja, ne more biti
resen, ker ni dosleden. Kaj naj človek reče k
temle besedam, ki jih je ta gospod zapisal v
»Večerniku«:

»Marsikateri naših »brezvercev« je hodil v
cerkev samo, ker se ženira... Podobno je to,
kakor z ono igro okoli uniražbe »liberalizma«:
ali se bo spovedal ali se ne bo, zakrknjenec. —
Oha ideološka tabora zadržuje sapo. In res:
uspelo je — spovedal se je, grešnik. Zmagoslav-
je je veliko, kajti enkrat za vselej se je zopet
izpričalo, katera ideologija je močnejša. — Mi
pa, ki smo vendar »brezverci«, tako rekoč od
rojstva, se moramo začeti pripravljati zgodaj na
ono uro — da bomo ostali »trdni«.

Gospod doktor! Z vašimi besedami moramo
obsojiti tako činično pisanje: »Vaša igra je ne-
varna in ne ustreza interesom slovenskega naro-
da«. Vedite pa, da s takim pisanjem cerkvi in
veri ne boste nič škodovali, ker to ni v vaši moči,
pač pa škodujete sami sebi in svojemu narodu,
ki ga s takim pisanjem javno ločite v tisti dve
fronti, ki jih zamerite škofu Jegliču. Prav nikogar
ne briga, kakšen ste vi. Zato bi o teh rečeh lahko
molčali. Če pa to javno pripovedujete, ne zame-
rite, če vas in vaš »Večernik« javnost po va-
ših besedah sodi in obsodi.

Univ. prof. dr. Zarnik o framazonih

Na zagrebški univerzi deluje že mnogo let
naš slovenski rojak dr. Boris Zarnik. »Hrvatski
Dnevnik« je 31. prosinca prinesel to le Zarnikovo
izjavo: »V belgrajskem »Balkanu« od 28. prosinca
t. l. je popis članov masonske lože »Libertas« v
Zagrebu ter je med člani navedeno tudi moje ime.
Zato izjavljam, da sem šele iz tega popisa privikal
zvedel, da je v Zagrebu masonska loža z imenom
»Libertas«, da pa nisem član niti ne niti kake
druge masonske lože.«

»Hrišćanska zajednica mladih ljudi«

V Belgradu je imela te dni svoj letni občni
zbor zveza krščanske pravoslavne mladine, ki se
imenuje »Hrišćanska zajednica mladih ljudi«. Na-
men tega pravoslavnega društva je krepiti zavest
pravoslavja med pravoslavno mladino, ki je vse-
kakor lep in pozitiven namen, če ga zremo z vi-
dika, da je zlasti na jugu verski racionalizem med
mladino doslej napravil mnogo škode. Podobna
društva so začeli ustanavljati tudi anglikanski
kristjani, odkoder je prav za prav to gibanje bilo
preneseno na srbska tla. Z zborovanja so bili po-
slani brzojavni pozdravi kralju Petru II. in knezu
namestniku Pavlu, ki je pokrovitelj zveze mladih
krščanskih ljudi.

»Srbski kulturni klub« in glavno mesto Belgrad

Kakor znano, je bil pred nekaj časa v Bel-
gradu ustanovljen »Srbski kulturni klub«, ki si
je nadel to glavno nalogo, da razširja srbsko kul-
turo na podlagi srbskih narodnih in verskih tradi-
cij. Na njegovo pobudo se je ustanovila zveza
kulturnih in prosvetnih društev s sedežem v Bel-
gradu, ki že deluje. Sedaj je ta klub započel akci-
jo, da bi se v pravilnem smislu rešili urbanistični
problemi mesta Belgrada. Srbski kulturni klub
je v ta namen povabil vse srbske javne delavce
in strokovnjake, naj ustanove društvo za urba-
nistično, nacionalno in kulturno zgraditev pre-
stolnice. Kakor vele v poročilu, je bilo zadnjih
20 let v Belgradu zgolj za zasebne zgradbe izda-
nih več kot 3 milijarde dinarjev, pa vendar z ur-
banističnega stališča Belgrad ne zadovoljuje ni-
kogar. Pa tudi s srbskega kulturnega stališča
Belgrad ni tako zgrajen, kakor bi moral biti.
Zato žele sedaj, da bi se izdelal smotren načrt,
ki bi bil v skladu z urbanističnimi zahtevami, ki
pa bi obenem pokazal pravo srbsko nacionalno
obeležje Belgrada. — Prav je, da bo Belgrad en-
krat pokazal zunanost, ki mu gre. Še bolj prav
pa bi bilo, ko bi se tudi pri nas našlo kako dru-
štvo, da bi se Ljubljana, pa tudi druga naša me-
sta začela bolj slovensko oblaščiti. Koliko se v
Ljubljani zida, pa je skoraj ni hiše, ki bi imela
na sebi znak, da je zrasla na slovenski zemlji.
Velika večina hiš bi lahko stala kjerkoli, samo
na slovenskih tleh ne. Tako ima naše slovensko
glavno mesto docela tuje lice. Posnemajmo v tem
Srbe, ki hočejo iz Belgrada napraviti res srbski
Belgrad!

Duh sv. Save

Organizacija »Narodna odbrana« izdaja v Bel-
gradu svoj časopis istega imena, ki je za srbski
praznik sv. Save prinesel na uvodnem mestu o
sv. Savi daljši članek, ki v njem med drugim pravi:
»Veliki hram edinosti, ki ga je zgradil svetli
Sava, je sprejel pod svojo obščeno streho vse jugo-
slovanstvo. Po tej zaslugi je naš narod duhovno
»ujedinijen«. Čas, ko je deloval sv. Sava, je doba
nad vsemi dobami naše zgodovine, ki bi si je ne
mogli niti zamisliti brez duhovnega pomena sve-
tega Save in brez njegove dejavne sile.« — Sveti
Sava je bil brez dvoma velik srbski duh, ki ga
Srbi po vsej pravici in dolžnosti slave za svojega
velikega preroditelja in prosvetitelja. Vendar se
nam tudi potrebno pri tej priliki naglasiti, da so
tudi Slovenci in Hrvati prinesli v združeno Jugo-
slavijo dediščino svojih velikih mož, ki bi se brez
njihovega velikega dela tudi nikakor ne mogli
misliti sedanje Jugoslavije.

Delovanje nemškega »Kulturbunda«

Kakor poročajo hrvatski listi in kakor smo
poročali že tudi mi, se je nemški »Kulturbund«
začel živahno gibanje, zlasti v Slavoniji, Sremu,
Vojvodini in tudi v Bosni. Zadnje dni je nemški
»Kulturbund« imel mnogo zborovanj po raznih
mestih. V Slavoniji je na primer zboroval v Ve-
ličkovihi, v Našicah, Velimirovcu, Gradicih in Von-
čiku. Povsod so ustanovljene nove podružnice nem-
škega »Kulturbunda«. Osrednja organizacija »Kul-
turbund« za Slavonijo šteje sedaj 78 krajevnih
skupin in 26 zaupnikov.

Lažimučeniki

Glasilo Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije,
»Sokolski glasnik« od 27. januarja, prinaša celo
prvo stran same mile pritožbe, kako da jugo-
slovenski Sokol trpi veliko preganjanje, da je to
delo inozemske protislovenske propagande, in da
so zlasti Sokoli v savski, primorski in dravski
banovini pravi »hrišćanski mučeniki in heroji«.

To jadikovanje viteške organizacije Sokola se
nam ne zdi samo takega bojevitiga društva ne-
vredno, ampak je tudi popolnoma neosnovano.
»Sokolski glasnik« pravi, da se v zadnjem času
opaža odpor proti Sokolu celo že med Srbi in
meni, da je to pripisati vplivu »importiranih tota-
litarnih in protislobovskih ideologij«. Ti tuji
vplivi so naperjeni proti slovanstvu in bi radi
v prvi vrsti prizadeli škodo sokolstvu, ki da je
vseokoli prežeto vseslovanstva. »Izvestni elementi«
v Jugoslaviji so se seveda postavili v službo teh
»totalitarnih protislobovskih idej, in vprašanje,
zakaj se celo že med Srbi opaža antipatija do
sokolstva, je na ta način za »Sokolski glasnik«
najenostavneje rešeno.

Vsak pameten in pošten človek v Jugoslaviji
pa dobro ve, da ni ne med Slovenci in Hrvati,
pa tudi ne med Srbi nobene tuje propagande proti
Sokolu niti kakšne struje, ki bi bila proti slovan-
stvu, ampak da smo vsi Jugoslavlani brez razlike
verskega ali političnega prepričanja tako dobri
Slovani, kakor je urednik »Sokolskega glasnika«,
in najmanj tako dobri Jugoslavlani, kakor je na
primer sokolski starosta g. Gangl. Tudi totalitarni
in protislobovski nazorji tujege sveta so čisto
nedolžni zaradi nasprotja, ki se po priznanju »So-
kolskega glasnika« samega nasproti sokolstvu opa-
že po vsej Jugoslaviji. Pravi vzrok je davno znan,
ker se je namreč Sokol oddaljil od vseslo-
vanške ideje, ki pozna samo enakopravne in ena-
kovredne slovenske narode in ne dela med njimi
razlike po njihovi veri in političnem prepričanju.
Sokol pa se je udinjal čisto neslovenskemu anti-
katolištvu, »svobodni misli« in delitvi med »pravce
in »nepravce« Slovanov z vidika ruskega carskega
imperializma. Po predavanjih bratov Sokolov, po
njihovih govorih in javnih nastopih ter pisanju
»klerikalne« Slovence, ogromna večina Hrvatov ter
Slovaki, pa Poljaki in Ukrajinci, katoliki in uniati,
niso pravi slovenski elementi, in isti »Glasnik«,
ki poudarja sokolsko vseslovanstvo, na peti strani

odreka Ukrajincem, da bi bili narod ter trdi,
da jih je šele Avstrija iznašla... Mar brat Sokol
ne ve, da je ukrajinska narodna ideja stara že
najmanj 600 let, da je vnovič vstala iz suženjskega
mrtila pod Hmiljnickim pred 300 leti in da jo
je v novi dobi zbujal pravoslavac Taras Ševčenko,
ki nikoli ni bil v Avstriji niti pod njenim vplivom,
kakor ve vsak pravi in dobri Slovan, samo naši
Sokoli ne. To pa zaradi tega ne, ker so se po
Tyršu in njegovih somišljenikih nazvali tujege,
francoskega in germanskega duha antiklerikalizma,
ker so hoteli v narod zanesti neversko ideologijo
in kulturni boj zoper katoliško cerkev; kakor je
videti, pa danes tudi že pravoslavni Srbi pred-
seda verski indiferentizem in lažnaprednjaštvo
Sokola ter njegova strankarska obeležja. Saj je
večina sokolstva v vpregi JNS, je pod diktaturo
divje agitrala za to stranko in se je tudi pri de-
cembrskih volitvah predvsem v zapadnih pokraj-
nah mnogo kje postavila v službo najhujših na-
sprotnikov ljudstva.

Zato je samo smešno, če »Sokolski glasnik«
v drugem članku poziva na materialno in moralno
pomoč savskemu, primorskemu in dravskemu »mu-
čenikskemu Sokolu, češ da ga kruto preganjajo,
mečejo iz služb in da Sokoli brez posla na cesti
stradajo, ko pa vsi vemo, da to ni res. Zaradi
sokolstva se ni pri nas še nikomur skrivil las,
Sokoli so slejkoprej privilegirana organizacija in
»Glasnik« v tem svojem pozivu na pomoč sam pri-
znava in piše, da se Sokoli nahajajo na visokih
javni položajih ter da se s tem ponahajajo. Koliko
uradnikov, učiteljev in drugih javnih nameščen-
cev je Sokolov in zaradi tega nihče ne trpi nobene
krivice ali zapostavljanja. To pa kljub temu, da
so bili razni člani Sokola tisti, ki so za Kramer-
jevega totalitarnega režima naše ljudstvo s silo
strahovali, kot protidržavno žigosali in mu občno
škodo prizadeli, ker se ni hotelo ukloniti režimu
JNS. To naj »Glasnik« razmišlja, pa se bo nehal
pritoževati zaradi neke »nezaslužene bridke usode«
in deliti bratom Sokolom mučeniške vence, ki jim
ne gredo, saj so privilegirana viteška družba, ki ji
država deli proračunsko bogato podporo in dobro
plačuje njeno vodstvo.

»Samouprava« piše:

Tri razdobja Petra Živkoviča

Belgrajska »Samouprava« je napisala o ne-
kdanem diktatorju in sedanjem predsedniku JNS
Petru Živkoviču daljši članek, kjer je z odkritost-
jo, ki v takih stvareh tam doli ni v navadi, po-
jasnila javnosti marsikaj iz življenja in delovanja
tega velikega gospoda. Med drugim pravi:

»Od leta 1903, ko je bolj slučajno začel v
nekeak nevaren riziko, pa do današnjega dne, Pe-
ter Živkovič ni bil prijatelj in pristaš nevarnosti.
Zato je svoje najboljše dni preživel v suferski
školki, skrit pred občinstvom. In ta opravke se
mu je podal. V zgodovini našega umetniškega in
političnega gledališča nismo imeli boljšega sufler-
ja od g. Petra Živkoviča. Kariero g. Živkoviča
moremo deliti v tri razdobja. Prvo razdobje je še
skoro najboljšo, ter traja tja do vojske. Tudi ta-
krat je g. Peter Živkovič bil eden, izmed tistih
ljudi, ki na nje nihče ni bil posebno pozoren, ker
pač ni prišel iz okvira povprečnosti. Za časa vo-
jske pa Peter Živkovič že začel svoje zakulisno
delovanje in iz tega časa izvirajo že tudi nje-
gove prve velike napake. On je bil tisti, ki je
ustvarjal koterije, poskušal potegniti politiko v
vojsko in vojsko v politiko, ter se vsemogoče pri-
zadeval, da bi mimo bojnih poljan preskočil svo-

je šolske tovariše, sicer boljše vojske kakor pa
je bil sam.

Dogodki mu pomagajo in po vojskah se mu v
osvojenih državah posreči, da kot poveljnič garde
pride v tak položaj, odkoder je mogel izvajati svo-
je načrte v praksi. Njegova beseda se pričenja,
da so jedri v raznih ministrstvih... Treba je pri-
znati, da so mu pri vsem tem mnogo pomagali
bivši politiki, ki so se v boju za oblast posluž-
vali vseh sredstev ter so zato iz g. Petra Živko-
viča napravili političnega činitelja. In sicer poli-
tičnega činitelja prve vrste, ki je mnogo vplival
tudi na razvoj političnih dogodkov od leta 1920
do 1929. Tega leta pa se je Živkovič opogumil ter
je še sam stopil na politični oder. Najbrže je v
svoji zmoti mislil, da se je že dovolj naučil poli-
tične obrti in da bo bogat skušen iz suferske
školke mogel zgraditi svoj politični položaj.

Do tega časa nihče v naši državi ni dvomil
pri Živkoviču o dveh stvareh: o njegovem rodo-
ljubju in poštenosti. Mnogo jih je bilo celo, ki so
verjeli, da bo mogel važno nalogo uspešno iz-
vesti. Toda prevarili so se, kakor se je prevaril
tudi sam g. Živkovič.

Odnosi med Srbi in Madžari

V belgrajskem »Vremenu« je napisal profe-
sor subotičke fakultete Aleka Ilić članek o staro-
davnem prijateljstvu med Madžari in Srbi. V
članku med drugim pravi: »Avstriji ni šla v
račun sloga med Madžari in Srbi ter je zato
uspešno preprečevala trajni sporazum med njimi.
Vendar je v preteklih stoletjih prišlo večkrat do
izraza srbsko-madžarsko bratstvo in prijateljstvo
ter sta ob vsaki taki priliki zveza in sloga
blagodejno vplivali na napredek bodisi enega ali
drugega. Dva naroda, nenavadno si podobna po
svojih značajih, lastnostih in trpljenju iz prete-
klosti, dva naroda, ki sta si prva in najbližja so-
sesta ter tako rekoč drug na drugega naslonjena,
morata po skupnih tisoletnih preteklostih drug
drugemu stisniti bratsko roko ter ramo ob ramo
skupaj iti nasproti lepši in jasnejši prihodnosti.«
O SVOBODI IN STRPNOSTI

Zagrebaški »Hrvatski Dnevnik« prinaša uvod-
nik o svobodi ter piše: »Svoboda je največja
vrednota in bi brez nje življenje nič ne pomenilo.
Za njo so se bojevale cele generacije, toda boja
za njo še dandanes traja in bo vedno trajal, ker
svobode nikdar ni dovolj, kakor tudi ne svežega
zraka... In kakor se bo človeštvo vedno borilo,
da bi mogli dihati sveži zrak, prav tako se bo
bojevalo za svobodo... Da pa se ta svoboda ohrani,
je potrebna strpnost, ker sta svoboda in strp-
nost istočasno dva različna in vendar istovetna
pojma: ni enega brez drugega.«

Kitajska bo zvezna država

pravi japonski zunanji minister Arita — Maršal Vupejfu pa pričakuje
skorajšnjega miru

Tokio, 31. januarja. AA. DNB. Zunanji mini-
ster Arita je danes v zbornici izjavil, da japonska
vlada ne namerava preurediti Kitajske v centra-
lističnem smislu. Preureditev Kitajske mora biti
na zvezni podlagi z avtonomnimi pokrajinskimi
vladami, ki bi odgovarjale zgodovinskemu raz-
voju. Pokrajinske vlade bi bile pristojne za reše-
vanje notranjih vprašanj, dočim bi osrednja vlada
zastopala vso državo nasproti inozemstvu.

Peking, 31. januarja. AA. Maršal Vupejfu je
sprejel danes zastopnike časopisa in jim izjavil,
da je čimdalje bolj prepričan, da bo imela po-
buda za doseg miru uspeh. Po 18 mesečnih vojne,
je dejal Vupejfu, je jasno, da bo vojna pogubila
Kitajsko, ne da bi Japoniki prinesla kakšno ko-
rist. Ker Japonci nimajo namena, da bi kršili
neodvisnost Kitajske in ker so izjave v tem smi-
slu zadovoljive, nima pomena, da bi še nadalje
zavlačevali vprašanje miru.

London, 31. januarja. b. Iz Tokia poročajo,
da bo v kratkem prišlo do obiska nekega britanskega
državnika, ki bo imel nalogo razčistiti odnose med
Veliko Britanijo in Japonsko ter jih eventualno

Romunski zunanji minister Gafencu

Novi romunski zunanji minister Gafencu,
ki bo tri dni gost Jugoslavije, spada med najod-
ličnejše predstavnike mladega rodu v romunski
politiki in častikarstvu. Rojen je bil v Bukarešti
l. 1892. V Zenevi je maturiral ter obiskoval prav-
no fakulteto. Diplomiral pa je na pravni fakul-
teti v Parizu. Študij je moral zaradi izbruha sve-
tovalne vojne prekiniti ter klopiti v vojsko. Službo-
val je najprej kot artiljerijski častnik, pozneje pa
je pristopil k zrakoplovcem. Odlikoval se je v
hrabrosti in bladnokrvnosti. Zaradi svojih podvigov
je bil odlikovan z romunskim in angleškim odliko-
vanjem. Po končani svetovni vojni se je g. Gafen-
cu posvetil častikarstvu. Ustanovil je najprej re-
vijo »Revista Vremi«. L. 1922. je pa postal ravnatelj
dnevnik »Argut«. Dnevnik se je zelo razširil
in pridobil mnogo na ugledu. Še danes je glavni
gospodarski list v Romuniji. Nadaljni napredek v
svoji karieri je g. Gafencu pokazal l. 1936. z usta-
novitvijo velikega romunskega dnevnika »Timpul«,
ki je še danes njegov organ. Ko je g. Gafencu stopil
v politično službo, si je kmalu pridobil sloves.
Z l. 1928. je g. Gafencu pokazal talent v resoru
mednarodnih vprašanj, ko je bil postavljen za ge-
neralnega tajnika v zunanje ministrstvo. Pozneje
je zopet imel priliko opravičiti svoj dober glas kot
državni podtajnik najprej v prometnem minist-
stvu, nato pa v predsedništvu vlade, za tem v od-
delku za trgovino in industrijo. L. 1932. pa zopet
v zunanjem ministstvu. Na vseh položajih je g.
Gafencu pokazal izredno razumevanje za realnost
in organizacijo ter danes uživa v Romuniji glas
delavca širokega obzora.

Znižane vozne

Beograd, 31. januarja. AA. Prometno minist-
stvo je odobrilo polovično vozno na državnih
železnih črtah članicam združenja univerzitetno iz-
obraženih žensk v Jugoslaviji, ki se bodo udeležile
državnega kongresa tega združenja v Belgradu 12.
in 13. februarja. Ta olajšava velja za odhod od
10. do 12., za vrnitev pa od 13. do 15. februarja.

Novi ravnatelj kranjske gimnazije

Belgrad, 31. januarja. AA. V imenu Nj. Vel.
kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog
prosvetnega ministra postavljen za ravnatelja 4.
1. popolne realne gimnazije v Kranju France
Korbar, do zdaj profesor na isti gimnaziji.

Osebnosti

Belgrad, 31. januarja. AA. V imenu Nj. Vel.
kralja in z ukazom kr. namestnikov so na pre-
dlog pravosodnega ministra postavljeni: za sod-
nika v 4. 1. okrajnega sodišča v Varaždinu dr.
Miran Devčić, namestnik državnega tožilca v Sla-
vonski Požegi; za sodnika pri okrajnem sodišču
v Karlovcu Ivan Kosumović, starešina okrajnega
sodišča v Dvoru; za sodnika v 5. skup. okrajnega
sodišča v Ljubljani Anton Šporn, starešina okraj-
nega sodišča v Črnomlju; za sodnika 4. 1. okraj-
nega sodišča v Celju Slavo Papež, okrajni sodnik
v Vranskem; za starešino okrajnega sodišča v
4. 1. v Črnomlju Josip Černe, sodnik okrajnega
sodišča v Škofji Loki; za sodnika 7. skup. okraj-
nega sodišča v Logatcu Zvonimir Pristav, okraj-
ni sodnik v Celju; za sodnika 7. skup. v Vran-
skem Gojko Kitak, pristav okrajnega sodišča v
Logatcu.

Premešeni so: za sodnika 4. 2. okrajnega
sodišča v Ljubljani Karel Pleiweis, sodnik okraj-
nega sodišča v Kranjski gori; za sodnika v 6.
skup. okrajnega sodišča v Kranjski gori Milivoj
Pečič, do sedaj v Rogatcu; za namestnika državn-
nega tožilca v 4. 2. v Ljubljani dr. Hinko Lu-
čevnik.

Belgrad, 31. januarja. m. Za višjega kontro-
lorja je postavljen v Mariboru-koroški kolodvor
Josip Ferik.

Belgrad, 31. januarja. AA. Premeščena sta: za
višjega kontrolorja 6. polož. skup. Anton Sijanec,
dozdaj višji kontrolor prometno-komercialnega
oddelka s sedežem v Zidanem mostu za višjega
kontrolorja prometno-komercialnega oddelka v
Ljubljani; Janez Košir, dozdaj višji kontrolor po-
sta je Ljubljana-Siška za višjega kontrolorja posta-
je Maribor-Studenca.

Belgrajske novice

Belgrad, 31. januarja. AA. V imenu Nj. Vel.
kralja in z ukazom kr. namestnikov je na pred-
log prosvetnega ministra nepopolna ženska real-
na gimnazija v Banjaluki začela s šolskim letom
1938-40 pretvorjena v popolno žensko realno gim-
nazijo.

Belgrad, 31. januarja. m. V Belgradu je do-
potovala deputacija slovenskega »Juga« iz Ljub-
ljane. Deputacijo, v kateri so predsednik Brani-
mir Steško, tajnik Aleksander Senčar in odbornik
Hinko Lobe, je sprejel minister za gradbe dr. Miha
Krek.

Belgrad, 31. januarja. m. V Belgradu se mudi
deputacija železniškega podpornega društva iz
Maribora in Ljubljane, ki bo v zadevi spremembe
pravilnika k uredbi o nadzorstvu nad zavaroval-
nicami in humanitarnimi društvi posredovala v
vseh pristojnih ministrstvih.

Človeški um je brez moči proti silam narave

Francoski znanstvenik razmišlja o potresni katastrofi v Čile

Grozni potres v Čile (izg. Čile) v Južni Ameriki, kjer je našlo po dosedanjih, še vedno površnih cenitvah, smrt nad 30.000 ljudi, medtem ko jih je ranjenih še enkrat toliko ter je razdejanih več mest, med njimi Chillan popolnoma, spada med največje potresne katastrofe v zgodovini. Potres, ki prihaja iz daljne zemlje, so polna strahotnih podrobnosti o nesreči sami, kakor tudi o posledicah, ki jih je povzročila. Nalezljive bolezni so začele sedaj kositi še ono, kar je po razdejanju ostalo živo. Lakota je prišla v deželo, nad katero leži plast groznega smrada od gnilih trupel, ki jih ni mogoče izkopati izpod ruševin.

Samo tri potresne katastrofe v zadnjih stoletjih se dajo primerjati z nesrečo, ki je zadela Čile. To je bil potres, ki je l. 1755. uničil prestolnico Portugalske, Lizbono, nadalje potres, ki je pred 30 leti uničil Messina v Siciliji in potres, ki je dne 1. septembra 1923 razdeljal Japonsko, kjer je zahteval skoraj pol milijona človeških žrtv.

Vsa sodobna kultura, vse sodobne pridobitve, ki jih je izumil človeški um in jih je uresničila pridna človeška roka v tej strahotni igri naravnih pojavov nič ne štejejo. Potres zlomi plinske cevi in zaneti požare, kot se je zgodilo v San Franciscu. V Indiji se ziblje zemlja in preprečuje, da bi pristala letala z zdravili za nesrečno ljudstvo. Drugod se topijo električni vodi in železniške proge se kot vrvi zvijajo, ceste, še tako moderne, se odpirajo in požirajo vozove in potnike, vodovodi pokajo in mečejo iz svojih žrel poplave. Tako se je zgodilo v Čile. Danes ogenj pokončuje to, kar je pri potresu ostalo še celo.

Po peklenskem deliriju

»Osservatore Romano«, ki je v smislu zaščanja svete stolice ves čas o dogodkih španske državljanske vojne poročal z največjo objektivnostjo, je 29. jan. objavil na prvem mestu z večjimi črkami članek o Barceloni, ki je zbudi splošno zanimanje po svetu.

»Osservatore« pravi, da je ravno Barcelona, kjer je Kristus v podobi svoje Cerkve tri leta zopet na zemlji trpel križev pot od Pilata do Golgote, tisti neizpodbitni dokaz, na katerega se morejo upravičeno sklicevati tisti, ki jih je državljanska vojna v Španiji prizadela v njihovih najsvetnejših krščanskih čustvih in človeških načelih, pa naj bodo politično katerega koli prepričanja. V Barceloni se je brezbožni režim na prav demonski način izdijal zoper katoličanstvo, skrnil njegove najdražje svetinje in skušal v potokih krvi zadušiti svobodo vere in krščanskega prepričanja. Zgodovina bo zlasti tri dni in noči, to je 19., 20. in 21. julija leta 1936 zaznamovala med najbolj grozne v zgodovini novega časa. Takrat je pod poveljstvom ruskih komisarjev Gorkina in Nina tolpa 1500 komunistov in anarhistov rekvirirala 4000 avtomobilov in, oborožena s strojnimi puškami, napadla vse cerkve, samostane in druge zavode in vse razdejala, oropala, potem pa zažgala. Katedralo so oskrnili in izpremenili v skladišče. Prizanesli niso niti verskim šolam, zasebnim hišam in stanovanjem duhovnikov in bolnišnicam cerkvenih redov. Kogar so našli v talarju, so ga pobili; smrti so utekli samo oni, ki so preoblečeni uspeli zbežati iz mesta tja v Pireneje, nekaj so jih poskrili usmiljeni meščani. Ruska komisarija sta tolpo nahujkala, da je vdrla v podzemsko grobnico karmeličank, krste razbila, okostnjake oskrnila in jih pometala pred cerkev na javnem trgu. Sami republikanci so te noči imenovali »peklenski delirij«. Junaštvo žrtv pa je bilo toliko, da jih bo Cerkev uvrstila v akte mučnikov. Odslej je bilo mogoče opraviti sveto daritev samo skrivaj z največjo previdnostjo; ker ni ostalo nobene mašniške obleke niti svetih posod, so brali svete maše v civilni obleki in posvečevali kruh ter vino na navadnih krožnikih oziroma v kozarcih, ki se bodo zdaj kot častvirten spomin na to strašno dobo ohranili.

Potem ko je narodna vojska zasedla baskijske dežele in se je mnogo Baskov zateklo v Barcelono, so krvave komunistične racije, ki so dotlej bile na dnevnem redu, prenehale, vendar pa je bilo vsako bogoslužje slejkoprej strogo prepovedano — le Baski so dobili v ulici del Pino svojo kapelo, v kateri je prostora komaj za dvesto oseb. Katoličane pa so slejkoprej preganjali pod pretvezo, da simpatizirajo s sovražnikom, zaprtih pa niso izpuščili iz ječ, marveč jih tam na vse načine mučili. Da nasujejo Evropi peska v oči, so pa v tistem času dali fotografirati mrtvaški sprevod na fronti padlega baskijskega častnika, ki ga je pokopal rojak duhovnik v talarju — prvič in poslednjič, da se je smel duhovnik pokazati na ulici Barcelone! Zdaj ureja cerkvene zadeve generalni vikar, ker škofa Emanuel Irurita pogrešajo že poldrugo leto, ko so ga bili rdeči odgnali v nek koncentracijski tabor.

Mogoče se bo ob tej sliki, ki jo podaja glasilo svete stolice, o kateri so celó listi Francu nasprotnega tabora v Evropi polni priznanja zaradi njene politične nepristranosti v španski zadevi, marsikdo zavedel, da ni imel prav, če je skušal preganjanje katoliške vere od strani brezbožniške vlade prikrivati in omiljevati ali celo tajiti. Cerkev pa je iz te krvave izkušnje izšla le poveljana in okrepljena v zarji nedolžne mučeniške krvi.

Nehote misli človek na prebivalce Marsa, ki jih je opisal Wells, o katerih pravi, da hodijo po svetu in pulijo iz zemlje brzojavne drogove in se obmetavajo s palačami...

Nehote se človek s strahom ozira okrog sebe in se sprašuje, odkod prihajajo te katastrofe, proti katerim je vsa človeška znanost ničeva.

Devaux razlaga potrese Naša zemlja je ko krompir...

Na to vprašanje odgovarja v pariškem »Jour Echo de Paris« znanstvenik Pierre Devaux takole:

Naša zemlja nikakor ni trda kepa, marveč je podobna bolj slamanati krogli, ki se z njo igrajo morski valovi. Pred davnimi milijardami let se je naša zemlja odtrgala od sonca. V 2 milijardah let se je pokrila s trdo skorjico. Tekoča gmeta v notranjini pa se počasi ohlajuje in se na znotraj seseda. Površina zemlje je kot krompirjev olupki, ki se krči in poka, kadar se krompirjevo jedro suši. Tako nastajajo na površini globeli, ki jih polnijo vode, in nastajajo grebeni, ki jih imenujemo gorovja. Zemeljska obla je v neprestanem spreminjanju. Tudi mesec ima pri tem svojo odgovornost, saj je dokazano, da se zemeljske celine dvigajo, kadar plove mimo.

Človek je prodirl komaj 3000 m globoko v notranjost zemlje. Znanstveniki pa pravijo, da je treba vsaj 40 do 100 km globoko, če bi hoteli predeti zemeljsko skorjo in doseči tekočo gmeta, ki jo znanstveniki imenujejo prospero. Kakšno pa je jedro samo zemeljske oble, učenjaki zaman ugibljejo. Ali je tekoča, ali je plinasta, ali pa trdo kot jeklo. Kdo ve? Saj ni mogoče izračunati vse-

stranskega pritiska, ki s svojo ogromno težo vse zemeljske oble pritiska na jedro. Učenjaki najraje slišijo, če jim verjamemo, da je jedro zemeljske oble vroča gmeta, trda kot jeklo.

Štirje »vražji potresni pasovi«

Neki učenjak, Montessus de Ballore po imenu, je mnenja, da se dogajajo potresi najraje na dveh velikanskih krogih, ki jih imenuje »kritične črte« naše zemeljske oble. Prvi nevarni potresni krožek objema Tihno morje. Tam se nahaja tudi znani »vulkanski pas«, kjer je tudi največ vulkanov. Skoraj polovica vseh potresov je na tem področju. Spomnimo se samo na potrese v Čile, ki se skoraj vsako leto ponavljajo, na potrese v Kaliforniji, na Japonskem, na južnem Kitajskem, na nizozemskem otočju. Drugi, »vražji« krog pa seka Atlantsko morje, gre pod Portugalsko, Sicilijo, se podaljša čez Kavkaz tja na Himalajsko gorovje ter se s prvim krogom druži zopet nekje v Čile ali Peruju v južni Ameriki. Poleg teh dveh velikih potresnih pasov sta še dva manjša, neke vrste podružnice, ki objemata Maroko in Argentino. Vpliv sonca in meseca na zemljo je takšen, da neprestano vlečeta k sebi te pasove in s tem povzročata nemir v notranjosti zemeljske oble in s tem tudi potrese. Tako pravi učenjak Montessus.

Edino, kar je človek izumil v boju proti potresom — »potresne hiše«

Ali je znanost tako močna, da bi potrese lahko preprečila? Nič ne more. Znanost je iznašla aparate, s katerimi lahko meri potrese in izračuna razdalje, v katerih so se pripetili. Toda kaj to pomaga, ko pa nesreče ni mogoče preprečiti. Edino, kar je človeška modrost iznašla, so tako imenovane hiše, ki so tako zgrajene, da jim manjši potresi ne morejo do živga. To so hiše iz bambusa, iz papirja, iz slame, kot jih najdemo na Japonskem. Teh potres ne podere, če jih pa uniči, ni nobenih težav, da jih znova postavijo. Samo to je človeška znanost zmogla proti temnim silam narave, ki se igračkajo s pridobitvami človeške gmetne kulture.

Lord Baldwin:

Dve utvari o Angliji: prva, da se Angleži vojne boje, druga, da je ne znajo organizirati

London, 31. januarja. AA. Reuter. Snoči je imel bivši predsednik angleške vlade lord Baldwin govor v Workhestru ter dejal, da je imel pred svojim odstopom s Chamberlainom daljši razgovor o potrebi osebnih zvez z vsemi vodilnimi osebnostmi tujih držav, ter da mu je dejal: »Ako se vam posreči ohraniti v Evropi mir za prihodnji 2 ali 3 leta, vas bo človeštvo blagoslavljalo.« Baldwin je nato še dejal, da obstajata dve nevarni utvari o Angliji na evropski celine. Prva je ta, da se Angleži bojijo vojne, druga pa, da ne bodo sprejeli nase potrebnih žrtv za organizacijo, ako vojna izbruhne. Obe ti predpostavki sta netočni in nevarni. Baldwin je naglasil, da bo angleški narod že na prvi poziv pripravljen boriti se za svobodo človeštva ter da bodo vsi državljani pripravljeni za borbo enako kakor v prejšnjih ča-

sih. Na koncu svojega govora je Baldwin naglasil, da bo prišel čas, ko bo vojna res izključena, toda to se bo zgodilo šele takrat, ko se bo naselila v srcih in dušah evropskih voditeljev želja za mir.

London, 31. jan. c. Danes popoldne se je v angleški spodnji zbornici začela razprava o angleški zunanji politiki, ki bo trajala več dni in bo posebno zanimiva, ker bo nekaj odgovor na večerajšnji Hitlerjev govor.

Med drugimi je prvi govoril voditelj delavske opozicije Atlee, ki je zahteval od Chamberlaina jasnega odgovora o tem, ali se razvijajo sedaj med Nemčijo in Anglijo kakšna pogajanja. Chamberlain se je takoj dvignil in odločno izjavil: Nel Kq je še neki drugi poslanec iz opozicije nato zahteval še enkrat v drugi zvezi isti odgovor od Chamberlaina, mu je Chamberlain to zopet ponovil.

Odmevi Hitlerjevega govora

»Osservatore Romano«

Rim, 31. jan. c. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« objavlja danes samo v izvlečku vsebino Hitlerjevega govora, posebno pa one odstavke, ki govorijo o položaju katolicizma v Nemčiji.

V Angliji:

»Nebojevit govor«

London, 31. jan. AA. Reuter. Angleško časopisje komentira Hitlerjev govor zelo različno, vendar prevladuje splošno prepričanje, da je bila zelo važna Hitlerjeva izjava, da brezpogojno Nemčija želi mir. Veliko število listov, ki objavljajo obširna poročila o tem govoru, poudarjajo, posebno Hitlerjeve besede, da on verjame v dolgotrajen mir. »Times« pravijo, da je Hitlerjev govor demantiral vsa pričakovanja tistih, ki so verovali da bo govor bojevit. »Daily Telegraph« piše, da je bil Hitlerjev govor zmeren in da je nemški vodja

zelo točno odmeril svoje besede. »New Chronicle« naglašata tudi zmerni ton Hitlerjevega govora. V vsakem primeru — naglašata ta list — Hitlerjev govor ni poostiril napetosti v mednarodnem položaju.

V Ameriki:

»Pomirljiv govor«

Washington, 31. januarja. AA. Reuter: Senator Pittman je izjavil, da na podlagi pomirljivega govora kanclerja Hitlerja v rajstagu smatra, da se ni treba bati vojne. Senator King je izjavil, da po njegovem mnenju Hitler in Mussolini nameravata izvesti neke spremembe na zemljevidu. Uradni krogi smatrajo, da je bil govor kanclerja Hitlerja direktno odgovor na poslanico Roosevelta o priliki začetka kongresa. V krogih ameriškega zunanjega ministrstva smatrajo, da je zelo važno ono mesto v Hitlerjevem govoru, v katerem je poudaril brezpogojno soglasje med Italijo in Nemčijo.

Boljševiški agitator v Barceloni pred padcem dviga pogum somišljenikom.

NOVOST

Rdeči miličniki na francoski meji.

Na Poljskem:

»Nobene grožnje«

Varšava, 31. januarja. AA. DNB: Govor kanclerja Hitlerja je glavni predmet komentarjev poljskega časopisa. Listi poudarjajo, da je zahteva po kolonijah, ki jo je naglasil fuhrer, najvažnejše vprašanje mednarodne politike v sedanjem trenutku. Prav tako poudarjajo vsi poljski listi prijateljski ton, v katerem je fuhrer govoril o odnosih med Nemčijo in Poljsko. »Gazeta Polska« piše, da danes ni več niti najmanjšega dvoma, da sta rajh in Italija odločna v tem, da dobita kolonije. Z ozirom na to bodo kolonialne zahteve obeh držav kakor tudi vprašanja, ki so s tem v zvezi, glavna točka dnevnega reda evropske politike.

Mussolini bo govoril prihodnji teden

Rim, 31. januarja. b. Z veliko napetostjo pričakujejo sedaj sejo velikega fašističnega sveta, ki bo prihodnji teden. To bo prva seja v letošnjem letu. Z ozirom na to, da so se zgodili v zadnjem času važni dogodki, kakor Chamberlainov obisk v Rimu, obisk grofa Ciana v Jugoslaviji in Madžarski, zavzetje Barcelone po Francovih četah in Hitlerjev govor, pričakujejo, da bo na seji fašističnega sveta podal tudi šef italijanske vlade Mussolini več važnih izjav.

Jugoslov. bojovníki pri Mussoliniju

Rim, 31. januarja. AA. Stefani: Mussolini je sprejel včeraj predstavnike združenja jugoslovanskih invalidov in bivših bojovníkov na čelu z Božidarjem Nedelcem, Nikolajem Bogdanovičem in Lujom Lovričem. Mussolini se je dolgo prijateljsko razgovarjal z omenjenimi predstavniki ter jim izrazil na kraju svojo veliko simpatijo.

Celje je dobilo Kulturno društvo

Celje, 31. januarja. Nocoj ob 8 se je zbralo v posvetovalnici na mestnem magistratu okrog 150 ljudi, članov in članic celjskega Kulturnega in prosvetnega društva, da prisostvujejo obnemu zboru novega celjskega kulturnega društva. Pripravljalni odbor je pravila skrbno sestavil in jih je banska uprava v Ljubljani že odobrila. Vsi zborovalci so pravila soglasno odobrili in s tem je Celjsko kulturno društvo ustanovljeno. Poslanec g. prof. Bitenc je predlagal sledeči odbor: predsednik prosv. inspektor dr. Kotnik Franc, prvi podpredsednik dr. Voršič Alojzij, drugi podpredsednik prof. Peter Kovačič, tajnik prof. Tone Janežič.

Drobne novice

Belgrad, 31. januarja. m. Ob priliki svetosavske proslave na belgrajski univerzi je bil s svetosavsko nagrado odlikovan tudi slovenski dijak inž. Suhi Herman iz Ljubljane.

Zagreb, 31. januarja. b. V Zagrebu je bil imenovan nov namestnik upravnika policije. Novo mesto upravnika policije je zasedel Milorad Djordjevič, dosedanji šef političnega oddelka te uprave.

Pariz, 31. januarja. AA. DNB. Načelnik štaba vrhovnega poveljstva francoske vojne mornarice viceadmiral Darlan je obiskal včeraj v Maroku pomorsko oporišče Liote.

Benetke, 31. januarja. AA. Stefani: Šef narodno socialističnih napadalnih oddelkov general Lutze je prispel s svojim spremstvom v Benetke, kjer so ga pozdravili zastopniki tamkajšnjih oblasti. Ob 14 je nadaljeval svojo pot proti Rimu.

Zaloge blaga mesto zlata

Ljubljana, 31. januarja.

One države, ki nimajo dovolj zlata, govore in prepričujejo svoje državljane, da je zlato odstavljeno s prestola in da samo delo in blago nekaj pomeni. Druge države, ki imajo več ali manj zlata, pa še vedno verujejo, da je zlato najboljša plačilno sredstvo v mednarodnem blagovnem in kapitalnem prometu.

Sedaj prihajajo zastopniki držav, ki nimajo dovolj zlata, in navajajo zopet, da številne države zbirajo velike zaloge surovin in živil in da je to zanje boljše varčevanje kot zbiranje zlata. Tako pravijo, da je najboljši narodnogospodarski način varčevanja zbirati blagovne zaloge, ne pa zlato. Menimo pa, da s tem še ni pobita teza, da je potrebno zbirati zlato. Kajti tvorba blagovnih zalog v nekaterih državah kaže, da se hočejo te države izogniti posledicam, ki bi nastale ob prekinitvi stikov z mednarodnimi trgi. Zaradi tega tudi nekatere države pošiljajo svoje zlato izven države, da bi lahko v vsakem primeru imele dovolj zlata na onih mednarodnih trgih, na katerih za zlato nekaj lahko kupi.

Nakaznice za cenejši prevoz žita v Slovenijo

Ze na koncu preteklega leta se je zopet pojavilo večje število nakaznic za brezplačni, odn. znatno cenejši prevoz žita, oziroma moke iz žitodolnih pokrajin v Slovenijo. Ker pa se je tak sistem nakaznic izkazal že v prejšnjih letih škodljiv, saj je nudil možnost številnih zlorab in je mnogo škodoval legitimni trgovini in mlino, je obiskala v torek, dne 31. januarja 1939 bana g. dr. Marka Natlačen deputacija mlinarjev iz Slovenije, katero je vodil g. dr. Adolf Golia, gl. tajnik Zveze industrijcev, v deputaciji pa so bili še gg. Franc Škerjanc, Jos. Senica in Zdenko Knez. G. banu so izročili spomenice Zveze mlinov v Sloveniji. Iz spomenice posnemamo, da od kupci moko, ki prihaja občinam, samo oni, ki razpolagajo z zadostno gotovino, večinoma imovitejši sloji, dočim si drugo prebivalstvo tega nakupa (po vrečah) ne more privoščiti. Tudi ne zaslužijo razlike v ceni občine, ampak posredniki. Sistem ima slabe posledice tudi za našega kmetovalca, ker ima interes na tem, da dobi krmila po nizki ceni, kar lahko dobi le iz slovenskih mlinov, krmila ee, kot znano, nikdar ne prevažajo iz Vojvodine, ker imajo tam višje cene kot pri nas. Zlasti je sistem nakaznic škodljiv za mlinske industrije v Sloveniji. Zaradi tega smatra Zveza mlinov, da naj bi se sistem nakaznic kot škodljiv ukinil, oz. vsaj reformiral tako, da bi se nakaznice izdajale zgolj za prevoz žita in bi mlejte prevzeli slovenski mlini po najnižji mlevalni. Občine bi kupljeno žito disponirale v naše mlino, ti pa bi dostavili občinam tehnično in strokovno dovršenejšo mlevsko izdelke, kakor jih morejo dobiti v Vojvodini. To je lahko izvedljivo, ker je bilo v konkretnih primerih že izdanih nekaj izkaznic alternativno (na žito, oz. moko).

Gospodarstvo

Socialno zavarovanje obrtništva Slovenski obrtniki zahtevajo decentralizacijo zavarovanja

Ljubljana, 31. jan.

V mali dvorani Zbornice TOI je bila danes dopolnilna anketa o obrtniškem socialnem in starostnem zavarovanju, na katero so bili pozvani zastopniki vseh obrtniških združenj v nekdanji ljubljanski oblasti. Anketa je bila izredno dobro obiskana, znak, da vlada med obrtniki veliko zanimanja za rešitev tega perečega problema. V imenu obrtnega odseka Zbornice TOI je anketo otvoril podpredsednik Zbornice g. Ivan Ogrin, ki je v svojem govoru kratko očrtal borbo za obrtniško zavarovanje, navajajoč, da je namen današnje ankete zavzeti stališče napram osnutku uredbe o obrtniškem zavarovanju, ki ga je izdelalo ministrstvo za trgovino in industrijo. Glavno vprašanje je v tem, ali bode Obrtniški pokojninski zavod upravljan strogo centralistično, kakor ima v mislih združeno osnutek uredbe, ali pa naj obstoje avtonomni pokojninski zavodi z lastno upravo. G. Ogrin je v svojem govoru poudaril, da bodo prav vsi

obrniki v Sloveniji za to, da bodi ves aparat obrtniškega pokojninskega zavoda avtonomen in naj bi bil sedež zavoda v Ljubljani.

Tajnik Zbornice TOI dr. I. Pretner je nato podal obširen referat o glavnih in bistvenih točkah uredbe glede obrtniškega zavarovanja. Podal je najprej kratko zgodovino borbe za ustanovitev socialnoobrnitiških institucij, kakor tudi celoten razvoj akcij, kako je prišlo do končnega uresnitve zavarovanja. O referatu in osnutku uredbe se je razvila prav živahna debata, v katero so posegali mnogi delegati raznih obrtniških združenj iz Ljubljane in dežele. Vsi govorniki so soglašali v tem, da se mora pri Pokojninskem zavodu za obrtnike izvesti absolutna decentralizacija in se naj ustanove posebni zavodi v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. Živahna je bila debata tudi o vprašanju, kako naj Obrtniški pokojninski zavod plodonosno nalaga svoje kapitalje. V tem pogledu se mora zavodu nuditi širokogrudna samostojnost. Anketa je trajala od 8.30 tja do 13.

Naša zunanja trgovina po državah

Objavljeni so statistični podatki o naši zunanji trgovini po državah v mesecu decembru 1938.

Pa posameznih državah je znašal naš uvoz decembra 1938 (v oklepajih podatki za november 1938): Nemčija 128.65 (124.0), Italija 50.0 (40.5), USA 30.25 (32.2), Anglija 29.1 (27.85), Češkoslovaška 25.7 (17.7), Avstrija 19.3 (18.5), Francija 11.4 (14.16), Madžarska 10.3 (9.5), Argentina 9.9 (6.1), Švica 9.5 (6.5) milij. din. Izvoz pa je bil v decembru naslednji:

Nemčija 197.5 (243.15), USA 59.3 (51.5), Anglija 49.25 (23.1), Češkoslovaška 37.1 (50.2), Belgija 33.0 (51.5), Italija 32.47 (28.54), Madžarska 22.3 (33.1), Holandija 18.1 (2.8), Poljska 17.2 (12.2), Grčija 12.66 (18.2), Švica 9.7 (6.7) milij. din itd.

Razvoj naše zunanje trgovine z najvažnejšimi državami v zadnjih mesecih in letih kaže naslednja tabela (vse številke v milij. din):

Nemčija		
	uvoz	izvoz
1936	1.508	1.679
1937	2.232	2.209
1938	1.961	2.118

za 1938 pa je bila trgovina za nas pasivna za 121 milij. din.

Istočasno nam daje italijanska statistika naslednjo sliko trgovine z našo državo (v milij. lir):

	izvoz v J.	uvoz iz J.
1936	45.3	69.1
1937	192.5	254.34
1938	219.2	150.05

Anglija
Trgovina z Anglijo izkazuje naslednje številke (v milij. din):

	uvoz	izvoz
1936	347	432
1937	409	465
1938	431	485

Trgovina z Anglijo izkazuje stalno povečevanje.

Češkoslovaška

Naša trgovina s Češkoslovaško je utrpela lani velike izgube. Uvoz iz Češkoslovaške je padel na minimum, dočim se je naš izvoz v Češkoslovaško še razmeroma dobro držal. Trgovina je znašala v milij. din:

	uvoz	izvoz
1936	626	540
1937	580	493
1938	529	388

Trgovina s Češkoslovaško je bila za nas vedno pasivna. V preteklem letu pa je v primeri z letom 1937, naša pasivnost narasla od 87 na 141 milij. din.

Njen prvi ples

Un carnet de bal

Jugoslovanski železninar

V Zagrebu izhaja že deset let tednik »Jugoslovanski železninar«, ki ga ureja publicist gosp. M. M. Nator. Tednik se bavi predvsem s strokovnimi vprašanji železninarske stroke. Za svojo desetletnico je list izdal v uredništvu svojega urednika g. Natorja posebno edicijo v velikem formatu, v kateri je zbral mnogo gradiva iz svoje stroke. Na uvodnem mestu se bavi z uspešnim triletnim delom vlade gosp. dr. Milana Stojadinovića za napredek našega gospodarstva, zlasti pa železnarske industrije. Nato prinaša zbornik serije člankov o naši kovinski industriji. Poleg splošnih člankov so objavljene popisi vseh večjih podjetij kovinske stroke, nadalje seznam vseh trgovin železnarske stroke v naši državi (med njimi popis najvažnejših), seznam aktivnih rudarskih ugodnosti. Dodani so tudi popisi gradbene stroke in elektrotehničnih industrij s seznamom podjetij. Na koncu je objavljen leksikon železninarske stroke.

Knjiga stane 300 din in se naroča v upravi »Jugoslovanski železninar« v Zagrebu, Ilica 35. — Knjigo krasi na 216 straneh (brez oglosov) izredno število slik.

Ta film, ki je prejel na Biennali v Benetkah Musolinijevo nagrado za umetnost, mora videti vsak kulturni človek v Ljubljani! Obiskovalci včerajšnje premiere so navdušeno priznali, da naše napovedi o tem filmu kot najlepši filmski umetniški francoske produkcije niso bile pretirane! Sodelujoče: Marie Bell, Harry Baur, Pierre Blanchard, P. Richard Willm.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri! Kino Union - Tel. 22-21

Naša trgovinska bilanca z Nemčijo (skupaj z Avstrijo) ee je znatno poslabšala, čeprav so prišli k Nemčiji v zadnjih mesecih zraven še sudestski kraji. Dočim je bila leta 1937. za Nemčijo bilanca še aktivna za 23 milij. din je nastala za Nemčijo v letu pasivnost (za nas aktivnost) v znesku 157 milij. din.

Italija
Drugi naš važen partner v zunanji trgovini je Italija. V prometu z Italijo opazimo v zadnjih mesecih znatno naraščanje. Za cela leta 1936—1938 dobimo naslednjo sliko (v milij. din):

	uvoz	izvoz
1936	102	137
1937	430	587
1938	445	324

Trgovinski promet z Italijo je po sankcijah leta 1936 počasi oživel. Že v letu 1937. je bilanca izkazovala za nas visoko aktivnost 157 milij. din.

Pogajanja z Nemčijo za tečaj marke. Poročali smo že, da odpotuje viceguverner Narodne banke g. dr. Ivo Belin v Berlin na pogajanja za stabilizacijo tečaja nemške marke na naših borzah. Vsekakor je po vesteh iz Belgrada gotovo, da naša Narodna banka ne more prevzeti garancije za tečaj marke 14.30, kot je bil doslej. Ni izključeno, da se ugotovi za stabilizacijo nov nižji tečaj, ki bi bil med 13 in 13.80.

Zeta, lesna industrijska d. d. Bileća-Belgrad. Računski zaključek za 1937 izkazuje pri glavnici 8. bilančni vsoti 31.8 (31.0) in bruto donosu 1.5 (1.7) milij. din je znašala izguba 0.4 (0.8) milij. din in se je skupno povečala že na 3.75 milij. din.

Trgovinska pogajanja s Francijo bodo po vesteh belgrajske agencije »Jugoslovanski kurir« končana okoli 29. t. m. Kot kaže, je dala Francija večje ugodnosti za naš uvoz v obliki prednostnih carin ter drugih carinskih olajšav. Na drugi strani pa zaenkrat Francija neče forsirati svojega izvoza v Jugoslavijo, ker ji je na tem, da dobi naša država potrebne devize za plačilo kuponov naših posojil v Franciji. Končno pravijo te vesti, da bo pogodba sklenjena za daljšo dobo, tako da bodo ugodnosti našemu izvozu v Francijo trajale dalj časa.

Izplačilo kuponov vojne škode. Začetni s 1. februarjem t. l. bo Poštna hranilnica in njene podružnice (Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Skopje, Podgorica in Sušak) in vse pošte v državi izplačevale kupone št. 20 obveznice 2%-ne vojne škode. Ker bodo izplačevale dnevno največ po 50 kuponov eni osebi, a nad to število bo izplačevala Poštna hranilnica ali katerakoli njena podružnica.

Jugoslovansko-angelska trgovinska zbornica v Belgradu. Po vzoru Jugoslovansko-angelske trgovinske zbornice v Zagrebu, ki je bila osnovana v jeseni lanskega leta, bo tudi v Belgradu osnovana posebna Jugoslovansko-angelska trgovinska zbornica, tako da bomo imeli dve tozadevni zbornici: v Zagrebu in Belgradu. Ustanovni občni zbor belgrajske ustanove bo 28. januarja.

Gospodarski letopis Jugoslovansko-češkoslovaške gospodarske zbornice v Belgradu. Izšel je Gospodarski letopis Jugoslovansko-češkoslovaške gospodarske zbornice za 1938. To je že drugi letopis, ki ga je izdala ta zbornica. Zal zbornik za 1938 ni mogel upoštevati že novih razmer, saj je bilo njegovo urejanje zaključeno že avgusta 1938. Prinaša pa še vedno lepe in informativne članke.

Dobave: Gradbeni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 3. februarja ponudbe za dobavo gornjegradskega materiala (žebelji, vijaki). — Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do dne 15. februarja ponudbe za dobavo kompletne aparature za vulkanizacijo avtomobilov. — Gradbeni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 7. februarja ponudbe za odvoz smeti in pepela ter prevoz raznega materiala.

Leitacija: Dne 13. februarja bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo kalijevega solitra; 14. februarja gutaperke; 15. februarja parafina; 16. februarja papirja za zavijanje in dne 17. februarja za dobavo svinčenih cevč za užigalno vrvico (olovnog štapina).

Nova označba za češki denar. Do sedaj je bila za češko krono v veljavi označba Kč, toda od jeseni lanskega leta dalje so na Slovaškem začeli uvajati namesto tega naziv Kčs, da s končnico s (slovaška) poudarijo tudi pomen Slovaške kot sestavnega dela češkoslovaške republike. Da se izognejo vsem neprimlikam zaradi naziva, so sklenili v Pragi, v sporazumu s Slovaki, da vpelejo za češko krono samo označbo krona, ker ni več razloga, da bi jo zamenjali z nekdanjo avstrijsko krono. Tudi sličnost imena s skandinavskimi kronami ne moti. Na bankovcih in kovancih ter uradnih tiskovinah bo sicer do prihodnje izdelave ostal naziv Kč, dočim je sedanji uradni naziv češke krone samo »krona«.

Borze

Dne 31. januarja 1939

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

Denar

V zasebnem kliringu je ostal na naših borzah angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90. Za termine so beležili na zagrebški borzi: za sredo februarja 13.625—13.825, za sredo marca 13.575—13.775.

Grški boni so beležili v Zagrebu 36.00—37.60, v Belgradu 36.65—37.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5.595.030 dinarjev, v Belgradu 6.899.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 702.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2369.00—2407.00
Berlin 100 mark	1768.12—1785.88
Bruselj 100 belg.	743.00—755.00
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	205.65—208.85
Newyork 100 dolarjev	4374.25—4434.25
Pariz 100 frankov	115.95—118.25
Praga 100 kron	150.75—152.25
Trst 100 lir	231.35—234.45

Zürich, 31. jan.: Belgrad 10, Pariz 11.705, London 20.72, New York 442.625, Bruselj 74.90, Milan 23.29, Amsterdam 239.20, Berlin 177.40, Stockholm 106.75, Oslo 104.12, Kopenhagen 92.50, Praga 15.15, Varšava 83.65, Budimpešta 87.—, Atene 3.755, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.40, Helsingfors 9.14, Buenos-Aires 101.75, Sofija 5.40.

Vrednostni papirji

Vojna škoda

v Ljubljani 473 —474

v Zagrebu 470 —473

v Belgradu 472.50—473

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrarni 60.50—62.50, vojna škoda promptna 473—474, begl. obveznice 90—91, dalm. agrarni 89—90, 8% Bler. pos. 99—100, 7% Bler. pos. 92—93, 7% pos. Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. pos. 97—98 — Delnice: Narod. banka 7.700—7.900, Trboveljska 182—190.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. posojilo 99.50 do 100.50, agrarni 60—62, vojna škoda promptna 470—473 (471), begl. obveznice 89.50—91, dal. agrarni 89 denar, 4% sev. agrarni 60—61, 8% Blerovo posojilo 98 denar, 7% Blerovo posojilo 92—92.25 (92), 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo 97.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7.700 denar, Priv. agrarna banka 224 denar, Trboveljska 185—190 (185), Narodna žumeka 20 blago, Gutmann 35—45, leis 25—35, Osej. sladk. tov. 65—85, Osječka 175 blago, Jadranska plovska 320 denar.

Belgrad: Državni papirji: 7% inv. posojilo 100 denar, agrarni 60.50—61.50, vojna škoda promptna 472.50—473 (473), za konec aprila 471.50 blago, begl. obveznice 89.50—90 (90, 89.75), dalmat. agrarni 89.50—89.75 (89.50), 4% sev. agrarni 60—60.25, 8% Blerovo posojilo 98—99, 7% Blerovo posojilo 91.75 blago. — Delnice: Narodna banka 7.750—7.800 (7.750), Priv. agrarna banka 230 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč., srem., slav., ban. 152 do 154. — Ječmen: bač., srem. 64—65 kg 152.50 do 155. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjene. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bač., bač. okolica Sombor, okol. N. Sad 150—152, gornja bač. kasa duplikat 151—153, srem., slav., kasa duplikat 150—152, južna ban., gornja ban., bač. ladja kanal, bač. ladja Begej 150—152, bač. Tisa šlep 152—154, bač. ladja Dunav 151—153, slav., ladja Sava 148 do 150. Oves: bač., srem., slav. 165—167. Rž: bač. 140—142. Koruza: bač. prompt. 97—99, bač. sušena 110—112. Fižol: bač. beli 2% 285—290. Tendence stalna. Promet 150 vagonov.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljani dne 31. januarja 1939: Voli I. vrste 5—5.50 din, II. vrste 4.50—5, III. vrste 4—4.50 din; telice I. vrste 5—5.50, II. vrste 4.50—5; krave I. vrste 4.50—5, II. vrste 4—4.50, III. vrste 3—3.50; teleta I. vrste 8, II. vrste 7 din; prašiči domači špeharji 9 din, prašiči pršutarji 8—8.50 din, hrvaški špeharji 9—15.50 din za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 12, II. 10, III. 8 din, zadnji del I. vrste 14, II. 12, III. 10 din; svinjina 16 do 18 din, slanina 17—18 din, svinjska mast 20—22, čisti med 20—21 din. Kože surove: goveje 10 din, telečje 12 din, svinjske 10 din za 1 kg. — Pšenica 210, ječmen 190, rž 250, oves 230, koruza 185, fižol do 360, krompir 100, seno 100, slama 60, jabolka I. vrste 800, II. 500, III. 300, pšenična moka 325—350, koruzna moka 210 dinarjev za 100 kilogramov. — Navadno mešano vino v gostilnah 8—10 din za l, finejše sortirano vino v gostilnah 16—18 din za liter.

Mariborski živinski sejem dne 31. jan. 1939. Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 7 konj, 9 bikov, 86 volov, 256 krav, 8 telet, skupno 366 glav. Cene: debeli voli 1 kg žive teže 3.75 do 5, poldebili 3.25—4, plemenski biki 4—5, biki za klanje 3—4, klavne krave, debele, 3.50—4.25, plemenske 3.25—4.50, krave klobasarije 2—3, molzne 3.50—4.50, breje 3—4, mlada živina 4—5, teleta 4—6 din. Prodanih je bilo 133 kosov. Mesne cene: volovsko meso I. 10—12, II. 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso I. 10—12, II. 8 do 10, svinjsko meso 10—16 din.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Dravogradu, dne 27. januarja 1939: Voli I. vrste 5, II. 4.50, III. 4 din; telice I. vrste 5, II. 4.50, III. 4 din, krave I. vrste 4, II. 3.50, III. 3 din; teleta I. vrste 7, II. 6 din; prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 8 din, za 1 kg žive teže. — Goveje meso, prednji del: I. vrste 10, II. 9, III. 8 dinarjev, zadnji del: I. vrsta 12, II. 11, III. 10; svinjina 15 din, slanina 17, svinjska mast 18 din; čisti med 20 din, neoprava volna 24 din, oprava volna 34 din. Surove kože: goveje 10 din, telečje 11 din, svinjske 6 din za kg. — Pšenica 250, ječmen 200, rž 200, oves 175, koruza 150, fižol 275, krompir 100, seno 50, slama 40, jabolka: I. vrste 500, II. 400, III. 250 din, pšenična moka 325, koruzna 175 dinarjev za 100 kilogramov.

Kino Sloga tel. 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Shirley Temple

Otrok iz predmestja!

Slinavka in parkljevka

Po najnovejšem izkazu živalskih kužnih bozni v območju dravske banovine z dne 28. t. m. je slinavka in parkljevka prenehala v sledečih okrajih: Celje, Ljutomer, Novo mesto, Murska Sobota in Svarje pri Jelsah. Obstojta pa še v sledečih krajih: Okraj Brežice: Mihalovec obč. Dobova. Okraj Črnomelj: Vukovec obč. Adlašiči; Gradac, Krasine, Prilozje obč. Gradac; Križevska vas, Metlika obč. Metlika-mesto; Grabrovec, Zeleniški obč. Metlika-okolica; Kravtčiji vrh obč. Semič; Drenovec, Preloka, Sečje selo, Učakovci, Vinica, Vukovec, Zilje obč. Vinica. Okraj Ljubljana (okolica): Dobrova obč. Dobrova; Daljna vas občina Rudnik. Okraj Ljubljana (mesto): Štepanja vas-Ljubljana. Okraj Maribor desni breg: Zrkovci obč. Pobrežje. Okraj Maribor levi breg: Dobrenje obč. Pesnica.

★

Družba za jugoslovansko-francosko trgovino. Poročali smo že, da je bila v Parizu ustanovljena Société d'Expansion Commerciale Franco-Yugoslave. Poleg že navedenih bank: Banque Nationale Française de Commerce extérieur, Banque Transatlantique in Société d'Etudes et d'Entreprises sta v upravnem svetu še gg. Revelland in Marcovici-Cleja, ki sta bila že sedaj interesirana v našem gospodarstvu. Sta člana uprave delniške družbe Dubrava v Belgradu, živita pa v Parizu.

Izgube čeških pošt

Češkoslovaška je izgubila z odstopom sudetskonoškega ozemlja 35.000 km brzojavnih linij in 1396 pošt, nadalje polovico telefonskih central (od skupno 2361). Nadalje je od 1.20.256 radijskih naročnikov ostalo v Češkoslovaški dne 30. novembra 742.804. Število poštinih uslužbencev se je zmanjšalo od 47.000 na 32.657.

Zaradi odstopa velikega ozemlja je pričakovati, da bodo češke pošte zaključile že leto 1938 z znatnim deficitom, ki se bo pojavil tudi l. 1939.

Tudi pri železnicaeh je računati z znatnim deficitom v letu 1938, pa tudi v letu 1939. Češkoslovaška je dala skoro 35% železniškega omrežja, tako da se je dolžina omrežja zmanjšala od 13.560 na 8.802 km. Skoro 40% železniških postaj je odpadlo. Na drugem mestu pa poročamo še o številu lokomotiv in vagonov, katere je morala odstopiti Nemčiji. Število železniških uslužbencev je znašalo v novi Češkoslovaški dne 30. novembra 83.000 (samo historične dežele). Prej jih je bilo pa okoli 100.000.

Vzgojitelj naših duhovnikov praznuje svoj 70. god

Prelat Ignacij Nadrah, vodja semenišča, stolni prošt in generalni vikar ljublj. škofije

Za 70 letnico, ki je bila lanski sveti večer (rojen je bil v Stični 24. dec. 1868), se ga nismo mogli spomniti — pa so nam to nezakriviljeno nehoteno opustitev mnogi zamerili. Zato naj se danes, za njegov 70. god, vsaj s slabotno besedo spomnimo njegovo odlično, izrazite osebnosti, ki je med duhovniki ljubljanske škofije — gotovo ne po telesni, pač pa po veličini duha in dela, kakor svetopisemski Savel — za glavo višji nego kdor koli iz ljudstva. Saj mu ga — če smem rabiti Samuelovo besedo — ni enakega med vsem ljudstvom.

Značilno, najbolj vidno njegovo lastnost najbolje izraža njegovo krstno ime: Ignacij-Ognjevit. Ali ni morda staršev vodil Bog, ko so mu izbirali zavetnika daleč od rojstnega dne? Prelat Nadrah je povsod ves, kjer je; vsakršne dolžnosti, ki ga zadene, se loti z vsem ognjem; z vso dušo, z vsem srcem, z vso ljubeznijo je pri njej in zvestobo. Zanj je vedno pomembno samo eno vprašanje: Kaj v tej stvari hoče Bog in njegova postava, kaj zahteva Kristus in njegova Cerkev? Ali je potem kaj čudnega, če se odličnejšim možem, ko gledajo to premočrtno, neomahljivo pot navzgor, pogled netrenljivo uprt v višine božje gore, ljubljanski prošt zdi kakor živa, v naš čas posegajoča postava Janeza Krstnika, ki brez ozira na človeško občutljivost, brez strahu na svojo priljubljenost, zastopa božjo postavo: Dovoljeno — ni dovoljeno!

In morda prav zato, ker zase osebnost nič ne išče, najmanj človeško čast in ljubezen, ga vsa ljubljanska duhovščina prav v globinah izredno spoštuje in mu zaupa. Saj v njem vidi varuha prave poti, neustrašnega varuha božjih in cerkvenih pravic v slovenskem narodu, saj imamo vsi to varno, blažilno zavest: dokler on po navodilih Cerkve in njenih poglavarjev: prvega v Rimu na prestolu sv. Petra, drugega v Ljubljani na škofovski stolici sv. Nikolaja — dokler on suka veslo in v najbolj razburkanih viharjih obrača krmilo, se naša ladja niti za drobec ne odvrne od pravilne smeri. — Ali ni potemtakem čisto naravno, da je škof dr. Rožman te odlične lastnosti brž spoznal in si ga izbral za generalnega vikarja, pomočnika in namestnika pri vladanju obširne ljubljanske škofije? Saj ali je modrejšega, zvestejšega, bolj vdanega in delavnega pomočnika sploh mogel najti? Ali je bilo za tako težko, nevarno nedavno preteklost moči postaviti odločnejšega Makabejca, ki — če že niso njegova usta, pa je njegovo delo in pero s silovitim, neustrašnim pondarkom ponavljalo Matatijevo veliko besedo: Če bi vsa ljudstva, če bi slednji odstopil od postave svojih očetov: jaz in moji sinovi in moji bratje bomo pokorni postavi svojih očetov; ne bomo prestopili postave, da bi hodili po drugi poti. (L. Mak. 2, 19—20, 22.)

Pa je nad vse mikavno še tole: Čeprav je pri vodstvu škofije tako odločen, vendar ravna tako, da njega samega komaj vidiš, da njegove besede skoraj ne slišiš, da njegove volje ne čutiš — kako to? Zato, ker vsakdo nehoti čuti in se zaveda, da je za njegovo besedo in odlokom povsod prvi Bog in božja volja, prva Cerkev in njena postava.

študentje občudovali, tako smo strmeli, ko nam je z živo, tako razločno besedo pojasnjeval težave zapletenega latinskega stavka. Cesar nam profesor v šoli z obilo besedami ni mogel dopovedati, pač pa je našim trdim bučicam še bolj zapletel, je bogoslovec Nadrah s kratko razlago pred nami tako razpletel, da so suhoparna, neprebavljiva pravila pred našimi očmi kar zaživela. Gledali smo jih, prijemali... Težko vprašanje glagolskih časov (consecutio temporum) nam je postalo igrača — še danes nam je od tedaj kar v krvi. Zijali smo — z odprtimi usti —, ko je za vsako slovnično pravilo vedel, v katerem paragrafu je, pod katero številko, na kateri strani: zgoraj, sredi, spodaj.

Nobena panoga človeškega znanja se mu ni zdela premalenost, da bi se je ne bil z vso vsmo lotil, če je le mislil, da bi mogla

Ko je nastopil kot vodja bogoslovnega semenišča, mu ni bilo ravno z rožicami poslano. Pa je s sebi lastno odločnostjo vajeti poprijel. In glej! Njegova »krepka roka« pri bogoslovcih ne le ni vzbudila odpora, marveč je njegova nova, dosledna, načelna vlada zbudila najprej nujno spoštovanje in priznavanje, pa brž tudi vdano ljubezen. Požrtvovalna gorečnost in skrb, ognjevitost, izvirna, na življenje umerjena, s kiparsko ostrino zarezana beseda, ko teden za tednom kleše mlada srca — pa čeprav zadene tudi na grče —, danes ni prav nič manj, če ne bolj ljubljena in zato tudi uspešna, nepozabna. Saj ne izdamo nobene skrivnosti, če povemo, da prav njegova odločnost, odkrita jasnost, nepopustljiva načelnost veže vso veliko družino. Saj mu bogoslovci njegovo očetovsko skrb in dobrotno oblast vračajo z resnično

Prelat Nadrah z bogoslovci na obisku pri rajnem škofu Jegliču v Stični, njegovem rojstnem kraju.

pomagati, da se božje kraljestvo in javnosti, v dušah razvije, utrdi...

Ali se torej kot duhovni vodja in profesor verouka pri uršulinkah v škofiji Loki zraven svojega dvojnega teženja in napornega dela ni spravil nad jezike, se vrgel na zvezdoslovje z njega visokimi računskimi nalogami in težavami, da je čudovito ustrojstvo tega dela božjega stvarstva porabil za visoke namene znanstvene in duhovne vzgoje?

Tega znanstvenega dela še danes ni opustil. Še danes pridno in s pridom rabi drage zvezdoslovske potrebnice, n.p. r. krasne daljnogleda, da opazuje skrivnostni tek nebesnih teles, zasleduje sodobno znanost, jo z obširnim znanjem ocenjuje, pa zmotne trditve v raznih spisih tudi popravlja. To svoje znanje za sprotne rabiti za vsakdanje potrebe. Z zvezdoznanskim sekretantom (kotomerom) n. pr. na sekunde natančno izračuna poldne po soncu in po teh računih ureja zakristijsko uro ljubljanske stolnice; po njej pa cerkveniki stolno, tako da zlasti odkar je čateški župnik, svetnik Povše, stolni uri napravil novo nihalo, šenklaška ura mesece niti pol minute s soncem ne pride navzkriž. To veliko zvezdoslovsko znanje ga postavlja ob stran kanoniku Sušniku za vrednega tovariša.

Kot stolni kanonik in pozneje kot dekan je bil skoraj ves čas tudi gospodar stolnice. Kakšno delavnost je razvijal! Dušnopastirsko in gospodarsko! To priča spovednica, kjer z nezmanjšano vsmo po Jezusovi besedi še vedno »ljudi lovi«. In njegovo gospodarstvo! Stolpom je sredi sedanje denarne stiske oskrbel bakrene strehe, prav tako dognano pločevino na cerkvi zamenjal z bakrom, oskrbel štiri težke nove bronaste zvonove. — Odkod je le jemal, se človek vpraša, ko ljubljanska stolnica nima prav nobenih stalnih dohodkov, ampak kot beračica živi samo od pušice, od »vinarjev uboge vdove«?

sinovsko vdanostjo in hvaležno ljubeznijo. Za semenišče od res skrbi. Saj je zadnja leta na semenišču postavil mogočen nadzidek, atiko ali mansardo — kakor hočete — in v njem vsaj za nekaj časa veliko bogoslovcem pripravil udobna, zdrava, sončna stanovanja.

Seveda pri tako vsestranskem delu in opravi s toliko ljudmi ni mogoče, da bi človeka kdo in človek sam, koga kdaj je bolj ali manj občutno ne zadel.

Pa na gen. vikarju Nadrahu že davno opazujemo prelepo potezo: zamere ne pozna — in če bi po drugi strani kdaj beseda globlje razlazala: tisti trenutek je pripravljen nehoteno želo z vso obzirnostjo izvleči.

Pozabiti nazadnje ne smemo njegovih velikih govorniških zmoglosti. Kadar nastopi, pove kaj nepričakovano temeljitega, stvarno objasni zapleteno vprašanje, da se kar sprašujemo: Kaj je res vse tako preprosto, jasno? Naj spomnim samo na prvi Vidov dan, ki smo ga praznovali v novi državi. Strme smo poslušali, dihanje nam je zastajalo, oči od govornika niso trenile, ko nam je kot nova zarja iz davnine vstajalo geslo junakov: »Za krst častni in zlato svobodo« — kot vekovito načelo versko poglobljene domoljubja tudi našim časom.

Ali njegov govor ob smrti rajnika kralja Aleksandra. — Vse je bilo kar trdo, ko je z mogočno, dušo v globinah pretesujočo besedo razlagal v živo, vsakdanje življenje posegajoči večni nauk o spoštovanju ljubezni, zvestobi do vladarja-očeta. Ko je pokazal, da je naša ljubezen vse globlje zasidrana, ko v čustvu in krvi; da ima zvestoba in vdanost svoje prave, resnično neporušene korenine v Bogu. — Ali kdor je pred veliko več kot tridesetimi leti slišal njegovo duhovito novoletno voščilo raznim stanovom, ga tudi zlepa ne pozabi.

Ali je potemtakem kaj čuda, če vsa ljubljanska škofija v apostolskem protonotarju

resnici pa imajo važen zgodovinski pomen. Potomci naj se spominjajo svojih prednikov, katerim so gospodarili nevarnosti, kljub temu se španci niso uklonili mohamedanstvu, temveč se dolga stoletja borili za krščansko vero in rodno zemljo.

Naslednje jutro sem obiskal dvoje znamenitih svetišč. Prvo je nekdanja bolnišnica (colegio de los ninos) v spodnjem delu mesta, kjer se je vršila znamenita zgodba v življenju sv. Ignacija Lojola. Rana na nogi, ki jo je prejel v bitki pri Pamploni, se mu je sicer počasi zacelila, toda zanaprej ostane nekoliko šepast. V Manresi Ignacij zopet oboli ter leži en mesec v bolnišnici. Ohranjen je še kropilnik, iz katerega je zajemal blagoslovljeno vodo, in kamen, na katerem sedeč je poučeval otroke.

Poleg bolnišnice stoji jezuitska cerkev. Bled frater me po stopnjicah pelje v spodnji del cerkve, kjer je lepa gotična kapela z imenom »el rapto«, t. j. zamaknenje. Tu ugledam sv. Ignacija v naravni velikosti, ležečega na tleh, iz navadne opeke in obločenega v surov platen habit. To je prav tisti prostor, na katerem je ležal svetnik od sobote 5. aprila do sobote 12. aprila 1522, torej celih osem dni zamaknen, enak mrtliču, da so ga že mislili pokopati. V tem času je prejel navodilo za ustanovitev Jezusove družbe.

Jezusova družba je zmagovala, a tudi trpela veliko. Posebno hud udarec jo je zadel prav v španskih deželah leta 1767 ob času vladanja Karla III. Njegov prvi minister, grof Arando, ki bi bil moral biti jezuitom hvaležen, da so ljudstvo odvrčevali od brezverstva, pošlje vsem mestnim in okrajnim glavarjem trikrat zapečateno pismo. V njem je bilo ukazano, da naj vojščaki brez najmanjšega hrupa ponoči dne 2. aprila 1767 zastražijo jezuitske samostane in zbudijo predstojnika, ki naj skliče vse redovnike v obednico. To se je natanko izvršilo. V obednici zbranim prečita častnik kraljevo povelje, da morajo zapustiti deželo

Kadar pride štokrlja

vsaka mati z veseljem pričakuje radosten dogodek. Telesna moč in sposobnost deteta zavisi v prvi vrsti od zdravja in pravilni hrani matere same. Če ob času nosečnosti je potrebno, da mati stalno jemlje Ovomaltine. Velika hranljiva vrednost in bogastvo

VITAMINOV

deluje že na novo telese, ki nastaja. Mati, ki 3 do 4 mesece pred porodom dodaja mleku za zajtrk in južino Ovomaltine, si s tem zagotovi dovoljno količino mleka. (Ob času nosečnosti je želedec žene občutljiv, vendar lahko prenese Ovomaltine!)

OVOMALTINE

zagotovi zdravje matere in bodočega deteta. Dobiva se povsod od Din 6-50 dalje

Nadrahu gleda nič več in nič manj in edino to: ognjevitost božjega služabnika, ki vse svoje zmoglosti in velike talente rabi samo za Boga, živi samo za Cerkev in njene velike, težke naloge? Ali je kaj čuda, če ga je z visokim redom odlikovala država, če ga je z najvišjo prelato počastil Rim? Moža, ki je vse njegovo življenje ogenj, ki v neutrudnem delu sebe použiva, da sveti drugim, jih greje, ogenj, ki ne pojema, marveč v vedno silnejšem vzgonu plameni proti večnemu viru, ob katerem se je vnel? Naj ta ogenj še dolgo gori, saj po človeško kaj lahko. — Ko je pred dobrim mesecem mimogrede prišla v razgovor njegova 70 letnica, so gospodje čudoma vzklikali: »Saj to ni mogoče! 70 let! Ta hoja, ta postava, ta jasni razum, ta bistri pogled v sedanost in bodočnost, to silovito delo!«

Ni to prava, ni popolna, ni celotna podoba. Iz bogatega življenja le od tu in tam drobec... Pa se po teh ivirih bralcu morda le vsaj malo posreči, da spozna celega moža — ex ungue leorem!.

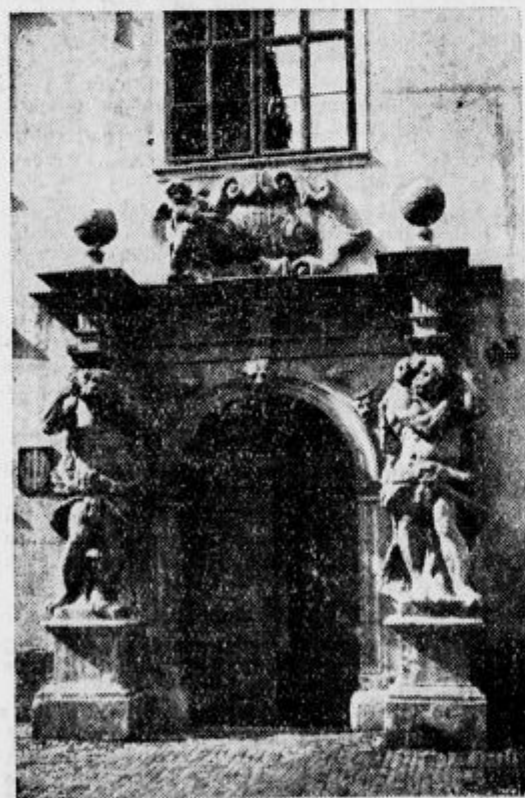
1 Po kremplju — leva.

Prelat Nadrah, velik ljubitelj narave,

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krci, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35

Monumentalni vhod v Bogoslovno semenišče v Ljubljani.

Letos poteka 20. leto, kar je prelat Nadrah vodja bogoslovja ljubljanske škofije, kjer študirajo tudi številni bogoslovci iz drugih jugoslovanskih škofij, na izletu z bogoslovci na Gorenjskem.

Za obširno in temeljito znanje, ki je za tako odgovorno delo potrebno, je skrbel vse življenje. Že kot dijak je bil vedno odličen.

Ko smo ga še kot bogoslovca imeli za preleka v Alojzijevešču — kako smo ga mladi

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čistejši naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srci.

Ce sami bolebate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

CISTEK

Manresa

Dva vzroka sta bila, da sem se ustavil v Manresi. Prvič sem želel obiskati kraj, kjer je živel nekaj časa ustanovnik jezuitskega reda, drugi bi rad videl značaj manjših španskih mest. In ni mi bilo žal, kajti Manresa ima lepo lego na griču, pod katerim teče voda Cardoner. Opaziš pa takoj, da mestecu manjka snažnosti. Prahu in smeti imaš v izobilju, semtertja naletiš tudi na debelo kamenje. Po tleh leže ogrizki sadja, raz katero zašumi tropa os in muh, ko greš mimo. Srečujejo te visoko naloženi vozovi z dvema ogromnima kolesoma, katera vlečejo v zaporedni vrsti vprežene tri ali štiri mule, španske kamele. Živinčeta morajo veliko trpeti, ko prevažajo drevesno volno, iz katere tko v bližnjih tovarnah blago za obleko. Z neprijetnim čustvom stopam mimo prostornih delavnice, kjer izdelujejo rakve za mrtlice. Povedali so mi, da imajo mizarji pogodbo z barelenso bolnišnico, kateri morajo pošiljati vsak teden določeno število teh žalostnih zabojev.

Pot, ki je vodila do sedaj navzgor, se konča na prostornem trgu pred glavno cerkvijo. Nad njenim vhomom čitam: »Basílica de santa Maria de la Seo.« V notranjščini me iznenadi Mavrova glava, viseča ob stropu navzdol. Obraz dobro fejenih rdečih lic je menda iz lesa, brada narejena iz dolgih črnih las, okoli čela je ovit rdeč robec, turški turban. Take glave vidiš v mnogih španskih cerkvah; na prvi pogled se ti zdijo kakor strašilo, v

1 Iz knjige: Jos. Lavtižar: Med romanskimi narodi. 1901.

Droline novice

Koledar

Sreda, 1. februarja: Ignacij (Ognjeslav), škof, mučenec.
Četrtek, 2. februarja: Svečnica. Darovanje Gospodovo.

Novi grobovi

† Alojzija baronica Rechbach

V Mekinjah pri Kamniku je 31. januarja zvečer v 70. letu starosti mirno v Gospodu zaspala gospa Alojzija baronica Rechbach rojena baronica Lederer-Trattner. Izhajala je iz nemške rodovine in je bila rojena leta 1869 v Luhačovicah pri Brnu na Moravskem. Leta 1894 se je poročila na Dunaju z vdovcem Friderikom baronom Rechbach, graščakom na Krumpku pri Dobu, iz katerega zakona je bilo šest še živečih otrok (štiri sinovi, dve hčeri); iz prvega zakona je imel imenovani dve, tudi še živeči hčeri. Nekaj časa po smrti svojega moža (umrl leta 1921) se je pokojna baronica preselila v župnijo Mekinje in ostala tam do svoje smrti, na katero se je tako lepo pripravila kot redko kdo. Bila je žena, ki je vsa živela v veri in je svojo vero zlasti udeleževala po neštetihih dobrih delih usmiljenja, posebno tedaj, ko je še živela v boljših razmerah, tako da je daleč naokoli slovela po svoji darežljivosti. Velik del bogate dote, ki jo je s seboj prinesla, je razdelila med uboze in potrebne in pri tem skoraj pozabljala sebe; če jo je kdo poprosil za krstno ali birmansko botro, mu ni odrekala. Pokopana bo po lastni želji danes ob treh popoldne v Mekinjah. Pokoj njeni duši, njenim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Za častnega člana občine Sv. Marjeta pri Ptujju je imenoval občinski odbor na seji 29. januarja našega voditelja in predsednika senata g. dr. Antona Korošca.

Za inženirja agronomije je bil te dni na belgijski univerzi diplomiran Ivan Pipan iz Vižmarji. Čestitamo!

Svinjsko mast

prima eksportno

SALAME, SLANINO znamke Predović
ima stalno v zalogi

Janko Predović, Ljubljana,
Poljanska cesta 73. — Telefon 21-30.

Prošnja in opozorilo

Sporočili smo že, da je prišla Zveza bojevnikov širo akcijo z nabiranjem prispevkov za postavitev spomenika na Brezjah. Vsem, ki ste že stekli v naše vrste in podprli naše delo z denarnimi prispevki, bodi izrečena tem polom prav iskrena hvala. Vas pa, ki se še niste odločili, pa prosimo, da čimprej to storite. Četrto stoletja bo poteklo, odkar je prišla teči tudi slovenskih fantov in moči rj. v potokih. Nad 50 tisoč jih je dalo svoje predragoceno življenje za našo srečo in svobodo. Ali naj bodo že sedaj vsi ti naši požaljeni, ali naj se pokažemo Slovenci manj hvaležne in manj kulturne kakor drugi narodi? Ne! Vse spoštovanje so si z lastno krvjo zaslužili, zato jim moramo postaviti časten spomenik. Brez moralne in gmojne opore pa bi delo ne moglo biti dovršeno, kakor je zamišljeno in kakor to zahteva naš narodni ponos. Zato vlijudno prosimo, nihče naj ne odreče podpore.

Da pa ne bi kdo izrazil dobrohotnosti nam naklonjenega občinstva, ki želi in hoče denarno podpreti to naše idealno in pietetno delo, opozarjamo ponovno, da imajo naši nabiratelji potrdila, opremljena s podpisom predsednika, tajnika in blagajnika ter z žigom Zveze bojevnikov, policije in Združenja trgovcev. Kdor ne bi imel tako opisanega potrdila, gotovo ni pooblaščen pobirati za Zvezo bojevnikov. Za vsak dar pa morajo izdati potrdilo, opremljeno z uradnim žigom.

Zveza bojevnikov v Ljubljani.

Kaj pravite?

»Slovenski narod« je glasilo »naprednih« inteligentov, narodnih dam, Sokola in Zveze kulturnih društev ter vsaj svoje čitatelje v »prave« slovenske narodnjake in »visoko« izobražene člane slovenske družbe. Tako trdi »Slovenski narod« sam in s tem se ponasa ves slovenski napredni človek, kolikor ga je še ostalo. »Narodov« gospodarji in sodruidniki pa pravijo, da jim je predseem za gojitve slovenske narodne kulture. Slučajno mi je prišla v roke 11. številka »Naroda« od 14. januarja tega leta in slučajno mi pri preliskavanju pade na 6. strani pod črto v 4. koloni, ki je tiskana z večjimi črkami, v oči ena najbolj umazanih psark v italijanskem jeziku, kar jih je kdaj izrekel slovenski govornik o Materi božji in ki je pošten slovenski list sploh ne more ponatistiti. Ne — »Slovenski narod« se ni pomišljal prinesiti to beznisko psarko proti Kraljici nebes in to na mestu, ki je zelo vidno in se tiska z najrazločnejšimi črkami, kar jih ima »Narod«. Psarka se nahaja v ničerni črtici nekakega ruskega boljševičkega »pisatelja«, ki opisuje umazano ljubezensko zgodbo nekakega muzikanta, ki lovi ženske in ima v ustih take srinske psarke. »Slovenskemu narodu« se je moralo to posebno dopasti, sicer ne bi bil priobčil svojim naprednim čitateljem, med katerimi so žal tudi šolski otroci, takega podliska, ko ima golovo drugih dovolj na razpolago. Na vsak način ni dones na sveto lista, ki bi si upal svoji publiki nuditi kaj takega in tudi versko najbolj brezbržen ali celo brezverski list ne bi izbral feljtona, v katerem bi se nahajala taka ogabna psarka, s katero junak varnost paradija. Kaj poredko na to člani liste narodne organizacije, ki ji je »Slovenski narod« evangelij, in kaj poredko članice »Jugoslovenske ženske zveze«, ki se v »Narodu« tako zelo zarcemajo za »visjo moralno raven slovenskega naroda«? In kaj se zdi odličnim vodjem naprednega slovenskega, ki venomer zatrjujejo, kako globoko spoštuje napredna misel v Sloveniji verske svetinje našega naroda? Kar odprile, gospodje, stran kesto svojega popoldnevnika od predpretekle sobote in boste videli ogledalo napredne kulture tega dnevnega glasila naše liberalne inteligence.

— Banski svet dravske banovine se sestane 13. februarja 1939 ob 10. dopoldne v Ljubljani. Predmet zasedanja bo obravnavanje banovinskega proračuna za leto 1939-40 s pripadajočimi pravilniki v smislu čl. 11 pravilnika o organizaciji in delu banskih svetov.

— Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani je na svoji seji dne 27. januarja 1939 sklenil, da se izven razpisanih odkupov, odkupijo še štiri osnutki za odkupno ceno po 3000 din, in sicer oni, ki so bili predloženi pod geslom: »1234«, »Steber svobode«, »Edinstvo 184«, »Krog«. Pozivamo avtorje, da do 10. februarja sporočijo svoje naslove v primeru, da pristanejo na to, da se njihovi osnutki izven razpisanih pogojev odkupijo po 3000 din, in to z vsemi pravicami, ki so v razpisu navedeni za ostale odkupe. — Vse avtorje osnutkov spomenika, ki niso bili odkupljeni, pa odbor poziva, da jih dvignejo dne 6. februarja v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani.

— Netočna vest. »Slovenec« je pred nekaj dnevi poročal, da uprava škofijskih posestev v Marjinem Gradu pri Nazarjih v vojni množini odpušča delavstvo To pa ni točno, ker je v resnici tamkajšnje lesno podjetje še bolj zaposleno kot druga leta. Zaradi vremenskih razmer — ker je sneg nepričakovano skopnel — so bili odpuščeni le nalašč za spravljanje lesa najeti delavci, kar je čisto umljivo. Pri tem pa nikakor ne gre za delovne moči, ki so v stalnem službenem razmerju pri podjetju, ampak za sezonsko delavstvo, ki v primeru ugodnih snežnih razmer najde zaposlitev v planini.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.

— Pravniški kongres v Sloveniji. Na seji stalnega odbora kongresa pravnikov kraljevine Jugoslavije, ki je bila nedavno v Zagrebu, se je stalni odbor konstituiral sledeče: predsednik dr. Metod Dolenc, univ. profesor in predsednik društva »Pravniki« v Ljubljani; drugi predsednik Jovičič Miloš, predsednik apelacijskega sodišča v Belgradu; podpredsednik dr. Rastvočan Pavel, univ. prof. v Zagrebu; glavni tajnik in arhivar s. o. s. F. Orožen, Ljubljana; njegov namestnik za Belgrad dr. F. Pržić, univ. prof.; njegov namestnik za Zagreb odvetnik dr. M. Horvat; glavni blagajnik odvetnik dr. A. Urbanc, Ljubljana; njegov namestnik za Belgrad s. o. s. M. Zlatanović; njegov namestnik za Zagreb tajnik dr. V. Lunaček. Sklenjeno je bilo, da se bo vršil kongres v dnevih 24. do 27. septembra v Rogaški Slatini z zaključkom v Mariboru.

— Podružnica Slomškove družbe za radovljški okraj zboruje v soboto, dne 4. febr. ob 14 v meščanski šoli na Jesenicah. — Predavajo: Peter Golobčič: O vgozji; M. Dacar: O življenju na vasi; J. Gospodarič: O predlaganju in kolikovanju obračunov.

— Prebrisani slepar z delavnice bankovcev. Jože Muršec, rojen 22. marca 1892 v Gradcu, pristojen v Pobrežje pri Mariboru, po poklicu samski pletar, je prebrisani slepar in je bil že dvakrat kaznovan na večje zaporne kazni. Pojavil se je 9. decembra lani pri okoliškem posestniku Valentinu Trohi in mu začel praviti, kako je izurjen v ponarejanju bankovcev. Kazal mu je tudi nekaj aparat, s katerim mu je mogoče v kratkem času natisniti poljubno množino bankovcev. Kmet mu je naselil ter mu izročil en bankovec po 1000 din, en bankovec po 500 din in en bankovec po 100 din. Obljubil je kmetu, da mu bo v nekaj dneh prinesel kar cel šop lepih, novih jurjev, petstotakov in metuljev. Seveda sleparja ni bilo več blizu. V Veliki Ligoj pri Vrhniki je na prav tak način 26. decembra lani na Stefanov dan opeharil posestnika Franceta Kunca, ki je prav tako, kakor prvi kmet, izročil sleparju v fabriki bankovcev po 100, 500 in 1000 din. — Pred sodnikom je Muršec vse priznal. Na sodniško vprašanje, kako je nameraval delati bankovce, kakšne stroje je imel na razpolago, je Muršec pristalno se smejejo pripomnil: »Veste! To je takole! Zbil sem »kličto«, ki sem jo zalil s smolo. Kmetom sem nato razlagal, kako se lahko s to smolo hitro delajo novi bankovci, popolnoma podobni pravim. Kmetje so mi verjeli, jaz pa sem prave bankovce spravil in odšel naprej.« Muršec je bil obsojen na 5 mesecev strogega zaporu in 300 din denarne kazni.

— Opozarjamo na oglas Prometne banke in jo priporočamo.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Zaradi uboja obsojen na 2 leti in pol robj. Mali kazenski senat v Ljubljani je razpravljal o uboju delavca Franceta Kokalja, ki je bil na nedeljo ponoči 26. junija ustreljen na Brezjah pri Sv. Neži, občina Kovor na Gorenjskem. Samiški trgovski zastopnik Anton Košir iz Sv. Neže je bil od drž. tožila obtožen zločina uboja. Obtoženo Košir se je zagovarjal s silobranom in v svojo razbremenitev navajal več priče kakor tudi, da je žel Kokalji nadenj z rovnico. Košir Anton je bil obsojen zaradi uboja na 2 leti in pol robj. Ženi pokojnikovi ima plačati za bolestinu in druge stroške 5000 din, OUZD znesek 2272 din.

Sreča v nesreči

»Vidiš, kako je prav, da sem tako natančen? Vse nadomestne dele imam s seboj in zdaj bova avto lepo popravila.«

Artin

1-2 zrna omogočata lahko in normalno strelco.
3 kom. Din 150, 12 kom. Din 8-», 60 kom. Din 27-».

Po državi

• Muslimanski praznik Kurban Bajram. Te dni praznujejo muslimani svoj največji praznik, ki traja tri dni. V Sarajevu so topovi že v nedeljo zvečer in v ponedeljek jutraj naznanjali praznik. Mujezini so z minaretov pozivali svoje vernike, bogate in siromašne, naj praznik prežive v molitvi, ereti in zadovoljstvu. Kurban Bajram obhajajo muslimani v spomin na dan, ko je Ibrahim pejsamber (prerok Abraham) na božjo zapoved hotel žrtvovati svojega sina Ismaila (Izaka). Zadnji hip je Bog poslal ovna (kurbana), da ga žrtvuje namesto sina. V spomin na ta dogodek muslimani povsod, kjer prebivajo, zakoljejo ovce ali ovne. Bogatejši zakoljejo po več ovac in jih darujejo siromašnim sovornikom. Navadno muslimani razdelijo tri četrtine mesa, eno četrtino pa sami pojedjo. Že več dni pred tem praznikom je sarajevski trg poln ovac in ovnov, ki so določeni za žrtev. Prvi dan Kurban Bajrama je posebno važen zato, ker se ta dan v Mekki zbero verniki iz vsega muslimanskega sveta. Musliman, ki je opravil romanje v Meko, dobi časten naslov hadži (romar). Tudi letos so odkotovali številni muslimani iz Bosne in Hercegovine v Meko.

• Zveza hrvatskih zdravnikov. V Zagrebu je bil te dni ustanovni občni zbor Zveze hrvatskih zdravnikov, ki šteje že 100 članov. Za predsednika je bil izvoljen dr. Vilič, za njegovega namestnika pa dr. Živko Prebeg. V odboru so zdravniki iz raznih mest Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine.

• Melioracija Ivanjskega polja. Kmetijsko ministrstvo je odobrilo kredit v znesku 6,042.000 din za melioracijo Ivanjskega polja na Bosanski Posavini. Na tem področju leži tudi Bosanski Brod. Ministrstvo bo izplačalo 4 milijone, 2 milijona pa odpadeta na proračune banske uprave in treh občin, ki se nahajajo na tem področju. Od melioracije Ivanjskega polja bo imelo ljudstvo velike koristi, ker bo zavarovano pred katastrofalnimi povodnjami, ki se vsako leto pojavljajo zaradi številnih hudournikov. Tudi obširna polja bodo rešena vode, ki ob času povodnji zalije vsa zemljo daleč na okrog in se z lepa ne odteče.

• Strašna nesreča na Donavi. V Bačkem Novem selu se je zgodila na Donavi te dni strašna nesreča, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Strojnik vodne zadruge Kiralji in čuvaja dopravnega nasipa Lang in Kozma so se peljali s čolnom v Opatovac v Sremu. Ko so se vrčali, so zapazili, da je začela v čoln vdirati voda. Metali so vodo iz čolna, vendar to ni veliko pomagalo, ker se je čoln na sredi Donave začel potapljati. Kiralji in Lang sta skočila iz čolna in se skušala rešiti s plavanjem. Kozma pa je ostal, držeč se za čoln, ki se je prevrnil. — Plavača sta priplavala že blizu obrežja, tam so ju pa zapustile moči in sta oba utonila 10 metrov daleč od obrežja. Tudi Kozma je utonil. Kozmovo truplo so že našli, trupli ostalih dveh ponesrečenec pa še ne.

• Mlad stari oče. Sluga pri okrajnem sodišču v Bažnju v moravski banovini, Stanislav Veličkovič, se je oženil, ko je bil star 17 let. Njegova hčerka, ki se je poročila s šestnajstimi leti, je te dni dobila sina. Tako je postal Stanislav Veličkovič, ki mu je šele 34 let, v vsem okolišju najmlajši stari oče.

• Zagrebški gostilničar Majcen, ki je streljal na svojo kuharico, točen pred ohrtnim sodiščem. Bivša kuharica pri gostilničarju Ivanu Majcnu v Zagrebu Jožefa Ropič, ki je Slovenka in na katero je Majcen, kakor smo že poročali, pred tednom dni streljal, je svojega gospodarja tožila za plačilo nadur in zaostale plače. Majcen se razprave ni udeležil, ker je v preiskovalnem zaporu, pa tudi svojega zastopnika ni poslal, čeprav mu je bilo vabilo dostavljeno. Sodišče je obsodilo Majcna na plačilo 12.000 din Ropičevi in na plačilo stroškov procesa.

• Ljubavna žaloigra v Osijeku. Pred sladkorno tovarno v Osijeku se je ono zadnjih dni odigrala krvava ljubavna drama. 26 letna hčerka tovarniškega šoferja se je s svojim ženinom Halakom, ki jo je spremlj od doma, sprla. Halak je naenkrat potegnil samokres in oddal na svojo nevesto štiri strele, od katerih so trije zadeli. Nato je Halak streljal še na sebe in se hudo ranil. Oba so prepeljali v bolnišnico.

• Za 10 din skoraj ubil človeka. V Lozovu pri Sibeniku sta se zaradi 10 din sprla dva zidarja. Zidar Posedič je med prepričom z nožem enil svojega tovariša Hudina v prsa in mu na dveh krajih rnil srce. Prepeljali so ga takoj v žibeniško bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Operacija je bila zelo zanimiva. Zdravnik je odprl prsa hudo ranjenemu Hudinu in mu začel rano na dveh mestih. To je prvi primer take operacije v žibeniški bolnišnici. Po operaciji je srce normalno delovalo. Bolnik se počuti dobro. Zdravniki se sami čudijo, kako je mogel Hudina, ki je slaboten človek, s tako rano ostati pri življenju.

• Zaradi dekleta ubil mater. V vasi Dašine blizu Petrinje je bil Stevo Janjič zaljubljen v Konstantino Dimitrašinovič. Hotela sta se poročiti. Fantova mati pa je temu nasprotovala in sinu prigovarjala, naj ne vzame svoje izvoljenke, češ da je revna. Svetovala mu je, naj se oženi bogato. Mati in sin sta se več dni prepirala in ko je mati odločno izjavila, da Konstantino kot snahu ne bo pustila v hišo, se je sin tako razjezil, da je pograbil kuhinjski nož in z njim sedemkrat zabodel svojo mater. Smrtno ranjeno ženo so prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrla.

Anekdota

Bogati pa ekopi lord Leslie je nekoč poklical k sebi slavnega slikarja Hogartha iz Londona, da bi na njegovem gradu naslikal na steno veliko sliko, ki naj bi predstavljala, kako gredo Izraelci skozi Rdeče morje, zasledovani od faraona in njegove vojske. Slikar je zahteval 100 gvinej, lord mu je pa ponudil samo dveje. Slikar je dejal: »Ker sem v veliki denarni zadregi, prevzamem delo za ta denar, vendar zahtevam, da se mi znesek izplača naprej.«

Hogarth je takoj dobil denar in ključ od dvorane, v kateri bi slikal. Kamaj je naslednji dan solnce vžilo, je že prišel Hogarth s svojim slikarjem, ki je nesel v roki veliko posodo z rdečo barvo in ogromen čopič. Se preden je lord vstal, je že bila zadnja stena dvorane krvavoderže pobarvana. Hogarth je pregledal svoje delo in nato poklical lorda ter mu dejal: »Gotovo je! — Kaj

Ljubljana, 1. februarja

Gledališče

Drama: Sreda, 1. febr. Upniki — na plani Red Sreda. — Četrtek, 2. febr. ob 11. dopoldne: Odkritje Cankarjevega spomenika in akademija. — Ob 20: Hlapci. Premiera. Premierski abonma. — Petek, 3. febr. ob 15: Veriga. Dijaška predstava. Cene od 14 din navzdol. — Sobota, 4. febr.: Veronika Deseniška. Izven. Cene od 20 dinarjev navzdol.

Opera: Sreda, 1. febr.: Lohengrin. Premierski abonma. — Četrtek, 2. febr. ob 15: Grofica Marica. Izven. Cene od 24 din navzdol. — Ob 20: Tosca. Gostovanje Vere Majdičeve in Josipa Gostiča. Izven. — Petek, 3. febr.: Jolanta. Gianni Schicchi. Red Četrtek. — Sobota, 4. febr.: Frasquita. Red A.

Rokodelski oder

Opozarjamo na romantično speveigro »Darinke«, ki jo bo na svečnico 2. februarja uprizoril pevski odsek rokodelskega društva v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 13. Dejanje speveigre je iz naše narodne zgodovine in je zelo zanimivo. Predprodaja vstopnic za prireditve je jutri od 10-12 v Rokodelskem domu. Pričetek predstave je jutri zvečer ob pol 8.

Radio Ljubljana

Sreda, 1. febr.: 12 Drobiz za drobiz (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Operni napavi (plošče) — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: a) Z Nansenom na smučeh okoli Grönland (g. dr. V. Bohinec); b) Ročna dela; Tička v kletki in druge čarovnije (g. M. Zor) — 18.40 Kriza morale in človeka (g. dr. Stanko Gogala) — 19 Napovedi in poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar) — 20 Tamburaški orkester — 20.45 Fr. Schubert: Nedokončana simfonija v h-molu (plošče) — 21.15 Harmonika igra g. Milan Stante — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emona«, igra orkester New Melody Boys.

Drugi programi

Sreda, 1. februarja: Belgrad: 20 Humor — 21 Nar. pesmi — 22.15 Plošče — Zagreb: 20 Plošče po željah — 20.30 Ljubljana — 22.20 Plesna glasba. — Praga: 19.25 Ork. konc. — Sofija 19.55 Opera. — Budimpešta: 19.30 Opera — 22.45 Ork. konc. — Trst-Milano: 17.15 Vok. konc. 21 Igra. — Rim-Bari: 21 Igra. — Dunaj: 20.20 Lovski večer. — Lipsko: 19.30 Mozartova opera »Beg iz seraja«. — Frankfurt: 20.15 Romantična opera »Undine«. — Stuttgart: 20.10 Karneval. — Bermenster: 20.10 Zbor. — 20.40 Ibsenovi »Strahovi«.

Prireditve in zabave

Družabni večer Društva nižjih mestnih nameščencev v Ljubljani bo drevi v hotelu »Metropol«. Začetek ob 20. Igra jazz. Obleka promenada. Vstopnine ni, le prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Za blagohotno naklonjenost in obilen obisk se priporoča odbor.

On in njegova sestra je naslov predpustni burki, ki jo ponovi Františkanska prosveta M. O. na svečnico v četrtek, 2. februarja ob 5 popoldne v františkanski dvorani.

Prosvetno društvo Trnovo ponovi na svečnico ob treh popoldne veseloigro »Moč uniform«. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne.

Na koncertu, ki ga bo priredila Glasbena Matica Ljubljanska v praznovo 60 letnice skladatelja Antona Lajovica, bodo izvajali Lajovčeva dela naslednji umetniki in korporacije: Samospeve bo pel odlični slovenski tenorist Jože Gostič, član zagrebške opere. Kot solistka nastopi tudi gd. Valerija Heybalova. Simfonični orkester je sestavljen, in sicer sodeluje v njem popolni ljubljanski operni orkester, ki bo pomnožen s člani Orkestralnega društva Glasbene Matice. Ženski in mešani zbori so v rokah naših matičnih pevcev in pevke. Koncert bo v ponedeljek, dne 6. t. m. ob osmih zvečer v veliki Filharmonični dvorani ter se vstopnice dobe v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Predavanja

Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica ima redno predavanje drevi ob 7 v kemijski dvorani I. dr. realne gimn. (realka) v Vegovi ulici, pritižje. Predava g. nadzornik J. Strekelj o »Strokovnem izvajanju navedbe banske uprave o zatiranju škodljivcev in boleznih sadnega dreva«.

Članstvo salezijske Prosvete ima drevi ob 8. uri v novi dvorani Mladinskega doma predavanje g. nadzornika Erjavca Franca; Vtisi s potovanji.

Sestanki

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob osmih svoj redni sestanek s predavanjem.

Društvo »Rejec malih živali« v Ljubljani priredi drevi ob osmih v društvenih prostorih Karunova ulica 10 predavanje o oskrbi in prehrani golobov.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Med sveto mašo ob osmih bo na svečnico samostanski vratar br. Jože Črnilec D. J. položil slovesne obljube.

Kongregacija za gospodinjstvo pri sv. Jožetu v Ljubljani. Svečnica je drugi praznik kongregacije: jutraj je ob pol 7 sv. maša in skupno sv. obhajilo, popoldne ob 3 slovesen shod in darovanje. Kongregacija gđ. učiteljice vjudno vabljeni. V ponedeljek 6. t. m. odpade večerni sestanek.

Naše dijaštvo

Akademski kongregacija pri oo. frančiškanih ima drevi ob 8 redni članski sestanek. Vsi tovariši akademiki vabljeni!

Kongregacija akademikar ima svoj redni sestanek drevi točno ob četrt na osem v frančiškanski kapeli.

Lekarne

Nočno službo imajo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od srede ob 8 zvečer do petka do 8 jutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Knezova ulica št. 34-I. Telefon 41-52.

je gotovo?« vpraša lord ves začuden. Ko pa začne gledati rdečo steno, zakliče: »Kaj pa to predstavlja?« — »Rdeče morje!«, odvrne resno Hogarth. — »Rdeče morje? Kje pa je faron, kje njegova vojska?« — »Vai so utonili!« — »Kje pa so Izraelci?« — »Ti si so pa srečno že prišli na drugo obrežje!« je odvrnil slikar, se spoštljivo priklonil lordu in odšel.

Ljubljana

Minister za telesno vzgojo v Ljubljani

Minister za telesno vzgojo naroda gosp. Maštrovič se bo pripeljal v Ljubljano v petek, dne 8. februarja ob 7.26 z brzovlakom. Ob 9. bo gosp. minister obiskal gosp. bana, ob 10. gosp. predsednika mestne občine, ob 10.30 Zimskošportno zvezo, ob 11.30 Zvezo planinskih društev. Ob 12. bo gosp. minister obiskal po vrsti Stadion na Tyrševi cesti, igrišče SK Ljubljane, Sokolsko telovadnico v Tivoliju, ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, kopališče SK Ilirije, stadion ZSK Hermesa v Šiški. Po kosilu bo gosp. minister popoldne ob 15. obiskal Zvezo fantovskih odsekov, ob 16. Sokolsko župo, ob 17. Gasilsko zajednico dravske banovine. Ob 18. pa bo gosp. minister sprejel predstavnike športnih organizacij in klubov, predvsem SK Ljubljane, SK Ilirije, ASK Primorja in ZSK Hermesa v knjižnični dvorani kraljevske banske uprave na Bleiweisovi cesti 10. Ob 22. se bo gosp. minister odpeljal v Beograd.

Mnoge gospodinjke

že uporabljajo odlični slovenski pralni prašek

PERION

in so z njim prav zadovoljne. — Vse opere in lepe opere.

Velika obrtna razstava v Ljubljani

Pod okriljem Zavoda za pospeševanje obrti nameravajo naši obrtniki prirediti v jeseni veliko obrtno razstavo v Ljubljani, v proslavo 20 letnice obstoja naše države in 10 letnice ustanovitve omenjenega zavoda. Akcija je v polnem teku in so uvedene že prva pripravljala dela za razstavo. Razstava naj bo točna bilanca napornega dela in napredka našega obrtništva, ki mu je vojna doba uničila mnogo dobrin in se je naš obrtnik po vojni znašel brez delavnice, brez orodja in brez sirovin. Glavni cilj obrtne razstave naj bi bil pokazati javnosti, in konzumentu, kaj vse naša obrt izdeluje in kako solidni so izdelki obrtnikov pridne roke. Razstavni odbor tvori ožji odbor obrtnega odseka, pomnožen z delegati treh večjih mestnih občin Ljubljane, Maribora in Celja ter banovine. Razstavni odbor želi sodelovanje obrtnih šol in Srednje tehnične šole. Razstava bo razdeljena na razne sekcije in oddelke. Razstava bo sredi oktobra v vseh prostorih ljubljanskega velesejma. Nekateri podjetni obrtniki so se že radevolje odzvali k sodelovanju. Na večerajšnji obrtniški anketi, ki je v glavnem razpravljala o osnutku zakona glede obrtniškega zavarovanja, je o razstavi kratko poročal predsednik obrtnega odseka in podpredsednik Zbornice TOI g. Ivan Ogriin.

Don Boskov praznik na Selu

Prihodno nedeljo, dne 5. februarja proslave salezijanci svojega ustanovitelja. Tudi zavod na Selu (banovinsko deško vzgajališče) priredi don Boskov praznik na sledeči način: V četrtek, petek in soboto tridnevna priprava za zavodove gojence in vsi družino. Vsak večer ob četrti na osem kratek nagovor in blagoslov. V nedeljo ob sedmih sv. maša za zavodsko družino. Ob desetih govor o don Bosku in slovesna sv. maša. Popoldne ob pol štirih govori prevz. g. škof dr. Rožman gojencem in fantom Katoliške akcije ljubljanskih vajencev, nato večernice. Ob petih prirede vzgojitelji in gojenci v zavodovi veliki dvorani proslavo v čast sv. Janezu Bosku.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih rastlin s uporabo »HERSAN CAJA«, mešanice posebnih zdravilnih rastlin po receptu dr. R. W. Pearsons, glavnega zdravilca v Bengali (angleška Indija). Dolgoletna skušenja je pokazala, da »HERSAN CAJA« vrednost s nedvomnim uspehom in sicer z nepopustno silo, bo pri boleznih: pomanjkanje žil, bolezni krvnega obtoka, ženskih bolezni, bolečin, migreni, cije (mesečno perilo), migreni, revmatizmu, ledvičnih boleznih, revmatizmu, ledvičnih boleznih, boleznih jeter, zlatenici, nalezl. zastopljenju, zaprtju, nalezl. črevesnih boleznih, hepatitidu, apopleksu in prehladom, debeljenju in proti zrak. »HERSAN CAJA« se dobi v vseh lekarnah.

Reg. S. št. 19834-33.

1 Mesečna rekolekcija za gg. duhovnike bo v domu duhovnih vaj v petek, dne 3. t. m. ob petih popoldne.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri, na svečnico, in prihodno nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice obkrat ob pol sedmih.

1 V počastitev rajnih. Gosp. univ. prof. dr. Stanko Lapajne je daroval 100 din za mestne reveže namesto venca na krsto pok. insp. dr. žel. g. Ignacija Berneta. Šef-primarij gosp. dr. Josip Pogačnik, kralja Petra trg 8, je v spomin svojega planinskega sopotnika pok. g. Alojzija Vodnika daroval 1000 din. Obitelj Dukič, Cesta na Rožnik št. 1, je darovala 1000 din namesto venca na krsto soproge direktorja pok. ge. Gerde Bader. Mestni socialni urad je na pok. in grob položil venca s travki v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo se dobrotnikom revnih najlepše zahvaljuje. Počastite rajne z dobrimi deli!

Športniki, kolesarji, turisti

najugodnejše kupite sedaj pri nas dobre pumparice po inventurni ceni dokler traja zaloga. — Izrabite priliko!

A. Potrato prej Josip Kune & Komp.

Ljubljana

Miklošičeva cesta 32 (vogal palače Pokoj. zavoda)

1 Nad 3000 bolnikov. Ko smo zapisali, da je bilo lani vse leto v bolnišnico sprejetih 31.419 bolnikov, smo mislili, da je to višek in da to število najbrž nikoli ne bo prekoračeno. V resnici pa temu ni tako. Že prvi mesec januar je pokazal, da število bolnikov stalno raste. Včeraj do 4 popoldne je bilo sprejetih ves mesec januar 2094 bolnikov, do polnoči pa jih bo gotovo prišlo v bolnišnico še najmanj kakšnih 15—20, tako da bo število bolnikov prekoračilo 3000. V primeri

z lanskim januarjem je že prvo število višje od lanskega januarja, ko je bilo sprejetih »samoc 2982 bolnikov. Te številke so zelo zgovorne in bolj kot kaj drugega pričajo o potrebi razširitve bolnišnice.

1 Nesreča otroka pri igri. Včeraj popoldne se je na vrtu carinarice pri igri ponesrečil 4-letni Otmir Bibica, sinček carinskega uradnika. Med igro so mu padla na glavo težka vrata in je otrok dobil hude poškodbe na glavi.

1 Parna kopel Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti št. 20 je odprta za moške vsak torek in soboto, za ženske pa vsako sredo od 14. do 18. ure. Enkratna kopel s perilom stane 12 din.

1 Mučen incident pri pogrebu ge. Volkarjeve. Včeraj popoldne je bil pogreb aplošno priljubljen gostilničarke ge. Katarine Volkarjeve, ki je bila znana dobrotnica revežev. Mestni pogrebni zavod je imel včeraj mnogo pogrebov in ker je bil pogreb ge. Volkarjeve boljega razreda, je potreboval štiri konje. Za ta pogreb si je Mestni pogrebni zavod sposodil tuje konje, konji pa niso bili vajeni hoditi počasi, kakor se pri pogrebu spodobi, ter so se splašili na Reljevi cesti. Velika množica pogrebcev je prišla v zadrego in ni vedela kako. Duhovščina je morala celo za nekaj časa izstopiti. S težavo so konje pomirili, nakar se je pogreb nemoteno nadaljeval.

1 Samaritanski tečaj priredi prostovoljna gasilska četa Ljubljana-Bežigrad v teku mesec februar, marec, april, maj in event. junij t. l. Osebe iz bežigradskega okraja, ki se zanimajo za samaritansko službo in se žele za njo izobraziti, se vlijudno naprošajo, da se javijo osebno ali pismeno od 15—16 Slehiti Srečku, Ljubljana. Tyrševa cesta 29-II (Gasilska zajednica, hiša Gospodarske zveze).

1 Nesreča na cesti. Včeraj zjutraj se je na Cesti na Loko ponesrečil 50-letni delavec pivovarne »Union« Karel Melihen. Melihen je nesel težko vrečo na rami, pod težo pa je padel ter si zlomil nogo.

1 Dobro blago — za vsak okus — poceni. Jeločnik & Simončič, manufaktura »Pred Senkavžem«, Ljubljana.

Maribor

Karitativno delo Krščanske ženske zveze

Maribor, 31. januarja.

Preteklo nedeljo je imelo svoj redni letni občni zbor najmočnejše mariborsko društvo, Krščanska ženska zveza. Občni zbor je vodila dolgoletna zvezna predsednica ga. Baumanova, uvođen govor, poln smernice za bodoče delo, pa je imel zvezin duhovni vodja prof. Pavel Živornik. Tajniško poročilo je podala ga. Drobjakova. Iz njenega poročila je razvidno, da ima zveza 1167 članic, 210 podpornih članov, 7 ustanovnih in 5 častnih članov. V preteklem letu je umrlo 42 članic in 6 podpornih članov, v istem času pa je pristopilo 26 članic in 17 podpornih članov. Tajnica je izrekla željo, da bi se število članstva bolj naraščalo in da bi pristopale zlasti mlajše matere in žene. Odbor je imel 11 rednih in 2 izredni seji. Cerkvenih pobožnosti je zveza imela 7, 2 izleta in 1 romanje k Sv. Roku pri Šmarjah.

V prid »Doma revežev«, ki ga namerava zveza postaviti in ki bi bil zaradi mnogih, ki živijo na starost v bedi, v Mariboru že nujno potreben, je zveza priredila uspešno tombolo. V preteklem letu, kakor vselej, zveza ni pozabila karitativnega dela in je v donarju in blagu obdarovala 280 revnih in podpre vrednih članic.

Pregledno poročilo o zveznem denarnem poslovanju je podala marljiva blagajničarka ga. Čehova. Zveza je imela 33.825,75 din dohodkov in 27.607,50 din izdatkov. Prebitek znaša 6.218,25 dinarjev. Za podpore za božične in velikonočne praznike je bilo porabljenih 18.187 din. Za »Dom revežev« je zveza vložila 4000 din. Za vsakega rajnega člana in vsako umrlo članico je zveza skrbela sv. mašo. Fond za »Dom revežev« je v tem letu narasel na 106.004,10 din.

Poročilo o delovanju posmrtniškega sklada je podal svetovalec in blagajnik g. Droč. Za 28 umrlih članic je bila na posmrtninah izplačana vsota 29.800 din. Posmrtniški sklad ima sedaj 921 članov in članic. Premoženje sklada znaša 147.156,62 din.

V imenu pregledovalec računov je poročal gosp. Krepek, ki je odboru predlagal razrečnico, blagajniku in blagajničarki še posebej s pohvalo. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen dosedanjí odbor.

Ob sklepu občnega zbora je g. Krepek še poudaril, da zveza ne vrši velikega karitativnega dela le s tem, da dejansko pomaga revnim in potrebnim, marveč tudi s tem, da utrjuje krščanskim načelom pot v družine, da pomaga ljudem ne le v telesni, marveč tudi v duhovni bedi, ki je danes večja ko kdaj prej. Članstvo zveze se zbira

V pivovarnah Eckhardt-Becker v Detroitu v Ameriki so prevozniki piva stopili v stavko in so na podjetje pritisnili s tem, da so s tovornimi avtomobili zaprli vse dohode v tovarne in tako preprečili vsak izvoz piva.

Kamnik

Društvo »Kamnik« hoče v letošnji pomladi temeljito popraviti in preurediti svoj Prosvetni dom. Z ob časa je namreč poslopje močno poškodovano in je moral sedanjí odbor s predsednikom g. dr. Žvokljem resno misliti na temeljita popravila. Popravila se bodo izvršila postopoma tako, da se se doslej že preuredili vsi spodnji prostori, v katerih bo nastanjena pisarna avtopodjetja »Rodec in nova restavracija. V nedeljo 5. februarja bo že otvoritev nove restavracije, ki je jako udobno in okusno opremljena. Najemnica gđe. Barica Nema-ničeva bo došlim gostom in prijateljem društva »Kamnik« skrbno in kar najbolje postregla. To-čila se bodo pristna belokrajinska vina iz lastnih vinogradov, pa tudi kuhinja bo imela vedno na razpolago gorka in mrzla jedila. Društvo »Kam-nik« je z novo restavracijo mnogo pridobilo za svoje člane, kjer bodo lahko mirno in pošteno po-kramljali. Spomladi se bo popravilo pročelje in preuredili zgornji prostori. Tako bo društvo »Kam-nik« mnogo pripomoglo k lepšanju našega mesta.

Kranj

»Gorenjskega tedna« še letos ne bo. Prejšnji teden smo poročali, da nameravajo kranjski obrtniki prirediti v letošnji jeseni veliko gospodar-sko razstavo. V nedeljo popoldne je bil na »Stari pošti« sestanek zastopnikov raznih gospodarskih panog in društev, na katerem so sklenili, da bo razstava šele prihodnje leto.

Dve kolesi v strugi Kokre. V nedeljo 29. t. m. je bilo obveščeno kranjsko orožništvo, da sta v strugi reke Kokre pri novem kokrškem mostu dve kolesi. Orožništvo je takoj odšlo h Kokri, vendar so obe kolesi medtem že odpeljali neki otroci po drugi poti na policijsko stražnico. Zakaj in kdo je kolesi shrnil v globoko kokrško strugo, zaenkrat še ni znano.

Prireditve na deželi

Št. Vič nad Ljubljano. Na svečnico po popol-danski službi božji vzpizori Blaž Potočnikova čital-nica najnovejšo spevigojo profesorja Matije Tomca »Slovenski božič«, ki ga izvajajo mladinski pevski zbor pod vodstvom učitelja Maksa Jovana, režira pa učiteljica Marija Zirovnikova.

Sneberje—Zadobrova. Dramatični odsek »Pev-skega društva vzpizori v nedeljo, 5. febr. »Čevljari in vrag«, opereta v dveh dejanjih.

Paznja Vas varuje razočaranja
Zato že pri nakupu Aspirin tablet pazite na »Bayer«-jev križ, kajti brez tega znaka ni Aspirin.

ASPIRIN
TABLETE

Oglas reg. pod št. brojem 32608 od št. 21. 1938.

Služboval je od leta 1920. pri mariborskem okrož-nem sodišču, večinoma na trgovskem registru. Bil je papirj uslužben v Kočevju in Velikovecu. Naj počiva v miru.

m »Davek na samce« je naslov veseloigri, ki jo bo vzpizorilo društvo »Katoliška mladina« v nedeljo, 5. februarja ob 17 v Cvetlični 28. Med odmoru bo igrala godba. Vstopnice se dobijo pri samostanskem vratarju.

m Slovensko obrtno društvo bo imelo drevi ob 8 obrtniško prireditve v veliki dvorani in v vseh postranskih prostorih Narodnega doma. Cist dobiček prireditve je namenjen za zidavo »Obrt-niška doma« v Mariboru.

m Ljudski oder naproša cenjeno občinstvo, dr-zasede prostore pri jutrišnji predstavi »Četrti božja zapoved« pravočasno, ker se igra začne toč-no ob petih popoldne. Preskrbite si zato še vstop-nice v Prosvetni knjižnici.

m Hlodi so ga zmečkali. V mariborsko bol-nišnico so pripeljali iz Hoč 27 letnega delavca Ivana Hladnerja. Ponesrečil se je pri razkladanju hlodov, ki so mu zmečkali roko ter prizadeli no-tranje poškodbe.

m Stari in mladi umirajo. Na Meljski cesti 28 je umrla soproga brivskega mojstra Terezije Veber, stara 66 let. V bolnišnici je pokosila smrti 9 letno hčerko učitelja Jelisaveto Jakopc. — V bolnišnici je tudi umrl 50 letni zidarski mojster Vinko Tomaž. Naj počivajo v miru!

m Lastnikom vozniških izkaznic. Predstojni-štvo mestne policije v Mariboru poslednjikrat opo-zarja vse voznike motornih vozil, da je rok za po-daljšanje voznških izkaznic le do 28. februarja 1939. Stranke naj se zglasijo v tej zadevi na tu-kajšnjem predstojništvu med 10. in 12. uro v sob-šo. 17-II in naj prinesejo s seboj voznški izkaz-nico, banovinski kolek 100 din, lastniški voznški izkaz-nic za motorna kolesa banovinski kolek z 50 din, nadalje 10 din za državni kolek ter 20 dir-v gotovini. Poklieni vozači, ki so kot taki zapo-sleni in se preživljajo edino od dohodkov tega poklica ali so v tem svojstvu ostali brez zaposlit-ve, imajo pravico vložiti prošnjo na kr. bansko upravo potom predstojništva mariborske policije pravtako le do 28. februarja t. l., ker se na prošnjo-vložene po tem roku, ne bo oziralo in bodo m-rali plačati celo takso.

Gledališče

Sreda, 1. februarja: Zaprt.

Četrtek, 2. februarja: Ob 15: »Mn-

Ob 20: »Vse za šaloc.

Celje

c »Užitkarje na celjskem odrn. Gledališ-ču družina bo uprizorila na svečnico ob 4 popoldn-A. Remecevo kmečko igro »Užitkarje«. Vstopnic-se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni za-drugi!

c Vincencijevi konferenci je darovala namesto venca na grob pokojnega veletrgovca Valentina Hladina Ljudska posojilnica 300 din, športni klub Jugoslavija pa 100 din. Bog plačaj!

c Ivan Zeleznik. Na Cesti na grad št. 26 je izdihnil po dolgi bolezni celjski frizerski mojster Ivan Zeleznik. Bilo mu je šlo 41 let. Pokopali ga bodo v četrtek 2. februarja na okoliškem pokopa-lišču. Naj v miru počiva!

c Iz Celjskega šahovskega kluba. V Celjken šahovskem klubu se je začel turnir, ki ima namer-pokazati moč in zmoglosti članov. Število igralcev je rekordno, 17 po številu. Preigrali so že pet kolo, nekateri pomembnejši člani pa so odigrali še več. Član si je priporil 6 točk, to je vse do segljive. Detiček, ki igra prvič na turnirju, pa je presenetil s prav takim uspehom. Tudi inj. Sajc-vic je vse svoje nasprotnike porazil. Dosegel j-5 točk. Ing. Pipuš je moral pustiti eno točko Mir-niku, ki sicer ni imel dosedaj izrednega uspeha Dosegel je 5 točk, izgubil pa eno. Izmed novincev v glavnih turnirjev se dobro drži tudi dr. Pokorn-ki je dosegel 4 točke od 5 odigranih.

c V Mladinskem domu v Gaberjih bo na sveč-nico ob pol 5 popoldne lepa igra s petjem v trel-slikah »Pribežališče grešnikov«. God sv. Janezr Boška, ki je patron lepe kapelice v Gaberjih, bodo praznovali v nedeljo 5. februarja.

c Lahkovernost je draga stvar. V Brezje pri Slomu je pred dnevi prišel k neki hiši mlad ele-ganten postopač. Vaem se je predstavil za les-nega trgovca iz Savinjske doline, kjer ima pose-stvo, Zago itd. S svojo čedno zunanostjo se je kmalu prikupil domači hčerki ter ostal tri dn-gost v hiši. Ko je odhajal na postajo, da je sprem-ljala tudi domača hčerka. Med potjo jo je poprosi-l za kak spominček, češ, da bo kmalu zopet prišel. Dekle je za fanta kar gorelo in mu je zato ponu-dilo za spominček zlato uro z verižico, on pa ji je obljubil, da pride prihodnji teden zopet k njej. Dekle ga je šlo celo čakati na postajo. Ljubimec pa ni bilo in ga tudi ne bo. To je sedaj že drugi primer, ki se je dogdil v tej vasi.

c Usoden padee s kozleca. Ko je 17 letni goje-nec Kmetijske šole v St. Jurju pri Celju šel na kozolec po krmo, mu je spodrsnilo in je pade-tako nesrečno, da si je zlomil levo roko in levo nogo.

c Kolesarska nesreča. Na poti iz Tremerja v Celje je padel s kolesa 25 letni ključavničar Ber-ger Franc in si zlomil levo roko v ramenu.

c Statistika o tujskem prometu v Celju za-znamuje, da je obiskalo meso v mesecu januarju 1084 tujevc, od teh 981 Jugoslovanov in 113 ino-zemcev, dočim v mesecu decembru 926 tujevc, lani januarja pa 1009 tujevc.

KULTURNI OBZORNIK

Slov. akademija znanosti in umetnosti konstituirana

Druga glavna skupščina Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki se je vršila 28. januarja 1939 pod predsedstvom predsednika Akademije, prof. Rajka Nahtigala, je razpravljala o smernicah, po katerih naj se uredi razpisna vprašanja notranje uprave in gospodarstva, zlasti tudi o poslovniku, o knjižnem programu in možnosti čim prejšnje njegove uresničitve, o pridobitvi potrebnih poslovnih in knjižničnih prostorov za Akademijo i. dr. Za glavnega tajnika Akademije je bil soglasno izvoljen akademik prof. Gregor Krek za funkcijsko dobo treh let. Med odmorom so se posamezni razredi konstituirali in izbrali za dobo enega leta svoje načelnike in njih namestnike. Izvoljeni so bili naslednji akademiki: v filozofsko-filološko-historičnem razredu za načelnika prof. Franc Ramovš, za namestnika prof. Franc Kidrič; v pravnem razredu za načelnika prof. Metod Dolenc, za namestnika prof. in t. rektor Rado Kušej; v matematično-prirodoslovnem razredu za načelnika prof. Jovan Hadži, za namestnika prof. Rihard Zupančič; v umetniškem razredu za načelnika pisatelj Fr. S. Finžgar, za namestnika akad. slikar Matija Jama.

Dve umetnostni knjigi

F. Golob: N mav črlez izaro

R. Ložar: Kipar Fr. Gorše

in druge koroške narodne pesmi. Osemnajst izvršnih lesorezov. Izdala Bibliofilska založba v Ljubljani. Knjigo, ki je izšla v 200 numeriranih izvodih, je grafično opremil M. Maleš. Uvod je napisal F. Stele. Str. 64.

S to bibliofilsko knjigo se naši širši javnosti prvič predstavlja mladi akademski slikar Franja Golob. Radi segajo naši mladi umetniki po grafičnem orodju, da v les ali kovino zajamejo svoje prve umetnostne vtise o svetu. Jakac (»Gradni-ova pisma«), Maleš (Rdeče lučke), Sedej (»Ciklus iz predmestja«), pa tudi drugi so svoje mladostne sanje in želje zapisali s pomočjo črno-bele umetnosti in tako jim je na tej poti sledil tudi Golob s svojim prvencom.

Knjiga, ki je vzraščala ob koroški narodni poeziji, je po svojem ilustracijskem materialu zgrajena v glavnem na petih pesmih: »Njav črlez zaro«, »Letni časi«, »Zelje«, »Smo pobči Podjunci« in »Ljubljenje«. Snovno bogastvo, ki ga razkazujejo te pesmi, je dalo slikarju možnost, da se na široko izpoje o ljubljani domači zemlji, raznoterostnih motivov pa mu je ustvarilo priliko za najrazličnejše slikarske probleme in rešitve.

Nehote sem se ob tem dokumentu mladega umetnostnega prizadevanja spomnil na drugo delo, ki je časovno postavljeno tudi na začetek umetnostnega življenja, namreč Maleševih »Rdečih lučk«. Kot le kdaj, mi je ob tej priliki vnelo prepričanje, a večni meni in razvoju umetnostnih oblik ter o vedno novih nalogah, ki čakajo prihajajoče generacije. Razvoj k realizmu od idealističnih dvigov ekspresionizma se nikakor ne da več tajiti. Tudi ti lesorezi, ki so zrastle iz mladostnega, liričnega razpoloženja in ki v detaljih pa tudi deloma po celotni kompoziciji očitujejo neposredno navezanost na grafično delo ekspresionistične generacije, v svojem širokem profilu določno dokazujejo realistično usmerjenost mladine. Ljubezensko motiviko ekspresionista je zamenjala motivna naslonjenost na del slovene zemlje, od abstraktnih snovi je torej naš umetnik prešel na mnogo konkretno snov opisovanja resnične narave. Jasno je seveda pri tem, da o kakem realizmu 19. stoletja ne more biti govora, vendar je z ozirom na »knjigo o ljubezni« značilna snov »letnih časov«, »zelja« in ali ni nekaj omen dejstvo, da toji »Ljubljenje« na zadnjem mestu v knjigi? Ilustracije letnih časov so ptice, ki v zgodovini umetnosti vedno prinese s seboj novo realistična spoznanja. Pa naj so skrivna v antičnih epemih ali pa v samostojnem spoznavanju realnega sveta gotovskega človeka. Saj veste n. pr. kako je z ilustracijami mesecev v molitveniku vojvode Berryjskega in njihovim odnosom do severne renesance? Tako so tudi Golobovi »letni časi« znanilci nove umetnostne smeri, v katero je krenila mlada umetnostna generacija, kar je naposled bilo lepo vidno tudi na veliki razstavi v Mariboru, in naj tu navedem samo nekatere imena mladih: G. Stupica, M. Kavčič, K. Jakob. Prav isto je razvidno tudi iz sodobnega leploslovja.

Povrnimo se nazaj k »letnim časom«. Slogovno so nedvomno od vseh ostalih lesorezov najbolj enotno zgrajeni in zdi se, da so zrastle iz nekega osnovnega doživljaja umetnikovega. Poglejmo pomlad! Prostor ni točno označen, o figuralni kompoziciji skoraj ne more biti govora. Slučajno, po svojem delu zapuščeni, so postavljali v prostor: svoj z rogom, sejavce in orač. Preko krajine lete ptice in prav v ospredju se prebujajo drevo. Celotna kompozicija ne vsebuje nobenih poudarjenih ali nepoudarjenih delov, marveč tvori mirno sožitje enakovrednih skupinskih prvin, ki po adiciji vsi skupaj dajo bistveno podobo pomladi. Prav isto je pri ostalih letnih časih, le da se rekviziti, tipični za nove letne čase, menjajo. Nehote se ob takem načinu pojmovanja podobe človek spomni na srednjeveško fresko in v našem primeru je prav posebej na crngorbske prizore iz vsakdanjega življenja na sliki Trpežnega Kristusa. Kakor niza srednjeveški mojster prizor na prizor, da nam naposled vsi skupaj pokažejo greh, ki ga človek iz dneva v dan ponavlja, tako je tudi sodobni umetnik z naševanjem vsakdanjih opravil odgovarjajočih dotičnemu letnemu času, označil njegovo značilno podobo. In v čem pravzaprav leži Golobov realizem? V oblikovnih problemih gotovo ne najmanjši del. Značilna je linija, ki se ne zadovolji več samo z obrisom, marveč kaže ritmično pojačana povsem različno plastične tendence. Tudi v oblikovanju predmeta je vidna večja naslonitev na naravne vzorce, v primeru »Smo pobči Podjunci« celo tako daleč, da niti simbolična glava starega moža, ki je vpletena v skupino, ne more rešiti kvalitativne ravni lesoreza in stoji zato skoro na meji karikature. Glavni delež realizma pa poživlja v pojmovanju snovi. Spomnimo se le Maleševih rib iz »Rdečih lučk«. Snovno so omenjene na skrajno stopnjo. Le najpotrebnejši predmeti »skoro simbolne zažgonetosti« tvorijo podobo. Golob pa je snov epično razširil, sestavne snovne elemente slike pomnožil, s tem pa je seveda odvrnil vrata realističnemu detailu. Kjer pa se je izognil načinu epičnega pripovedovanja (prim. str. 44, 45) in je snov reducirala na minimum, tam pa realizem izpoveduje formalni elementi, bodisi linija, ali pa v večjih ploskvah svetloba.

S čisto kvalitativnega vidika je pričujoče Golobovo delo gotovo doseglo pozitiven uspeh. Vplivi naših starejših grafikov, ki so v delu zaznavni in ki so tipičen pojav za vsako mladostno delo, v bistvu vrednosti dela ne zmanjšujejo. Tudi nekateri druge slogovne nedoslednosti gredo na račun prvenca, vendar pa kakor rečeno, v celoti je delo prav dobro uspelo.

Bibliofilska založba, Ljubljana. Str. 65. Knjiga je bogato ilustrirana.

Ob monografiji se že človek prav zave, kako daleč je že ekspresionistična doba naše umetnosti odmaknjena od našega časa. Kajti časovni blok je že dosegel ono mejo, na kateri ga srečajo sence preteklosti ali bolje historičnosti, in delo posameznega umetnika je že pričelo dobivati trdnje oblike, da se ga more s pridom opredeliti za to ali ono maniro v razvoju umetnosti. Od naših umetnikov povojne generacije imamo že monografijo bratov Kraljev, B. Jakca in sedaj se jim je pridružila še R. Ložarjeva o kiparju Fr. Goršetu. Tekst v knjigi je razdeljen na deset poglavij, ki obsegajo razvojno pot umetnikovo, tolmačijo njegovo borbo za popolno kiparsko formo in nam podajo tudi nekaj splošnih misli o razvoju umetnosti.

Po evetovni vojski, ko so bile vezi bolj kot eploh kdaj popreje v zgodovini umetnosti pretrgane s preteklostjo, so si mladi umetnostni rodovi z neprimerno valjo in navdušenjem pričeli graditi svoj svet nove umetnosti. Vendar pa vse niti, ki so vodile v stari kulturni svet niso bile uničene, umetnostne osebnosti, ki so se razvile v starem ozračju so uspevale tudi v novem, ter na ta način posredovale mladim »barbarom« dobrine, ki so bile nakopičene v stari kulturni zakladnici. Ena takih umetnostnih osebnosti je bil tudi Meštrovič in nad vse pomembno je, da je mladi Gorše svoje prvo srečanje z umetnostjo doživel v njegovem ateljeju. Prva dela, ki so nastala po tem času (»Poljub«, 1. 1927, »Rojetvo«) kažejo vplive njegovega velikega učitelja, pojmovane so ploskovito več ali manj dekorativno, po nastrojenju pa zajamejo tistega religioznega duha, ki je tipičen za tačasna Meštrovičeva dela. Značilno pa je za kasnejši razvoj Goršetove umetnosti, da je ujel »zadnje odevse prvega, ekspresionističnega Meštroviča (str. 6) in da je na ta način hitreje prišel do kiparskih problemov, ki so bili zasidrani v realističnih vodah. Do leta 1931 sledi doba osamosvajanja in začetnega realizma, ki je lepo viden na portretu pisatelja Bevka, Čitajoči deklici in Dveh padajših. Zanimaja ga predvsem realistični detaili, vprašanje skupine v bloku in masivni način plastične obdelave. Po letu 1931 sledi v Goršetovi umetnosti takozvana »portretna doba« (str. 16). V tej dobi prične z ozirom na material opuščati les in uporabljati kamen, kar ga tudi nevdružno vodi k nadaljnjim vprašanjem v smislu realistične umetnosti.

Od perečih problemov kiparske umetnosti preostane Goršetu le vprašanje statuarnih plasti in v vsa naslednja leta do letošnje razstave se v glavnem peča z rešitvijo te naloge. Dolga pot resnega truda pelje od »Mladosti« iz l. 1934, preko »Mladosti« (1936 l.), »Prisluškovanja« (1937 l.), »Dekliškega akta« (1938 l.) do naše prve matere »Eve« (1938 l.), ki je kot le kdaj v umetnostnih prizadevanjih kakega umetnika kronala s popolnim uspehom to trdo delo. Ta galerija plasti, ki se bavi predvsem s statuarnimi problemi poleg pravilne upodobitve golega človeškega telesa v realističnem smislu, je izredno zanimiva in poučna ter je v stanu lepo predložiti naporno vbadanje umetnikovo s temi elementarnimi vprašanji statuarnih umetnosti. Od prvega, nekam negotovega postavljanja proste plastike v prostor, preko istočasnega posnemanja naravnega, realističnega vzorca, do samozavešne frontalne kompozicije in skoro demonstrativnega realizma (Mladost 1936 l.), odtod po prvem odločnejšem poizkusu razgibanja v prostor (»Dekliški akt«) h končni sintezi tako realistične obdelave telesa kakor rešitve statuarnega problema v »Evi«, je prav razločno razvidna pot k realističnemu gledanju umetnosti. Resnično je ob tej zadnji plastiki umetnik »potegnil črto pod mnogo študij« (str. 32) in ena izmed njih je bil nedvomno tudi Plesalski par (1937 l.), ki po svojem bistvu ne predstavlja drugega, kot ateljejsko, v veliki meri naturalistično študijo, katero je avtor po mojem mnenju brez potrebe postavil v novo poglavje (10) »motiva skupine in gibanja v skupini«.

Ob »Evi« se konča umetnostni razvoj umetnikov. Naslednja poglavja v knjigi so posvečena posameznim motivom, ki jih avtor izlušči iz celotnega umetnostnega razvoja. Tako obdela podrobneje običajno človeško figuro, kasnejši portret, ženske motive, otroka in naposled religiozno plastiko.

Kakor nam knjiga spriči bogatega ilustracijskega gradiva in izčrpnega teksta lepo odgrene zavese v svet umetnosti enega naših najboljših kiparjev, tako pa je tudi tekt sam zelo zanimiv in naravnost dokumentaren za teoretično-filozofsko stališče kakršnega zavzema R. Ložar v naši umetnostni literaturi. Nehote se mi vsiljuje paralela, ki jo je odkril K. Swoboda v umetnostni publikaciji Kokoschkovih risb (o muziki) in M. Dvořakovem tekstu, ki jih spremlja, namreč: oba, slikar in teoretik nosita iste slogovne poteze. Tudi v našem slučaju gre za nekaj aličnega. Od onih teoretičnih pogledov na umetnost izra časa prvih umetnostnih del Goršetovih, pa do danes, se je Ložarjev umetnostno teoretični nazor v mnogočem izpremenil. Tudi v obliki Bralca, ki bo pazljivo prečital knjigo, bo to dejstvo postalo nedvomno jasno. Gorše je danes obstal nekje v sredi med staro ekspresionistično umetnostjo in novim realizmom, prav tako pa je tudi teoretično gledanje Ložarjeva na umetnost postalo predmetnejše, stvarnejše, (prim. zadnja poglavja: delitev umetnostnega dela po snoveh, upoštevanje materiala itd.), vendar pa prav tako na mnogih mestih promica subjektivno merilo pri presojanju umet-

Kaj bo z Evropo l. 1939?

V Kanadi mislijo, da nas čaka vojska

(Pismo našega dopisnika iz Quebeca.)

V zadnjih mesecih je v Kanadi poskusno ljudsko glasovanje prišlo že močno v navado. Postalo je kar že moda in se z eno besedo imenuje »polle«, kar pomeni: prvo glasovanje. Pred vsako politično odločitvijo, pred vsakim pravim glasovanjem se prireja zasebno »poskusno« glasovanje. Ta navada je v Kanado prišla sicer iz sosednjih Združenih držav, pa se je v Kanadi zelo udomačila. L. 1936 je namreč ameriški časopis »Fortune« z nenavadno točnostjo napovedal Rooseveltovo volivno zmago in pri poskusnem glasovanju, ki ga je kmalu po svojih napovedih priredil, nekaj tednov pred praviimi volitvami, se je končnemu izidu približal prav do 1% razlike! Kako se tako točno zadene razpoloženje ljudstva, tega seveda »Fortune« ne razglasa, nekaterim pa se zdi, da je za vsem tem nekaj več kot pa samo sistem vprašalnih pol in goste mreže dopisnikov. Gotovo pa je, da je ta »polle« in se naslednji pritegnil v svoj krog velike množice, milijone in milijone ljudi, kar sedaj v svoje veselje in zabavo posnemajo tudi Kanadčani. V vsem tem pa je tudi kako zrno resnice.

V pretekli zimi se je večina kanadskih »pollov« nanašala na Evropo, kar je gotovo posledica napetih političnih dogodkov v poletju. Največ takih »pollov«, poskusnih glasovanj, je bilo o vprašanju: »Ali bo v Evropi prišlo do vojne ali ne in kakšno stališče naj v tem primeru zavzame Kanada? In zanimivo, pa nič kaj tolažilno je da 66% glasovalcev pričakuje, da bo v naslednjih dveh letih prišlo v Evropi do splošne vojne. 15% pa jih še vedno upa, da se bo diplomatom v »starem kralju« le še posrečilo ohraniti mir, 17% pa jih ne ve nobenega točnega odgovora. Ti kanadski »polle« so napovedovali tudi potek vojne na Daljnem Vzhodu in v Španiji, prerokovali so celo, da bo Chamberlainova politika pomirjevanja trajala še nekaj mesecev. Je nekaj vabljivega in sugestivnega v teh poskusih in vsa javnost je pod vtisom, kakor da so najbolj zanesljiva pot v bodočnosti. Na podlagi teh izidov v vseh krogih že razpravljajo,

kaj na v primeru vojne napravi Kanada. Kanada namreč nima ne armade ne brodomov; v svetovni vojni je sicer poslala na razna bojišča po Evropi pol milijona voljakov, toda to so bili sami prostovoljci. Dokler bi divjala vojna samo v Evropi, bi ta prostovoljski sistem seveda zadoščal, toda Kanadčani s skrbjo vprašujejo, kaj bi bilo, če bi bila Kanada neposredno napadena. Tu se ponuja prava naravna pomoč: zalezi se pod varstvo Združenih držav. Na pomoč pride že novi »polle« v Ameriki sami, ki je dal izid, da bi se 73% Amerikancev borilo tudi za Kanado in njeno samostojnost. Še Filipinov Amerikanci ne bi branili tako enodušno, saj se jih je tako izreklo samo 46% (Anglijo bi jih branilo 27%, Francijo celo samo 22%), zato je razumljivo, da se Kanadčani čutijo precej varne.

Poleg teh »pollov« so si Kanadčani v zabavo in preizkušnjo politične izobrazbe izmislili še novo igro »Want-Back«, kar se po naše pravi: »Nazaj zahtevati«. Igra gre tako, da eden izmed udeležencev pove, kaj ta ali oni politik, oziroma vlada zahteva nazaj, nato drugi hitro za njim imenuje druge politike, ki tudi zahtevajo to in ono nazaj. Pravijo, da je ta igra med ljudmi, ki imajo dovolj političnega obzora, zelo zanimiva, živahna in tudi dokaj dolga. Meksikanci na primer zahtevajo Texas, Aricono in Kalifornijo, Portugalski Indijo, Španija svoje kolonije, ki jih je imela v času svoje največje moči, Rusija zahteva Poljsko s Koridorjem vred, Francija Novi Orleans, Havajci Havajsko otočje, Švedi Prago, bivši kitajski cesar vso svojo nekdanjo deželo, Turki zahtevajo nazaj vso srednjo Evropo z Dunajem vred, Eskimi zahtevajo Aljasko in pokrajine ob severnem tečaju. V tej igri je seveda tudi dovolj prilike, da se namigne tudi na aspiracije, s katerimi je treba resneje računati kot pa s Turki in njihovim Dunajem. Novinci bi se pa moglo tudi zateči, da bi dejal: »Uboji Indijanci zahtevajo Kanado nazaj«, ali »Francija zahteva Quebec«, — kar pa bi bila seveda velika zamera v vseh kanadskih krogih.

Naša Planica bo zmagala

Po mnenju angleškega pravnika je stališče FIS-e nepravilno

Lani, na kongresu FIS-e v Helsinkih, je zastopal Ameriko in Anglijo G. Arnold Lunn, predsednik angleškega skikluba, ki je predstavnik smučarstva Velike Britanije. Gosp. Lunn je že vsa leta opozarjal predsedstvo FIS-e, da po njegovem naziranju v stvari Planice FIS-a nekaj dela, kar ni v skladu niti s pravili, niti s cilji FIS-e. Na kongresu je svaril in opozarjal, da utegne doživeti FIS-a pri Planici enak polom, kot so ga doživeli pred leti s svojo borbo proti alpskim disciplinam norveški predstavniki v FIS-i (danasnji predsednik FIS-e!) ter je zahteval, da spremeni FIS-a svoje stališče v tem vprašanju.

Poleti je poročal v Angleškem skij klubu o »zadevi FIS-e in skakalnice v Planici«. Poudarjal je, da obstajajo predvsem razna mišljenja o pravicah FIS-e do prireditelj v Planici. Njegovo mnenje je, da ni toliko važno raziskavati dobre in slabe strani Planice, temveč je potrebno poiskati avtoritativno mišljenje o vprašanju: »Ali ima FIS-a pravico nad prireditvami v Planici, če so pozvani na take prireditve skakači in ne zvezce.« Skij klub Velike Britanije je sklenil poiskati to pravno tolmačenje ter je izročil vse gradivo v proučitev pravni pisarni Charles Russell and Co, 37 Norfolk Street, London WC 2.

Ta pisarna je gradivo proučila in poslala angleškemu Skiklubu naslednje pravno mnenje:

»FIS-a obstoja iz državnih zvez in je njena svrha v prvi vrsti ta, da nadzira in urejuje tekme po § 1 in 2 mednarodnih tekmovalnih pravil. Po § 1 je mednarodna tekma tista, ki jo priredi državna zveza in na katero mora povabiti vse zvezce, vključene v FIS-i; po § 2 pa so mogoče tudi tekme z omejeno mednarodno udeležbo, ki jo priredi državna zveza in na katero sme povabiti samo omejeno število zvez, članic FIS-e. — Skakalnice, na katerih se pripravljajo tekme po § 1 in 2, morajo biti po FIS-i odobrene ter se te tekme na drugih skakalnicah ne smejo izvesti.

Smatramo, da je U. S. Planica član JZS ter da more kot tako prireditelj tekme po § 1 in 2. Ako ne, potem nima FIS-a nad tem društvom nikakršne kompetence.

Po našem mnenju zavisi presoja spornega vprašanja v tem, dali je U. S. Planica imelo namen prirediti tekmo po § 1 in 2, to je po pravicah FIS-e.

V takem primeru ima FIS-a prav ter more, ako se se kršila pravila, uporabiti tudi kazni, ki

so predvidene v pravilih. Merodajno po našem mnenju ni kdo je prireditelj, temveč samo vrsta prireditelja, odnosno tekme.

Ako je v konkretnem primeru U. S. Planica razpisalo tekme po § 1 in 2, tedaj se mora vse točno po pravicah FIS-e izvesti. Če pa tekma po teh paragrafihi ni bila razpisana, FIS-a nima nikake pravice vmešavanja v tako prireditev.

Ničesar ne moremo najti v pravilih FIS-e, kar bi moglo braniti državi ali lokalni organizaciji prirejanja tekem katere koli vrste in povabiti na nje kogar koli. Samo v primeru in samo tedaj, ako se želi prirediti tekme po § 1 in 2 mednarodnih pravil, se pričinja pravna kompetenca FIS-e nad njimi.

To pravno mnenje je zanimivo in potrjuje v celoti pravilnost Lunnovega stališča na kongresu, kjer je dejal med drugim: »Večina določil in pravil FIS-e je nejasnih in slabih. Mednarodni tekmovalni pravilnik je za prireditve zvez a ne društev, ki so člani zvez. FIS-a je organizacija zvez in nima nikake pravne oblasti nad društvu, kot je n. pr. U. S. Planica, ki prireja te skakalne tekme. Ako priredi Planica tekmo in povabi posamezne tekmovalce tujih držav in ne zvez, tedaj to ni prireditev po § 1 in 2 mednarodnega pravilnika ter se ne smejo uporabiti za te tekme določila o skakalnicah. Konstatiram, da naša pravila ne dopuščajo, da posežemo v tozadevne primere policijev. FIS-a se mora držati svojih določil. Ravnali smo doslej po celi mešanici pravil in določil, po nekontroliranih razlagah in prenašanju nesporazumih, ki so polagoma dobivali kar veljavnost zakona.« (Str. 47 zapisnika kongresa.) Prezreti pa ne smemo še nečesa: Angleži, ki nimajo niti skakalnic, niti skakačev, so načeli to vprašanje le, ker jim njihovo gentlemensko pojmovanje o športu ne dopušča, da bi se uporabljale metode, ki se ne morejo spraviti v sklad s fair play.

Leta 1937 je morala FIS-a v Chamonixu ugoditi protestu naše zvez, lani na kongresu v Helsinkih se je obravnavala naša pritožba zaradi 13 protipravilnih ukrepov predsedstva FIS-e zaradi Planice, kar se je končalo s pomirjenjem. Toda ves trug FIS-e, onemogočiti Planico, ni mogel vplivati na to, da je Planica v petih letih svojega obstoja povečala svetovne rekorde za polnih 21 m, to je na 107 m, in da je omogočila doseči take uspehe ravno Ne-Norvežanom! Joso Gorec.

Graham Sharp evropski prvak v umetnem drsanju

V Davosu se je zaključilo evropsko prvenstvo v umetnem drsanju za moške, katero si je izvojeval Anglež Sharp. Rezultati so bili naslednji: 1. Graham Sharp (Anglija) 404,380 t. 2. Fred Tomlins (Anglija) 390,864 t. 3. Horst Faber (Nemčija) 390,824. Pri tekmovalstvu ni bil navzoč svetovni prvak in prejšnji evropski prvak Feliks Kaspar.

Sestanek športnih delavcev zaradi prihoda ministra Maštroviča

Ljubljana, 31. januarja.

Sinoči se je vršil na banški upravi sestanek športnih delavcev in zastopnikov telesnovzgojnih organizacij, ki ga je sklicala banska uprava, da se športni krogi parazgovore o sprejemu ministra za telesno vzgojo naroda G. A. Maštroviča in o predlogih, ki mu jih bodo stavili. V petek, 3. februarja

nine z ozirom na že determinirano frazeologijo umetnostne teorije. (Prim.: iluzionizem ob Bevkovem portretu, dalje barok ob »Ženskem torsu«, blok in »Eva« itd.)

Za poznavanje in propagando naše moderne umetnosti je knjiga o Goršetu prav zanimivo delo, Bibliofilska založba pa, ki je v zadnjem času izdala kar tri umetnostne knjige, je treba dati vse priznanje.

S. Mikuž.

Smuški tek na 50 km preložen

Na željo Smučarskega kluba Dovje-Mojstrana, obvešča Jugoslovanska zimsko športna zveza vse klube in tekmovalce, da je medklubska vztrajnostna tekma na 50 km v Dovje-Mojstranu, da nadaljnega odpovedana, zaradi državnega prvenstva v klasični kombinaciji, ki bo 4. in 5. februarja na Sljemeni pri Zagrebu.

Končl Ahačič:

50

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Tedaj prislunke kraljična, dvigne obraz in se — prvič — nasmeje svojemu rešitelju. Vstane, se odene z najdragocenejšim okrasom in reče Jaku: »Majhni deček! Kako lepo znaš piskati! Morda znaš tudi prijazno govoriti. Povej: se li še vedno blešči moja lepota?« Jaka jo pogleda in vidi, da ji je lice ošabno in domisljavo in da se ni še nič popboljšala. Zato reče: »Blešči, blešči, Meta, da bi še slepca oslepila,« v srečo pa sklene, da jo za vsako ceno reši grde gizdavosti.

Medtem se je pripravljala na svatbo vsa dežela, ki so ji glasniki naznanili radostno vest. Kuharji so ves dan cvrli, pekli in kuhali. Šivilje so ves dan šivale. Zlatarji so kovali najlepši nakit za najprekрасnejšo nevesto. Vrtnarji so nabirali najčudovitejše cvetje.

Zahvala

Vsem, ki so ob prerani smrti naše nepozabne hčerke in sestre

Ruše Miki

uradnice Gen. direktije drž. žel.

izrekli svoje sožalje, spremili pokojnico na zadnji poti ter ji darovali v slovo cvetje, izrekamo iskreno zahvalo.

Maribor, dne 31. januarja 1939.

Žalujoči ostali.

Trilysin BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE

z novo delujočo tvarino je priznan kot izvrstno sredstvo proti prhljaju in izpadanju las.

Trilysin -MASTEN

vsebuje poleg preizkušenih delujočih sestavin Trilysina tudi fino razdeljen dodatek masti, ter služi odlično onim, ki imajo suhe, trde in nelepe lase.

Trilysin MASTEN IN BREZ MASTI

Kratke iz katoliškega sveta

Pravica in ljubezen do bližnjega to so glavni pogoji narodne povzdige

V zvezi z najnovejšimi dogodki, ki živo zadevajo Francijo, ej predsednik francoske Katoliške akcije general de Castelnau v listu »France Catholique« objavil značilen poziv, v katerem med drugim pravi: »Pošten tisk je enoglasno pozdravil polom velike stavke. Karl Marx in njegovi tovariši so na francoskih tleh doživeli resen poraz. Ni se ponesrečil samo veliki štrajk, ampak boljšešiška revolucija. Krščanska kultura je zmigala nad komunističnim barbarstvom. Vlada apelira na duha spravljivosti. Brez dvoma bo ljudstvo njen klic slišalo. Brez dvoma bo pri obnovljenem delu prevladal čut pravičnosti. Ob njem bo vzrasla ljubezen do bližnjega — danes, kakor je bilo včeraj. Pravičnost in ljubezen do bližnjega — to pa so glavni stebri resnične narodne povzdige, h katerim tako želimo. Patentirani rovarji, katerih seznam je znan v privatnih in javnih krogih, ki pa zaslužijo, ker so kakor od hudiča obsedeni, da bi bili izgnani iz naših tvornic in delavskih mest. Njim bi pravica in ljubezen mogli reči: »Ura čiščenja je udarila! Proči! Naprej — v Moskvo!«

Nova katedrala v Addis Abebi

Sv. oče je pred kratkim sprejel v avdijenco italijanskega arhitekta Cesare Bazzani-ja, ki mu je ob tej priliki predložil načrte za novo katedralo, ki jo italijanski katoličani nameravajo postaviti v Addis Abebi.

17 španskih trapistov padlo

V Santandru so začeli z veliko vneto popravljanju samostan oo. trapistov, ki so ga rdeči močno porušili. Opat samostana še vedno išče po razvalinah, da bi našel saj trupla pogrešenih menihov. Z gotovostjo se je moglo ugotoviti, da so rdeči 15 menihov po daljšem mučenju v ječah umorili. Dva pa so oblekli v svoje vojaške uniforme in poslali na fronto, kjer so ju ustrelili.

Razpis

Občina Majšperk, srez Ptuj, razpisuje pramatično mesto občinskega delovodja, pripravnik.

Šolska izobrazba: 8 razredov srednje šole z zaključnim izpitom, ali njej enake strokovne šole, oziroma spregled kvalifikacije, v smislu člena 152. uredbe o občinskih uslužbenih.

Prednost imajo prosilci z upravno prakso, odnosno s strokovnim izpitom, v smislu § 91 zakona o občinah.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužbenih, je vložiti do 4. marca 1939 pri tej občini.

Uprava občine Majšperk, dne 24. marca 1939.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Stritarjeva 2

Ugodni trgovski krediti

Telefon 21-49

Eskompt menic • Nakazila v inozemstvo • Obrestovanje vlog od 4% do 5%

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve.

Polepšala se je v enem tednu

GUBE SO IZGINILE

MEHKA GLADKA KOŽA - DIVNA POLT

KAKŠNA JE BILA

KAKŠNA JE SEDAJ

Gospodična Drouet je preizkusila tako presenetljivo izpremembo svoje zunanosti v 8 dneh. Čitajte spodaj njeno lastno pismo, v katerem je točno pojasnjeno, kako je to dosegla in kako lahko to doseže tudi vsaka druga žena.

»Komaj lahko sama sebi verjamem, piše gđna Drouet, »ko gledam svoje fotografije, stare 8 in 10 dni. Imela sem brazde in gube na čelu ter okrog oči in ust. Polt je bila vela in bleda. Danes me vse prijateljice občudujejo ter zavidajo zaradi gladke čiste kože, na kateri ni niti ene gube. Vsem povem, naj uporabljajo hrano za kožo Tokalon — rožnato za noč, belo pa za dan. Nekatere so se mi posmehovale, dokler niso same poizkusile, zdaj so pa prav tako navdušene kakor jaz.«

Rožnata hrana za kožo Tokalon vsebuje Blocl, presenetljiv vitalni element mladosti, ki ga je odkril znameniti dunajski vseučiliški profesor. Uporabljajte rožnato hrano Tokalon za noč. Ona hrani in olepšava kožo med vašim spanjem. Koža postane čvrsta in re-

šena gub. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo svežo in jasno, razkroji zaledce in zoži razširjene znojnice.

ZAJAMČENA VRNITEV DENARJA.

Vsaka žena, ki se posveti tej enostavni negi treh minut dnevno, lahko dobi gladko deklško kožo ter svežo, krasno polt. Rezultat, saj so v tisočih primerih bili tako presenetljivi, da lahko damo to brezpogojno jamstvo vrnitve denarja. Nabavite si še danes po eno tubo obeh krem Tokalon za hrano kože. Uporabljajte jih 10 dni po navodilu. Če niste navdušeni od sijajnega, uspešnega rezultata, vrnite nam kremo, čeprav ste že polovico porabili, in mi Vam v celoti nadoknadimo Vaš izdatek.

Službodobne

Predelavko

za gozdno drevnino isčem. Prosto stanovanje, drva, njiva in plača na uro; ali mesečna plača s hrano. — Saša Stare, Menges. (b)

Entlarice

na overlok, šivilje belega perila, samo izvežbane, samostojne delavke, takoj sprejme Matek & Mikes Ljubljana, Pranciškanska ulica. (b)

Dijaki

1 ali 2 dijakinji (-ka)

sprejem v svo ohrbo v centru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1494. (D)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje takoj oddam. Mala čolnarska ulica 4. (č)

Dvosobno stanovanje

in lokal — sposoben za vsako obrt, takoj oddam. Cerkvena ulica 21. (č)

Službe iščejo

Pisarniška moč

s večletno prakso, s perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Korespondentinja«.

Vnajem

ISCEJO:

Mizarsko delavnico isčem v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1449. (n)

ODDAJO:

Velike pisarne

za večji urad, sedem velikih sob, celo II. nadstropje na Novem trgu 3. odda z majem Kmetijska družba v Ljubljani. (n)

V najem se odda

hotel, restavracija in kavarna »Novak« na Jesenicah, z vsem kompletnim komfortom, najmodernejše opremljeno. Natančnejše informacije se dobijo v Radovljici: Janko Novak, tov. pletenin.

Dolores Vieser:

39

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

»Ah,« si misli Katrica, »ali je to lepo romanje! Od povsod me pozdravlja Jezus s svojimi ljubimi svetniki in na koncu poti najdem Marijo, našo ljubo Gospo.«

Za Gorico prideta v meglo. Sonce jo spreminja v srebrno tančico. Graščina Loreto vstaja počasi iz njh in za graščino se blestika nekaj kakor zagrnjeno zrcalo: jezero!

Pot je zdaj jako grda. Katrica mora na moč paziti na rob halje. Na desno in levo raste visok loček, nato pride spet rjavo močvirje, jelšev gozd, zdinjan travnik. Megla postaja čimdalje nežnejša. Tisoč in tisoč biserov plamenj v travi. In trenutoma, na ovinku poti, se razgrne Katrici jezero pred zavzetimi očmi. Modro, modro je in vse živo in tiho kakor sanje.

Katrica bi rada postala in gledala. Krištof pa zagode:

»Vode boš danes še zadosti videla!«

Tedaj gre mala sestra pokorno dalje za njim, spet noter v jelše. Je zdaj že prav trudna, zakaj pride le redkokdaj iz mesta. Za jelševim gozdom stoji velika lesena hiša ob vodi. Škopa na strehi se pári v soncu in na dvorišču brodiyo debele krave po globokem blatu. Krištof odloputne polkno in zavpije:

»Hej, brodnike!«

Tedaj hlastne krepka bahnica s hlevnih vrat in si zasenči z roko oči proti luči.

»Kam?« zakliče čez dvor.

»Na Otok!«

»Z barčico se peljala?« vpraša Katrica in oči ji zažare. Krištof prikimda da in gre proti vodi, kjer se zibljajo trije okorni čolni ob mostičku.

Tedaj pride tudi že ženska, pomaga dekletu v čoln in sede na veslarsko klop. Čoln zakrta in

se zaguga, Katrici postane prav majeno mrvice grozljivo neprijetno — nato pa splava čoln prosto in lahko skozi ozko ulico med bičjem na čudovito, bleščečo, globoko, globoko jezero.

Ah, moj Bog, ali ti je to lep dan!

Krištof govori z rjavo žensko. Zdjaj pa zdaj se zasmeje tako na glas, da odjekne daleč čez vodo; nato spet vzdihuje ženska o težkih časih: niti za moder predpasnik si ne zasluži pri Majerniku. Krištof ti je vendar dober človek: pravi, da ji ga bo on kupil v dar. Taka zala dekla mora imeti tudi za predpasnik. — Prav za la se brodnica Katrici ne zdi. Je rjava in neugajena kakor dobova skorja in rdeča usta ji razkazujejo toliko ostrih, belih zob, da bi se človek prav zares zbal. Katrica rajši niti tja ne gleda in tudi ne posluša, kaj govorita.

Katrica gleda ven na širno jezero. Daleč v srebri soparici se dviga zvonik svetega Tihana. Vedno manjši postaja — vedno manjši. Zeleni brogovl rastejo vedno višje, karavanke se dvigajo nad gozdne gore. Nebo pa je tako visoko in temnomodro, da si Katrica nič lepšega na svetu ne more misliti. Nežen, bel oblak plava po njem, lahen in blažen kakor spodaj barčica na Vrbskem jezeru.

Mala Katrica sedi v njej in pobožno sklone rjave, hrapave ročice. Voda klockota tako lepo. Ribica je zbežala bliskoma v globino. Zeleni lasje težkih ovijalk se razpahljajo pred gredjem.

In hipoma — oh — ti kar zraste iz jezera: pečina in cerkev — Marija na Otoku.

Pobožno se Katrica pokriža in šeneta Češčena-marija. Pozdaj ji vse hrepeneči pogledi na ljubkem svetišču, ki ti plava tu nad lesketajočo se vodo kakor skrivnostna krona. Tu je doma Mati milosti, ki ne bo zavrgla njenih ubogih besedi.

Kaj pa ji bo povedala Katrica? Nekako tako: »Ljuba dobra nebeška Mati, jaz sem Flegar-jeva Anderja in te prav lepo prosim, obvaruj našega Anderja strašne turške sablje! Sprimi ga s prenežno roko in ga milostno pripelji domov v

Celovec, da ne bodo oče več v skrbeh. — Češčena si, Marija —«

Dalje:

»In naša Liza te tisočkrat pozdravlja in, nebeška Mati, boji se že tako močno zime, ker tedaj spet dobi hudo trganje. Če ji boš pomagala, božja Mati, ti bo podarila erebrn srček, ki ga ima v črni skrini. In, veš, nebeška Mati, tudi jaz te lepo prosim tega, ker me Liza ne zmerja toliko, kadar je zdrava —. Češčena si, Marija —«

»In oče so mi naročili, naj molim za našo ljubo lepo koroško deželico, — daj, obvaruj jo milostno Turkov in od svoje prevelike milosrčnosti daj kapljico gospodi in kmetom, Slovencem in Nemcem, da bo mir v deželi, — ljuba Mati božja, pomagaj vsem revnim ljudem in vsem grešnikom in pomagaj mojemu očetu, da bodo prav delali in ravnali do smrti. Češčena si, Marija —«

»In ljubi, rajnki materi daj večno zveličanje, — prosim te tavežkrat. Vzemi jih prav kmalu iz vie, če so še tam, in jim daj, da bodo gledali našega Gospoda Jezusa, ki so po njem tolikokrat hrepeneči. — Lej, saj so že na zemlji dosti trpeli, sem jih tudi dostikrat žalila z blebetavostjo in nepokornostjo — pa so bili tako dobra, dobra žena — ah, nebeška Mati, bi bilo bolj zame, če bi še živeli! Češčena si, Marija —«

Tako moli Katrica: tja čez proti cerkvi, ki se polagoma, polagoma približuje. Skozi srebrni soj, ki kakor a senca zagrinja barve in obrise, se sveti vedno močnejše častiljivo, sivo zidovje in temno, zeleno grmovje. Nežno brenenje zvono prihaja barčici naproti. Katrica bi najrajši razprostrla roke od vnetosti in vzhicjanja. Mala, bledordeča usta se ji premikajo v brezglasnem šepetu.

»Nebeška Mati, — še nekaj bi ti rada povedala — čisto skrivoma, nebeška Mati. Rada bi te prosila, razprostri svoj modri plašč čez nekoga, ki moram toliko misliti nanj! Je tako dober, prav gotovo —«

Tedaj reče nekdo v čolnu:

»— Podkrnos.«

Katrica prislunke. Brat se zasmeje tako, kakor Katrici ni všeč, in reče:

»No saj, ni dobro, da je človek sam.«

Smeje se odvrne rjava ženska:

»Saj, je toliko novic na tem svetu. Zdjaj ima mo že celo proštnjo! A menda je zelo zavbrna, ha?« vpraša nekolikan zavistno.

Krištof zamaskira in si poljubi kazalec.

»Zavbrna, kakor bi jo zrisal! Zavorjin, oh, on ve, kaj je lepo! Videl sem je nekoč, ko sta jahala proti Vetrinju. Ah! Skozi in skozi, kakor bi jo kdo izdrakslal, in gobček, vprav kot nalašč za poljubček. Laški slikar, ki je v Vetrinju, jo menda slikal.«

»Aa?« veli rjavka nevoščljivo. »V Vetrinju, — no, tam, pravijo, se tudi godé lepe reči?« vpraša in pogleda tja čez na Katrico, ki je dvignila roko k licu. Tedaj vidi, da je Katrica vsa bleda in ji oči strahotno razprte strmijo vanjo.

»Kaj pa je sestri?« dregne Krištofa.

Krištof se ozre nazaj in opazi žarečo rdečico, ki je zdaj udarila Katrici v bleda lica. O jej, Katrica, kaj si domišljajš, si misli fant tako zviškoma, kakor si le more vprav najstarejši brat misliti o otročji, mali sestri. Posmehljivo in dobroščeno reče:

»No, paš tudi rada vidi Podkrnoškega.«

Tedaj se brodnica zasmeje in reče:

»Dečla, le nič si ne ženi k arcu! Nisi sama! Na tega so vse ženske nore!«

In začne pripovedovati, kako je prepeljala Leonštajnaričo in njeno hišno in ni nobena vedela govoriti drugega kakor o Podkrnoškem in kako ima modre oči in kako se čestokrat tako tuje zasmeje in kaj je rekel gospodični in kaj hišni.

Mala Katrica se okrene polna sramu vkraj, tako da moreta onadva videti samo ozek košček njenega lica. Zgode solze se ji ulijejo čez trzajoči obraz in ji padajo na krčevito sklenjene roke. Z vsa silo mora stiskati zobe, da ne zajoka.

Naš vsakoletni

SEMENJ

z znano nizkimi cenami

se prične 1. februarja

Ne zamudite ugodne prilike!

ANT. KRISPER
LJUBLJANA

Mestni trg 26 — Stritarjeva ulica 1-

POHIŠTVO!**E. ZELENKA**tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Ob prenovitvi trdnice nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracov, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

V naši podružnici na Miklošičevi cestilahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.
Telefonska številka 30-30**Vzajemna posojilnica**

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

† Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je danes ob pol 1 ponoči, naš dobri soprog, oče, sin, brat in stric, gospod

Ivan Železnik

brivski mojster v Celju

v 41. letu starosti, po dolgi mukopolni bolezni, previden s sv. zakramenti, za vedno zapustil.
Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, 2. febr. ob 3 pop. iz hiše žalosti, Cesta na grad 26, na okoliško pokopališče.
Sv. maša zadušnica bo darovana v petek, dne 3. febr 1939 ob pol 7 zjutraj v farni cerkvi sv. Daniela.
Priporočamo blagega pokojnika v prijazen spomin.
Celje, dne 31. januarja 1939.

Ivana Železnik, žal. soproga; Pepca, hčerka, mati, bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

UMRLA NAM JE, PREVIDENA S SVETIMI ZAKRAMENTI ZA UMIRAJOČE, NAŠA ISKRENO LJUBLJENA MATI, STARA MATI, SESTRA, TETA IN SVAKINJA, GOSPA

ALOJZIJA BARONICA RECHBACH
ROJ. BARONICA LEDERER-TRATTNERN

K ZADNJEMU POČITKU JO BOMO SPREMILI V SREDO, DNE 1. FEBRUARJA OB TREH POPOLDNE IZPRED HIŠE ŽALOSTI - MEKINJE 19 PRI KAMNIKU - NA POKOPALIŠČE V MEKINJAH.

SVETE MAŠE ZADUŠNICE BODO DAROVANE V ŽUPNI CERKVI V MEKINJAH DNE 1. FEBRUARJA IN V DOBU DNE 3. FEBRUARJA OB 8.

GRAD ZAPRICE, POŠTA KAMNIK, DNE 31. JANUARJA 1939.

ŽALUJOČI OSTALI

Brez posebnega obvestila

Mali oglasi**Prodamo**

Žaganje

za kurjavo, razne deske in parkete proda Ivan Šiška, tovarna parketov, Metelkova ulica 4. (1)

VINAdolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**
TELEFON ŠTEV. 25-73**Pozor!**

Prvovrstni

premog, drva, koks

po najnižjih cenah

Podobnik V.
Tržaška c. 16 — tel. 83-18

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLIJA

v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Prvovrstni trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

nudi

I. Pogačnik

Bobovičeva 5 Telefon 20-59

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabilne stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(nasproti Gospodarske zveze).

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!**Posestva**

Enodružinska hiša

naprodaj. - Poizve se v gostilni šventner, Smarčinska cesta. (p)

V Brežicah in okolici

so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsvega veleposestva. - Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Državna razredna loterija

Žrebanje petega, zadnjega razreda sedanega 37. kola srečk se bo vršilo v Belgradu od 11. do 22. februarja in v Sarajevu od 27. februarja do 9. marca t. l.

To je glavno žrebanje sedanega kola, ker bo izžrebanih

šest in trideset tisoč dobitkov,

med katerimi jih je več po 200.000, 100.000, 80.000, 60.000, 50.000 din itd.

štiri premije

in sicer po 400.000, 500.000, 1.000.000 in 2.000.000 din v skupnem znesku

din 56,927.000.-

V najsrečnejšem primeru je mogoče zadeti z eno srečko.

din 3,200.000.-

Osebe, ki se udeležujejo loterijske igre, morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati za srečke V. razreda vsaj do 6. februarja zaključno.

Tisti pa, ki še niso kupili srečk, vendar bi hoteli poskusiti srečo pri tem glavnem žrebanju, si jih lahko nabavijo pri pooblaščenih prodajalcih srečk in pri njihovih podprodajalcih, ki so v vsakem kraju, za doplačilno ceno, in sicer:

1 cela srečka	1.000 din
1 polovična srečka	500 "
1 četrtinska srečka	250 "

Dobitki se izplačujejo pod jamstvom države brez ysakih odbitkov.

[Pohištvo]

Prvovrstne spalnice

elegantne, jedilnice, go-sposke sobe in kuhinje, ima Malenšek, Celovška cesta 258. (s)

Samo 360 din

stane naša nova

otomana

Izkoristite priliko

E. Zakrajšek

Ljubljana, Miklošičeva c. 34

Čitajte in širite

»Slovenca«

Zahvala

vsem, ki so našega brata, strica in svaka, 26. januarja 1939 v Gospodu umrlega velečastitega gospoda

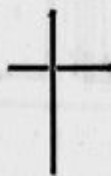
Alojzija Pihlerja

župnika v Stopercah

spremili k zadnjemu počitku. — Posebna zahvala č. duhovščini, vsem darovalcem vencev in vsem faranom. — Bog vam povrnil! Ptuj, dne 30. januarja 1939.

Zalujoči:

Pihler Blaž, brat; Ivana, sestra, in ostalo sorodstvo.

PO DOLGI, MUKAPOLNI BOLEZNI, KATERO JE PRENESLA Z NEIZMERNIM POTRPLJENJEM, NAS JE DANES ZA VEDNO ZAPUSTILA NAŠA ISKRENO LJUBLJENA, NAJBOLJŠA SOPROGA, NAJBOLJŠA VSEH MATER, GOSPA

GERDA BADER
ROJ. HEINEN

POGREB BO V SREDO, DNE 1. FEBRUARJA 1939 OB 3 POPOLDNE IZPRED MRTVAŠKE VEŽE, STARA POT ŠT. 2, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

PROSIMO TIHEGA SOŽALJA.

LJUBLJANA, DNE 31. JANUARJA 1939.

EDO BADER
EVA BADER

Brez posebnega obvestila

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Ljubljana

Minister za telesno vzgojo v Ljubljani

Minister za telesno vzgojo naroda gosp. Maštrovič se bo pripeljal v Ljubljano v petek, dne 8. februarja ob 7.26 z brzovlakom. Ob 9. bo gosp. minister obiskal gosp. bana, ob 10. gosp. predsednika mestne občine, ob 10.30 Zimskošportno zvezo, ob 11.30 Zvezo planinskih društev. Ob 12. bo gosp. minister obiskal po vrsti Stadion na Tyrševi cesti, igrišče SK Ljubljane, Sokolsko telovadišče v Tivoliju, ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, kopališče SK Ilirije, stadion ZSK Hermesa v Šiški. Po kosilu bo gosp. minister popoldne ob 15. obiskal Zvezo fantovskih odsekov, ob 16. Sokolsko župo, ob 17. Gasilsko zajednico dravske banovine. Ob 18. pa bo gosp. minister sprejel predstavnike športnih organizacij in klubov, predvsem SK Ljubljane, SK Ilirije, ASK Primorja in ZSK Hermesa v knjižnici dvorani kraljevske banske uprave na Bleiweisovi cesti 10. Ob 22. se bo gosp. minister odpeljal v Belgrad.

Mnoge gospodinjke

že uporabljajo odlični slovenski pralni prašek

PERION

in so z njim prav zadovoljne. — Vse opere in lepo opere.

Velika obrtna razstava v Ljubljani

Pod okriljem Zavoda za pospeševanje obrti nameravajo naši obrtniki prirediti v jeseni veliko obrtno razstavo v Ljubljani, v proslavo 20 letnice obzatoja naše države in 10 letnice ustanovitve omenjenega zavoda. Akcija je v polnem teku in so uvedena že prva pripravljala dela za razstavo. Razstava naj bo točna bilanca napornega dela in napredka našega obrtništva, ki mu je vojna doba uničila mnogo dobrin in se je naš obrtnik po vojni znašel brez delavnice, brez orodja in brez sirovin. Glavni cilj obrtne razstave naj bi bil pokazati javnosti, in konzumentu, kaj vse naša obrt izdeluje in kako solidno so izdelki obrtnikove pridne roke. Razstavni odbor tvorijo ožji odbor obrtnega odseka, pomožen z delegati treh večjih mestnih občin Ljubljane, Maribora in Celja ter banovine. Razstavni odbor želi sodelovanje obrtnih šol in Srednje tehnične šole. Razstava bo razdeljena na razne sekcije in oddelke. Razstava bo sredi oktobra v vseh prostorih ljubljanske velesojne. Nekateri podjetni obrtniki so se že radevolje odzvali k sodelovanju. Na večerajšnji obrtniški anketi, ki je v glavnem razpravljal o osnutku zakona glede obrtniškega zavarovanja, je o razstavi kratko poročal predsednik obrtnega odseka in podpredsednik Zbornice TOI g. Ivan Ogrin.

Don Boskov praznik na Selu

Prihodno nedeljo, dne 5. februarja proslave salezijanci svojega ustanovitelja. Tudi zavod na Selu (banovinsko deško vzgajališče) priredi don Boskov praznik na sledeči način: V četrtek, petek in soboto tridnevna priprava za zavodove gojence in vso družino. Vsak večer ob četrti na osem kratek nagovor in blagoslov. V nedeljo ob sedmih sv. maša za zavodsko družino. Ob desetih govor o don Bosku in slovesna sv. maša. Popoldne ob pol štirih govori prevz. g. škof dr. Rožman gojencem in fantom Katoliške akcije ljubljanskih vajencev, nato večernice. Ob petih prirede vzgojitelji in gojenci v zavodovi veliki dvorani proslavo v čast sv. Janezu Bosku.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih rastlin z uporabo »HERSANA CAJA«, močnega posebnih zdravilnih mešanice posebnih dr. R. W. rastlin po receptu Peasana, glavnega zdravilnika v Bengali (angleška Indija). Določena skušnja je pokazala vrednost »HERSANA CAJA« v sleer z nedvomnim uspehom pri boleznih: popenjena žila, bolezni krvnega obtoka, ženskih ledvičnih boleznih, menstrualne boleznih (mesečno perilo), migren, elje (mesečno perilo), migren, revmatizmu, ledvičnih boleznih, boleznih jeter, želodčnih motenj, zastopljenosti, zaprtju, nalah, zastopljenosti, zaprtju, protinu, črevesnih boleznih, hemoroidih, splošnem in prelo-trem debeljenju in proti vseh »HERSANA CAJA« se dobi v vseh lekarnah. Reg. S. št. 19834-33.

1 Mesečna rekolekcija za gg. duhovnike bo v domu duhovnih vaj v petek, dne 3. t. m. ob petih popoldne.
1 Maša za turiste in izletnike bo jutri, na svečnico, in prihodno nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice obakrat ob pol sedmih.
1 V počastitev rajnih. Gosp. univ. prof. dr. Stanko Lapajne je daroval 100 din za mestne reveže namesto venca na krsto pok. insp. drž. žel. g. Ignacija Perneta. Šef-primarj gosp. dr. Josip Pogačnik, kralja Petra trg 8, je v spomin svojega planinskega sopotnika pok. g. Alojzija Vodnika daroval 1000 din. Obitelj Dukič, Cesta na Rožnik št. 1, je darovala 1000 din namesto venca na krsto soproge direktorja pok. ge. Gerde Bader. Mestni socialni urad je na krsti in grob položil vence s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo se dobrotnikom revnih najlepše zahvaljuje. Počastite rajne z dobrimi deli!

Športniki, kolesarji, turisti

najugodnejše kupite sedaj pri nas dobre pumparice po inventurni ceni dokler traja zaloga. — Izbabite priliko!

A. Potrato prej Josip Kunc & Komp.

Ljubljana

Miklošičeva cesta 32 (vogal palače Pokoj. zavoda)

1 Nad 3000 bolnikov. Ko smo zapisali, da je bilo lani vse leto v bolnišnico sprejetih 31.419 bolnikov, smo mislili, da je to višek in da to število najbrž nikoli ne bo prekoračeno. V resnici pa temu ni tako. Že prvi mesec januar je pokazal, da število bolnikov stalno raste. Včeraj do 4 popoldne je bilo sprejetih ves mesec januar 2994 bolnikov, do polnoči pa jih bo gotovo prišlo v bolnišnico še najmanj kakšnih 15—20, tako da bo število bolnikov prekoračilo 3000. V primerj

z lanskim januarjem je že prvo število višje od lanskega januarja, ko je bilo sprejetih »samoc« 2982 bolnikov. Te številke so zelo zgovorne in bolj kot kaj drugega pričajo o potrebi razširitve bolnišnice.

1 Nesreča otroka pri igri. Včeraj popoldne se je na vrtu carinarne pri igri ponesrečil 4-letni Otimir Bibica, sinček carinskega uradnika. Med igro so mu padla na glavo težka vrata in je otrok dobil hude poškodbe na glavi.

1 Parna kopel Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti št. 20 je odprta za moške vsak torek in soboto, za ženske pa vsako sredo od 14. do 18. ure. Enkratna kopel s perilom stane 12 din.

1 Mučen incident pri pogrebu ge. Volkarjeve. Včeraj popoldne je bil pogreb splošno priljubljene gostilničarke ge. Katarine Volkarjeve, ki je bila znana dobrotnica revežev. Mestni pogrebni zavod je imel včeraj mnogo pogrebov in ker je bil pogreb ge. Volkarjeve boljšega razreda, je potreboval štiri konje. Za ta pogreb si je Mestni pogrebni zavod sposodil tuje konje, konji pa niso bili vajeni hoditi počasi, kakor se pri pogrebu spodobi, ter so se splašali na Reljevi cesti. Velika množica pogrebcev je prišla v zadrego in ni vedela kako. Duhovščina je morala celo za nekaj časa izstopiti. S težavo so konje pomirili, nakar se je pogreb nemoteno nadaljeval.

1 Samaritanski tečaj priredi prostovoljna gasilska četa Ljubljana-Bežigrad v teku mesecev februar, marec, april, maj in event. junij t. l. Osebe iz bežigradskega okraja, ki se zanimajo za samaritansko službo in se žele za njo izobraziti, se vlijudno naprošajo, da se javijo osebno ali pisмено od 15—16 Slehti Srečku, Ljubljana, Tyrševa cesta 29-II (Gasilska zajednica, hiša Gospodarske zveze).

1 Nesreča na cesti. Včeraj zjutraj se je na Cesti na Loko ponesrečil 50-letni delavec pivovarne »Union« Karel Melihen. Melihen je nesel težko vrečo na rami, pod težo pa je padel ter si zlomil nogo.

1 Dobro blago — za vsak okus — poceni. Jeločnik & Simončič, manufaktura »Pred Senklavčem«, Ljubljana.

Maribor

Karitativno delo Krščanske ženske zveze

Maribor, 31. januarja.

Preteklo nedeljo je imelo svoj redni letni občni zbor najmočnejše mariborsko društvo, Krščanska ženska zveza. Občni zbor je vodila dolgoletna zveznica g. Baumanova, uvođen govor, poln smernic za bodoče delo, pa je imel zvezin duhovni vodja prof. Pavel Zivornik. Tajniško poročilo je podala ga. Drobniakova. Iz njenega poročila je razvidno, da ima zveza 1167 članic, 210 podpornih članov, 7 ustanovnih in 5 častnih članov. V preteklem letu je umrlo 42 članic in 6 podpornih članov, v istem času pa je pristopilo 26 članic in 17 podpornih članov. Tajnica je izrekla željo, da bi še število članstva bolj naraščalo in da bi pristopale zlasti mlajše matere in žene. Odbor je imel 11 rednih in 2 izredni seji. Cerkvenih pobožnosti je zveza imela 7, 2 izleta in 1 romanje k Sv. Roku pri Šmarjah.

V prid »Doma revežev«, ki ga namerava zveza postaviti in ki bi bil zaradi mnogih, ki živijo na starost v bedi, v Mariboru že nujno potreben, je zveza priredila uspešno tombolo. V preteklem letu, kakor vselej, zveza ni pozabila karitativnega dela in je v denarju in blagu obdarovala 280 revnih in podpore vrednih članic.

Pregledno poročilo o zvezinem denarnem poslovanju je podala marljiva blagajničarka ga. Čehova. Zveza je imela 33.825,75 din dohodkov in 27.607,50 din izdatkov. Prebitek znaša 6.218,25 dinarjev. Za podpore za božične in velikonočne praznike je bilo porabljenih 18.187 din. Za »Dom revežev« je zveza votirala 4000 din. Za vsakega rajnega člana in vsako umrlo članico je zveza »skrbela sv. mašo. Fond za »Dom revežev« je v tem letu narastel na 106.004,10 din.

Poročilo o delovanju posmrtniskega sklada je podal svetovalec in blagajnik g. Drole. Za 28 umrlih članic je bila na posmrtninah izplačana vsota 29.800 din. Posmrtninski sklad ima sedaj 921 članov in članic. Premoženje sklada znaša 147.156,62 din.

V imenu pregledovalcev računov je poročal gosp. Krepek, ki je odboru predlagal razrešnico, blagajniku in blagajničarki še posebej s pohvalo. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen dosednji odbor.

Ob sklepu občnega zbora je g. Krepek še poudaril, da zveza ne vrši velikega karitativnega dela le s tem, da dejansko pomaga revnim in potrebnim, marveč tudi s tem, da utrjuje krščanskim načelom pot v družini, da pomaga ljudem ne le v telesni, marveč tudi v duhovni bedi, ki je danes večja ko kdaj prej. Članstvo zveze se zbira

V pivovarnah Eckhardt-Becker v Detroitu v Ameriki so prevozniki piva stopili v stavko in so na podjetje pritisnili s tem, da so s tovarnimi avtomobili zaprli vse dohode v tovarne in tako preprečili vsak izvoz piva.

Kamnik

Društvo »Kamnik« hoče v letošnji pomladi temeljito popraviti in preurediti svoj Prosvetni dom. Žeb časa je namreč poslopje močno poškodovano in je moral sedanji odbor s predsednikom g. dr. Zvokljem resno misliti na temeljita popravila. Popravila se bodo izvršila postopoma tako, da se se doslej že preuredili vsi spodnji prostori, v katerih bo nastanjena pisarna avtopodjetja »Rodec« in nova restavracija. V nedeljo 5. februarja bo že otvoritev nove restavracije, ki je jako udobno in okusno opremljena. Najemnica gđe. Barica Nema-ničeva bo došlim gostom in prijateljem društva »Kamnik« skrbno in kar najbolje postregla. To-čila se bodo pristna belokrajnska vina iz lastnih vinogradov, pa tudi kuhinja bo imela vedno na razpolago gorka in mrzla jedila. Društvo »Kam-nik« je z novo restavracijo mnogo pridobilo za svoje člane, kjer bodo lahko mirno in pošteno po-kramljali. Spomladi se bo popravilo pročelje in preuredili zgornji prostori. Tako bo društvo »Kam-nik« mnogo pripomoglo k oplešanju našega mesta.

Kranj

»Gorenjskega tedna« se letos ne bo. Prejšnji teden smo poročali, da nameravajo kranjski obrtniki prirediti v letošnji jeseni veliko gospodar-sko razstavo. V nedeljo dopoldne je bil na »Stari pošti« sestanek zastopnikov raznih gospodarskih panog in društev, na katerem so sklenili, da bo razstava šele prihodnje leto.

Dve kolesi v strugi Kokre. V nedeljo 29. t. m. je bilo obveščeno kranjsko orožništvo, da sta v strugi reke Kokre pri novem kokrškem mostu dve kolesi. Orožništvo je takoj odšlo h Kokri, vendar so obe kolesi medtem že odpeljali neki otroci po drugi poti na policijsko stražnico. Zakaj in kdo je kolesi shranil v globoko kokrško strugo, zaenkrat še ni znano.

Prireditve na deželi

Št. Vid nad Ljubljano. Na svečnico po popol-danski službi božji vprižori Blaž Potočnikova čital-nica najnovejšo spevoigro profesorja Matije Tomca »Slovenski božič«, ki ga izvaja mladinski pevski zbor pod vodstvom učitelja Maksa Jovana, režira pa učiteljica Marija Zirovnikova.

Sneberje—Zadobrova. Dramatični odsek »Pev-skega društva vprižori v nedeljo, 5. febr. »Cevljar in vrag«, opereta v dveh dejanjih.

iz revnejših slojev, vendar je njeno dobrodelno delo tako veliko, da se more kosati z vsakim dru-gim dobrodelnim društvom.

Tihim in požrtvovalnim delavkam v Ženski zvezi velja čast in priznanje!

m Prosvetni večeri v Mariboru. Prosvetna zveza v Mariboru prične v sredo, dne 8. febru-aria, s prosvetnimi večeri, ki bodo vsako sredo ob 20 v dvorani Zadržne gospodarske banke. Objubili so predavati naši znani slovenski kul-turni delavci, in sicer gg.: Fr. S. Finžgar, Janko Mlakar, dr. A. Gosar, dr. Fr. Stele, Fr. Ks. Meško, svetnik Jožef Klekl. — Imena teh jamčijo, da bodo prosvetni večeri v Mariboru nudili obiskovalcem užitek in korist. Prvi predava 8. februarja zvečer g. pisatelj Fr. S. Finžgar o »Odkupu Prešernove rojstne hiše«. Predavanje bo spremljale skopi-tivne slike. Vstopnina bo nizka, da bo omogočen obisk predavanj vsem slojem. Mariborsko občin-stvo, posebno članstvo naših organizacij, vabi Pro-svetna zveza, da se prosvetnih večerov udeležuje.

Chamberlain v angleškem parlamentu o Hitlerjevem govoru in stališču do Španije

London, 31. januarja. AA. Reuter: Major Attlee je otvoril debato, ki jo je njegova stranka krstila za »španeko debato«.

Chamberlain mu je odgovoril, da zdaj ni tre-nutek za spreminjanje nevmešavalne politike bri-tanske vlade. Izjavil je, da bi intervencija v korist republikanske Španije v znatni meri spremenila položaj.

Dalje je Chamberlain dejal: Ne mislim, da bi položaj na Španskem ogrožal evropski mir v tem trenutku, toda trdno sem prepričan, da bi bil mir ogrožen, če bi opustili politiko nevmešavanja in kakorkoli intervenirali v korist španske republi-kanske vlade. Vsaka takšna intervencija bi mogla razširiti evropske epore, to je pa v nasprotju s po-litiko britanske vlade z njeno strogo nevtraln

Paznja Vas varuje razočaranja

Zato že pri nakupu Aspirin tablet pazite na »Bayer«-jev križ, kajli brez tega znaka ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglaš. reg. pod 5. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

m 17. obletnico kronanja papeža Pija XL se bo letos praznovala v nedeljo, 12. februarja v stolnici ob 9.30 s pridigo in slovesno škofovsko sv. mašo. K tej slovesnosti bodo povabljeni tudi ci-vilne oblasti in vsa katoliška društva. Po sv. maši bo katoliška mladina priredila v dvorani na Alek-sandrovi cesti 6 papeževo proslavo. Natančnejši spored bomo objavili.

m Slovensko obrtno društvo bo imelo drevi ob 8 obrtniško prireditve v veliki dvorani in v vseh postranskih prostorih Narodnega doma. Čisti dobiček prireditve je namenjen za zidavo »Obrt-niška doma« v Mariboru.

m Ljudski oder naproša cenjeno občinstvo, da zasede prostore pri jutrišnji predstavi »Četrta božja zapoved« pravočasno, ker se igra začne to-čno ob petih popoldne. Preskrbite si zato še vstop-nice v Prosvetni knjižnici.

m Smrt kosi na okrožnem sodišču. Nepriča-kovano je umrl v mariborski bolnišnici pisarniški oficial na okrožnem sodišču v Mariboru Josip Pogruje, star 56 let. Pa 22letni vojaški službi je vetopil v civilno pisarniško službo ter je bil za-poslen najprej pri okrajnem sodišču v Gor. Rad-goni nato pa pri okrajnem in okrožnem sodišču v Mariboru. Bil je nad vse marljiv in vester uradnik, uslužen proti vsakomur in dober tovariš. Njego-vega pogreba so se udeležili polnoštevilo vsi sodniki, uradniki in uslužbenci okrožnega sodišča s predsednikom Adolfom Hudnikom na čelu. V imenu tovarišev se je poslovil od njega višji ofi-cial Uršič Ivan, v imenu Maistrovih borcev pa podpolkovnik v p. Cvirn. Pevski zbor mu je za-pel pod vodstvom sodnega uradnika Goloba dve žalostinki. Bodi mu ohranjen lep spomin. — Na kliniki v Zagrebu je umrl 60letni višji sodni ofi-cial mariborskega okrož. sodišča Franc Kopic. Služboval je od leta 1920 pri mariborskem okrož-nem sodišču, večinoma na trgovekem registru. Bil je paprej uslužben v Kočevju in Velikovu. Naj počiva v miru.

m Svečnica v gledališču. Na praznik 2. febru-aria se vprižori v narodnem gledališču v Mari-boru popoldne ob 15 »Maturac«, zvečer pa domača opereta »Vse za šalo«.

Gledališče

Sreda, 1. februarja: Zaprtro.

Četrtek, 2. februarja: Ob 15: »Maturac, — Ob 20: »Vse za šalo«.

politiko. Vzrok, zakaj nismo hoteli priznati gene-ralu Francu pravic vojujoče se stranke, je v tem, da to ni samo državljanska vojna, temveč se je stvar komplicirala z intervencijo drugih držav na obeh straneh.

Glede stališča opozicije do Mussolinijevih in Hitlerjevih izjav je Chamberlain rekel: Najslabši način za ugotavljanje, da bo človek, ki je dal be-edeo, ta besedo tudi držal, je nedvomno v tem, da se mu kratkoma reče, da mu ne verjamete in da boste ravnali tako, kakor da računate s tem, da ne bo držal besede. Popolnoma sem prepričan, da je Attlee v zmoti. V Rimu smo ponovno dobili za-gotovilo, da ne bosta Mussolini in grof Ciano po vojni ničesar več iskala na Španskem. Politika pomiritve se pravilno nadaljuje. Obisk v Rimu ni oslabil našega razmerja do Francije.

„Hitlerjev govor je pokazal da je Nemčiji mir tako potreben kakor drugim državam“

Govoreč o enočnem govoru kanclerja Hitlerja, je Chamberlain dejal:

Popolnoma in dokončno sem prepričan, da to ni govor moza, ki se pripravlja, da vrže Evropo v novo krizo. V tem govoru je mnogo odstavkov, ki so pokazali, da je Nemčiji prav tako kakor dru-gim državam potreben mir. Preden se odločimo za skrajno rešitev, bomo želeli konkretno prepričati se o tem, ali se da doseči sporazum o omejitvi oboroževanja, ako ne celo sporazum o razorožitvi. Ko mine ta čas, vem, da bo ta država pripravila-ni dati svoj prispevek k splošni pomiritvi, če ho-mo le kje srečali duha, ki je v skladu z našim duhom.

Chamberlain je nato ponovil, da je dobil od Mussolinija in Ciana določne izjave, da nimata ni-česar zahtevati od Španije, potem je pa dodal: »Podobne izjave imam tudi od Hit-lerja«.

Glede razmerja do Francije je Chamberlain poudaril, da je teonejše in iskrenejše, kakor je bi-lo kdajkoli in da temelji na čvrstem vzajemnem zaupanju. »Z največjim zadovoljstvom — je dodal Chamberlain — smo sprejeli sporazum med Fran-cijo in Nemčijo«.

KULTURNI OBZORNIK

Slov. akademija znanosti in umetnosti konstituirana

Druga glavna skupščina Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki se je vršila 28. januarja 1939 pod predsedstvom predsednika Akademije, prof. Rajka Nahtigala, je razpravljala o smernicah, po katerih naj se uredi razpisna vprašanja notranje uprave in gospodarstva, zlasti tudi o poslovanju, o knjižnem programu in možnosti čim prejšnje njegove uresničitve, o pridobitvi potrebnih poslovnih in knjižničnih prostorov za Akademijo i. dr. Za glavnega tajnika Akademije je bil soglasno izvoljen akademik prof. Gregor Krek za funkcijsko dobo treh let. Med odmorom so se posamezni razredi konstituirali in izbrali za dobo enega leta svoje načelnike in njih namestnike. Izvoljeni so bili naslednji akademiki: v filozofsko-filozofsko-historičnem razredu za načelnika prof. Franc Ramovš, za namestnika prof. Franc Kidrič; v pravnem razredu za načelnika prof. Metod Dolenc, za namestnika prof. in t. rektor Rado Kušej; v matematično-prirodoslovnem razredu za načelnika prof. Jovan Hadži, za namestnika prof. Rihard Zupančič; v umetniškem razredu za načelnika pisatelj Fr. S. Finžgar, za namestnika akad. slikar Matija Jama.

Dve umetnostni knjigi

F. Golob: N mav čriez izaro

in druge koroške narodne pesmi. Osemnajst izvršnih lesozvez. Izdala Bibliofila založba v Ljubljani. Knjigo, ki je izšla v 200 numeriranih izvodih, je grafično opremil M. Maleš. Uvod je napisal F. Stele. Str. 64.

S to bibliofilsko knjigo se naši širši javnosti prvič predstavljajo mladi akademski slikar Franjo Golob. Radi segajo naši mladi umetniki po grafičnem orodju, da v les ali kovino zajamejo svoje prve umetnostne vtise o svetu. Jakac («Gradnikova pisma»), Maleš (Rdeči lučki), Sedej («Ciklus iz predmetja»), pa tudi drugi do svoje mladostne sanje in želje zapisali s pomočjo črno-bele umetnosti in tako jim je na tej poti sledil tudi Golob s svojim prvcem.

Knjiga, ki je vzrastla ob koroški narodni poeziji, je po svojem ilustracijskem materialu zgrajena v glavnem na petih pesmih: »N mav čriez izaro«, »Letni časi«, »Zelje«, »Smo pabci Podjunci« in »Ljubljene«. Snovno bogastvo, ki ga razkazujejo te pesmi, je dalo slikarju možnost, da se na široko izpolni o ljubljani domači zemlji, raznoterosti motivov pa mu je ustvarilo priliko za najrazličnejše slikarske probleme in rešitve.

Nehote sem se ob tem dokumentu mladega umetnostnega prizadevanja spomnil na drugo delo, ki je časovno postavljeno tudi na začetek umetnostnega življenja, namreč Maleševih »Rdečih lučk«. Kot le kdaj, mi je ob tej priliki vstalo prepričanje o večni meni in razvoju umetnostnih oblik ter o vedno novih nalogah, ki čakajo prihajajoče generacije. Razvoj k realizmu od idealističnih dvigov ekspresionizma se nikakor ne da več tajiti. Tudi ti lesozezi, ki so zrastle iz mladostnega, liričnega razpoloženja in ki v detaljih pa tudi deloma po celotni kompoziciji očitujejo neposredno navezanost na grafično delo ekspresionistične generacije, v svojem širokem profilu določno dokazujejo realistično usmerjenost mladine. Ljubeneško motiviko ekspresionista je zamenjala motivna naslonjenost na del slovenske zemlje, od abstraktnih snovi je torej naš umetnik prešel na mnogo konkretno snov opisovanja resnične narave. Jasno je seveda pri tem, da o kakem realizmu 19. stoletja ne more biti govora, vendar je z ozirom na »knjigo o ljubezni« značilna snov »letnih časov«, »zelja« in ali ni nekaj omen dejstvo, da stoji »Ljubljene« na zadnjem mestu v knjigi? Ilustracije letnih časov so plice, ki v zgodovini umetnosti vedno prinese s seboj nova realistična spoznanja. Pa naj so skrita v antičnih epinoh ali pa v samostojnem spoznavanju realnega sveta gotoskega človeka. Saj veste n. pr. kako je z ilustracijami mesecev v molitveniku vojvode Berryjskega in njihovim odnosom do severne renesance? Tako so tudi Golobovi »letni časi« značilni nove umetnostne smeri, v katero je krenila mlada umetnostna generacija, kar je napoved bilo vedno tudi na veliki razstavi v Mariboru, in naj tu navedem samo nekatera imena mladih: G. Stupica, M. Kavčič, K. Jakob. Prav isto je razvidno tudi iz sodobnega leposlovja.

Povrtno se nazaj k »letnim časom«. Slogovno se nevedno od vseh ostalih lesozvez najbolj enotno zgrajeni in zdi se, da so zrasli iz nekega osnovnega doživljanja umetnikovega. Poglejmo pomlad! Prostor ni točno označen, o figuralni kompoziciji skora ne more biti govora. Slučajno, po svojem delu zaposleni, so postavljali v prostor: mož z rogom, sejaev in orač. Preko krajine lete ptice in prav v ospredju se prebujajo drevo. Celotna kompozicija ne vsebuje nobenih poudarjenih ali nepoudarjenih delov, marveč tvori mirno sožitje enakovrednih ekupinskih prvin, ki po adiciji vsi skupaj dajo bistveno podobo pomladi. Prav isto je pri ostalih letnih časih, le da se rekviziti, tipični za nove letne čase, menjajo. Nehote se ob takem načinu pojmovanja podobe človek spomni na srednjeveško fresko in v našem primeru se prav posebej na crngrobske prizore iz vsakdanjega življenja na sliki Trpečega Krištusa. Kakor niza srednjeveški mojster prizor na prizor, da nam naposled vsi skupaj pokažejo greh, ki ga človek iz dneva v dan ponavlja, tako je tudi sodobni umetnik z naštevanjem vsakdanjih opravil odgovarjal dotičnemu letnemu času, označil njegovo značilno podobo. In v čem pravzaprav leži Golobov realizem? V oblikovnih problemih gotovo ne najmanjši del. Značilna je linija, ki se ne zadovolji več samo z obrisom, marveč kaže ritmično pojačano povsem različno plastične tendence. Tudi v oblikovanju predmeta je vidna večja naslonitev na naravne vzorce, v primeru »Smo pabci Podjunci« celo tako daleč, da niti simbolična glava starega moža, ki je vpletena v ekupino, ne more rešiti kvalitete ravni lesozeza in stoji zato skora na meji karikature. Glavni delež realizma pa počiva v pojmovanju snovi. Spomnimo se le Maleševih risb iz »Rdečih lučk«. Snovno so omejene na skrajno stopnjo. Le najpomembnejši predmeti ekoro simbolne zagonetnosti tvorijo podobo. Golob pa je snov epično razširil, sestavne snovne elemente slike pomnožil, s tem pa je seveda odprl vrata realističnemu detalju. Kjer pa se je izognil načinu epičnega pripovedovanja (prim. str. 44, 45.) in je snov reducirail na minimum, tam pa realizem izpovedujejo formalni elementi, bodisi linija, ali pa v večjih ploskvah svetloba.

S čisto kvalitetnega vidika je pričujoče Golobovo delo gotovo doseglo pozitiven uspeh. Vplivi naših starejših grafikov, ki so v delu zaznavni in ki so tipičen pojav za vsako mladostno delo, v bistvu vrednosti dela ne zmanjšujejo. Tudi nekateri druge slogovne nedoslednosti gredo na račun prvenca, vendar pa kakor rečeno, v celoti je delo prav dobro uspešno.

R. Ložar: Kipar Fr. Gorše

Bibliofila založba, Ljubljana. Str. 65. Knjiga je bogato ilustrirana.

Ob monografiji se šele človek prav zave, kako daleč je za ekspresionistična doba naše umetnosti odmaknjena od našega časa. Kajti časovni blok je že dosegel ono mejo, na kateri ga srečajo sence preteklosti ali bolje historičnosti, in dela posameznega umetnika je že pričelo dobivati trdnost obse, da se ga more s pridom opredeliti za to ali ono maniro v razvoju umetnosti. Od naših umetnikov povojne generacije imamo že monografijo bratov Kraljev, B. Jakca in sedaj se jim je pridružila še R. Ložarjeva o kiparju F. Goršetu. Tekst v knjigi je razdeljen na deset poglavij, ki obsegajo razvojno pot umetnikovo, tolmačijo njegovo borbo za popolno kiparsko formo in nam podajo tudi nekaj splošnih misli o razvoju umetnosti.

Po svetovni vojski, ko so bile vezi bolj kot sploh kdaj popreje v zgodovini umetnosti pretrgane s preteklostjo, so si mladi umetnostni rodovi z neprimerno valjo in navdušenjem pričeli graditi svoj svet nove umetnosti. Vendar pa vse niti, ki so vodile v stari kulturni svet niso bile uničene, umetnostne osebnosti, ki so se razvile v starem ozračju so uspevale tudi v novem, ter na ta način posredovale mladim »barbaram« dobrine, ki so bile nakopičene v stari kulturni zakladnici. Ena takih umetnostnih osebnosti je bil tudi Meštrovič in nad vse pomembno je, da je mladi Gorše svoje prvo srečanje z umetnostjo doživel v njegovem ateljeju. Prva dela, ki so nastala po tem času (»Poljub«, 1. 1927, »Rojetvo«) kažejo vplive njegovega velikega učitelja, pojmovane so ploskovito več ali manj dekorativno, po nastrojenju pa zajemajo tistega religioznega duha, ki je tipičen za tačasna Meštrovičeva dela. Značilno pa je za kasnejši razvoj Goršetove umetnosti, da je ujel »zadnje odseve prvega, ekspresionističnega Meštroviča« (str. 6) in da je na ta način hitreje prišel do kiparskih problemov, ki so bili zasidrani v realističnih vodah. Do leta 1931 sledi doba osamosvajanja in začetnega realizma, ki je lepo viden na portretu pisatelja Bevka, Čitajoči deklici in Dveh pajdaših. Zanimaja ga predvsem realistični detalj, vprašanje skupine v bloku in masivni način plastične obdelave. Po letu 1931 sledi v Goršetovi umetnosti takozvana »portretna doba« (str. 16). V tej dobi prične z ozirom na material opušati les in uporabljati kamen, kar ga tudi nevedno vodi k nadaljnjim vprašanjem v smislu realistične umetnosti.

Od perečih problemov kiparske umetnosti preostane Goršetu le vprašanje statuarnih plastične in v vsa naslednja leta do letošnje razstave se v glavnem peča z rešitvijo te naloge. Dolga pot resnega truda pelje od »Mladosti« iz l. 1934, preko »Mladosti« (1936 l.), »Prisluškovanje« (1937 l.), »Dekliškega akta« (1938 l.) do naše pramatere »Eve« (1938 l.), ki je kot le kdaj v umetnostnih prizadevanjih kakšnega umetnika kronala s popolnim uspehom to trdo delo. Ta galerija plastične, ki se bavi predvsem s statuarnimi problemi poleg pravilne upodobitve golega človeškega telesa v realističnem smislu, je izredno zanimiva in poučna ter je v stanu lepo predočiti naporno vbadanje umetnikovo s temi elementarnimi vprašanji statuarnice umetnosti. Od prvega, nekam negotovega postavljanja proste plastične v prostor, preko istočasnega pomenanja naravnega, realističnega vzorca, do samozavezne frontalne kompozicije in skoro demonstrativnega realizma (Mladost 1936 l.), odstop po prvem odločnejšem poizkusu razgibanja v prostor (»Dekliški akt«) h končni sintezi tako realistične obdelave telesa kakor rešitve statuarnega problema v »Evi«, je prav razločno razvidna pot k realističnemu gledanju umetnosti. Resnično je ob tej zadnji plastiki umetnik »potegnil črto pod mnogo študij« (str. 32) in ena izmed njih je bil nedvomno tudi Plesaleki par (1937 l.), ki po svojem bistvu ne predstavlja drugega, kot ateljejevo, v veliki meri naturalistično študijo, katero je avtor po mojem mnenju brez potrebe postavil v novo poglavje (10) »motiva skupine in gibanja v skupini«.

Ob »Evi« se konča umetnostni razvoj umetnikov. Naslednja poglavja v knjigi so posvečena posameznim motivom, ki jih avtor izluči iz celotnega umetnostnega razvoja. Tako obdela podrobneje običajno človeško figuro, kasnejši portret, žanrske motive, otroka in naposled religiozno plastiko.

Kakor nam knjiga spričo bogatega ilustracijskega gradiva in izčrpnega teksta lepo odgrne zavese v svet umetnosti enega naših najboljših kiparjev, tako pa je tudi tekst sam zelo zanimiv in naravnost dokumentaren za teoretično-filozofsko stališče kakršnega zavzema R. Ložar v naši umetnostni literaturi. Nehote se mi vsiljuje paralela, ki jo je odkril K. Swoboda v umetnostni publikaciji Kokoschkovih risb (o muziki) in M. Dvořakovem tekstu, ki jih spremlja, namreč: oba, slikar in teoretik nosita iste slogovne poteze. Tudi v našem slučaju gre za nekaj sličnega. Od onih teoretičnih pogledov na umetnost izza časa prvih umetnostnih del Goršetovih, pa do danes, se je Ložarjev umetnostno teoretični nazor v mnogočem izpremenil. Tudi v obliki Bralca, ki bo pazljivo prečital knjigo, bo to dejstvo postalo nedvomno jasno. Gorše je danes obstal nekje v sredi med etaro ekspresionistično umetnostjo in novim realizmom, prav tako pa je tudi teoretično gledanje Ložarjevo na umetnost postalo predmetnejše, stvarnejše, (prim. zadnja poglavja: delitev umetnostnega dela po snoveh, upoštevanje materiala itd.), vendar pa prav tako na mnogih mestih pronic subjektivno merilo pri presojanju umet-

Kaj bo z Evropo 1. 1939?

V Kanadi mislijo, da nas čaka vojska

(Pismo našega dopisnika iz Quebeca.)

V zadnjih mesecih je v Kanadi poskusno ljudsko glasovanje prišlo že močno v navado. Postalo je kar že moda in se z eno besedo imenuje »poll«, kar pomeni: prvo glasovanje. Pred vsako politično odločitvijo, pred vsakim pravim glasovanjem se prireja zasebno »poskusno« glasovanje. Ta navada je v Kanado prišla sicer iz sosednjih Združenih držav, pa se je v Kanadi zelo udomačila. L. 1936 je namreč ameriški časopis »Fortune« z nenavadno točnostjo napovedal Rooseveltovo volivno zmago in pri poskusnem glasovanju, ki ga je kmalu po svojih napovedih priredil, nekaj tednov pred pravimi volitvami, se je končnemu izidu približal prav do 1% razlike! Kako se tako točno zadene razpoloženje ljudstva, tega seveda »Fortune« ne razglasa, nekaterim pa se zdi, da je za vsem tem nekaj več kot pa samo sistem vprašalnih pol in goste mreže dopisnikov. Gotovo pa je, da je ta »poll« in še naslednji pritegnil v svoj krog velike množice, milijone in milijone ljudi, ki sedaj v svoje veselje in zabavo posnemajo tudi Kanadčani. V vsem tem pa je tudi kako zrno resnice.

V pretekli zimi se je večina kanadskih »pollov« nanašala na Evropo, kar je gotovo posledica napetih političnih dogodkov v poletju. Največ takih »pollov«, poskusnih glasovanj, je bilo o vprašanju: »Ali bo v Evropi prišlo do vojne ali ne in kakšno stališče naj v tem primeru zavzame Kanada? In zanimivo, pa nič kaj tolažilno je da 66% glasovalcev pričakuje, da bo v naslednjih dveh letih prišlo v Evropi do splošne vojne. 15% pa jih še vedno upa, da se bo diplomatom v »starem kraju« le še posrežilo ohraniti mir, 17% pa jih ne ve nobenega točnega odgovora. Ti kanadski »polli« so napovedovali tudi potek vojne na Daljnem Vzhodu in v Španiji, prerokovali so celo, da bo Chamberlainova politika pomirjevanja trajala še nekaj mesecev. Je nekaj vabljivega in sugestivnega v teh poskusih in vsa javnost je pod vtisom, kakor da so najbolj zanesljiva pot v bodočnosti. Na podlagi teh izidov v vseh krogih že razpravljajo,

kaj na v primeru vojne napravi Kanada. Kanada namreč nima ne armade ne brodogoja; v svetovni vojni je sicer poslala na razna bojišča po Evropi pol milijona vojakov, toda to so bili sami prostovoljci. Dokler bi divjala vojna samo v Evropi, bi ta prostovoljski sistem seveda zadostal, toda Kanadčani s skrbjo vprašujejo, kaj bi bilo, če bi bila Kanada neposredno napadena. Tu se ponuja prava naravna pomoč: zateči se pod varstvo Združenih držav. Na pomoč pride že novi »poll« v Ameriki sami, ki je dal izid, da bi se 73% Amerikancev borilo tudi za Kanado in njeno samostojnost. Se Filipinov Amerikanci ne bi branili tako enodušno, saj se jih je tako izreklo samo 46% (Anglijo bi jih branilo 27%, Francijo celo samo 22%), zato je razumljivo, da se Kanadčani čutijo precej varne.

Poleg teh »pollov« so si Kanadčani v zabavo in preizkušnjo politične izobrazbe izmislili še novo igro »Want-Back«, kar se po naše pravi: »Nazaj zahtevati«. Igra gre tako, da eden izmed udeležencev pove, kaj ta ali oni politik, oziroma vlada zahteva nazaj, nato drugi hitro za njim imenuje druge politike, ki tudi zahtevajo to in ono nazaj. Pravijo, da je ta igra med ljudmi, ki imajo dovolj političnega obzora, zelo zanimiva, živahna in tudi dokaj dolga. Meksikanci na primer zahtevajo Texas, Aricono in Kalifornijo, Portugalci Indijo, Španija svoje kolonije, ki jih je imela v času svoje največje moči, Rusija zahteva Poljsko s Koridorjem vred, Francija Novi Orleans, Havajci Havajsko otočje, Švedji Prago, bivši kitajski cesar vso svojo nekdanjo deželo, Turki zahtevajo nazaj vso srednjo Evropo z Dunajem vred, Eskimi zahtevajo Aljasko in pokrajino ob severnem tečaju. V tej igri je seveda tudi dovolj prilike, da se namigne tudi na aspiracije, s katerimi je treba resneje računati kot pa s Turki in njihovim Dunajem. Novincu bi se pa moglo tudi zaredi, da bi dejal: »Uboji Indijanci zahtevajo Kanado nazaj«, ali »Francija zahteva Quebec«, — kar pa bi bila seveda velika zamera v vseh kanadskih krogih.

Naša Planica bo zmagala

Po mnenju angleškega pravnika je stališče FIS-e nepravilno

Lani, na kongresu FIS-e v Helsinkih, je zastopal Ameriko in Anglijo g. Arnold Lunn, predsednik angleškega skikluba, ki je predstavnik smučarstva Velike Britanije. Gosp. Lunn je že vsa leta opozarjal predsedstvo FIS-e, da po njegovem naziranju v stvari Planice FIS-a nekaj dela, kar ni v skladu niti s pravili, niti s cilji FIS-e. Na kongresu je svaril in opozarjal, da utegne doživeti FIS-a pri Planici enak polom, kot so ga doživeli pred leti s svojo borbo proti alpskim disciplinam norveški predstavnik v FIS-i (današnji predsednik FIS-e) ter je zahteval, da spremeni FIS-a svoje stališče v tem vprašanju.

Poleti je poročal v Angleškem skiklubu o »zadevi FIS-e in skakalnice v Planici«. Poudarjal je, da obstajajo predvsem razna mišljenja o pravicah FIS-e do prireditve v Planici. Njegovo mnenje je, da ni toliko važno raziskavati dobre in slabe strani Planice, temveč je potrebno poiskati avtoritativno mišljenje o vprašanju: »Ali ima FIS-a pravico nad prireditvami v Planici, če so pozvani na take prireditve skakači in ne zveze.« Ski klub Velike Britanije je sklenil poiskati to pravno tolmačenje ter je izročil vse gradivo v proučitev pravni pisarni Charles Russell and Co, 37 Norfolk Street, London WC 2.

Ta pisarna je gradivo proučila in poslala angleškemu Skiklubu naslednje pravno mnenje: »FIS-a obstoja iz državnih zvez in je njena avrva v prvi vrsti ta, da nadzira in urejuje tekme po § 1 in 2 mednarodnih tekmovalnih pravil. Po § 1 je mednarodna tekma tista, ki jo priredi državna zveza in na katero mora povabiti vse zveze, včlanjene v FIS-i; po § 2 pa so mogoče tudi tekme z omejeno mednarodno udeležbo, ki jo priredi državna zveza in na katero sme povabiti samo omejeno število zvez, članic FIS-e. — Skakalnice, na katerih se prirejajo tekme po § 1 in 2, morajo biti po FIS-i odobrene ter se te tekme na drugih skakalnicah ne smejo izvesti.

Smatramo, da je U. S. Planica član JZSZ ter da more kot tako prirediti tekme po § 1 in 2. Ako ne, potem nima FIS-a nad tem društvom nikakršne kompetence.

Po našem mnenju zavisi presoja spornega vprašanja v tem, dali je U. S. Planica imelo namen prirediti tekmo po § 1 in 2, to je po pravih FIS-e.

V takem primeru ima FIS-a prav ter more, ako so se kršila pravila, uporabiti tudi kazni, ki

so predvidene v pravilih. Merodajno po našem mnenju ni kdo je prireditelj, temveč samo vrsta prireditve, odnosno tekme.

Ako je v konkretnem primeru U. S. Planica razpisalo tekme po § 1 in 2, tedaj se mora vse točno po pravilih FIS-e izvesti. Če pa tekma po teh paragrafihi ni bila razpisana, FIS-a nima nikake pravice vmešavanja v tako prireditve.

Ničesar ne moremo najti v pravilih FIS-e, kar bi moglo braniti državi ali lokalni organizaciji prirejanja tekem katere koli vrste in povabiti na nje kogar koli. Samo v primeru in samo tedaj, ako se želi prirediti tekme po § 1 in 2 mednarodnih pravil, se pričena pravna kompetenca FIS-e nad njimi.

To pravno mnenje je zanimivo in potrjuje v celoti pravilnost Lunnovega stališča na kongresu, kjer je dejal med drugim: »Večina določil in pravil FIS-e je nejasnih in slabih. Mednarodni tekmovalni pravilnik je za prireditve zvez a ne društev, ki so člani zvez. FIS-a je organizacija zvez in nima nikake pravne oblasti nad društvu, kot je n. pr. U. S. Planica, ki prireja te skakalne tekme. Ako priredi Planica tekmo in povabi posamezne tekmovalce tujih držav in ne zveze, tedaj to ni prireditve po § 1 in 2 mednarodnega pravilnika ter se ne smejo uporabiti za te tekme določila o skakalnicah. Konstantiram, da naša pravila ne dopuščajo, da posemože v tozadevne primerje policijsko. FIS-a se mora držati svojih določil. Ravnali smo doslej po celi mešanici pravil in določil, po nekontroliranih razlagah in prenašanjih nesporazumih, ki so polagoma dobivali kar veljavnost zakona.« (Str. 47 zapisnika kongresa.) Prezreti pa ne smemo še nečesa: Angleži, ki nimajo niti skakalnic, niti skakačev, so načeli to vprašanje le, ker jim njihovo gentlemenko pojmovanje o športu ne dopušča, da bi se uporabljale metode, ki se ne morejo spraviti v sklad s fair play.

Leta 1937 je morala FIS-a v Chamonixu ugoditi protestu naše zveze, lani na kongresu v Helsinkih se je obravnavala naša pritožba zaradi 13 protipravilnih ukrepov predsedstva FIS-e zaradi Planice, kar se je končalo s pomirjenjem. Toda ves trug FIS-e, onemogočiti Planico, ni mogel vplivati na to, da je Planica v petih letih svojega obstoja povečala svetovne rekorde za polnih 21 m, to je na 107 m, in da je omogočila doseči take uspehe ravno Ne-Norvežanom! Joso Gorec.

Graham Sharp evropski prvak v umetnem drsanju

V Davosu se je zaključilo evropsko prvenstvo v umetnem drsanju za moške, katero si je izvojeval Anglež Sharp. Rezultati so bili naslednji: 1. Graham Sharp (Anglija) 404,380 t., 2. Fred Tomlins (Anglija) 390,864 t., 3. Horst Faber (Nemčija) 390,824. Pri tekmovalstvu ni bil navzoč svetovni prvak in prejšnji evropski prvak Feliks Kaspar.

Sestanek športnih delavcev zaradi prihoda ministra Maštroviča

Ljubljana, 31. januarja.

Sinoči se je vršil na banški upravi sestanek športnih delavcev in zastopnikov telesnovzgojnih organizacij, ki ga je sklicala banska uprava, da se športni krogi parazgovore o sprejemu ministra za telesno vzgojo naroda g. A. Maštroviča in o predlogih, ki mu jih bodo stavili. V petek, 3. februarja

nine z ozirom na že determinirano frazeologijo umetnostne teorije. (Prim.: iluzionizem ob Bevkovem portretu, dalje barok ob »Ženemem torsu«, blok in »Eva« itd.)

Za poznavanje in propagando naše moderne umetnosti je knjiga o Goršetu prav zanimivo delo, Bibliofileki založbi pa, ki je v zadnjem času izdala kar tri umetnostne knjige, je treba dati vse pri-znanje, S. Mikuž.

Smuški tek na 50 km preložen

Na željo Smučarskega kluba Dovje-Mojstrana, obvešča Jugoslovanska zimska športna zveza vse klube in tekmovalce, da je medklubska vztrajnostna tekma na 50 km v Dovje-Mojstrani, da nadaljnega odpovedana, zaradi državnega prvenstva v klasični kombinaciji, ki bo 4. in 5. februarja na Sljemeni pri Zagrebu.